

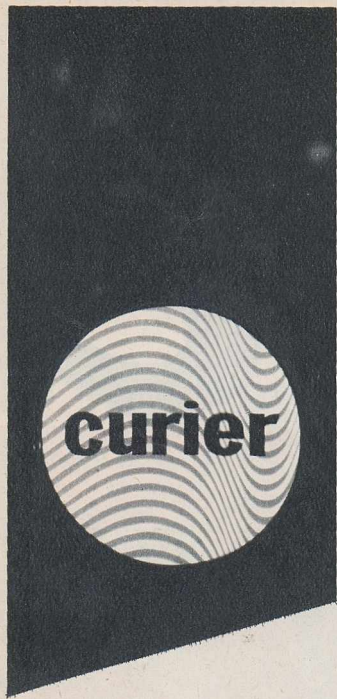
flacăra

Proletari din toate țările,
uniți-vă!

2

Anul XV nr. 2 (554)
8 ianuarie 1966

coperta noastră

Cum am petrecut vacanța? Sînt atîtea de povestit...

Fotografii de Sorin DAN

FLACARA. Redacția: București, Piața Școlii 1, raionul 30 Decembrie. Casa poștală 4112, Of. 33. Telefon 17.60.10—int. 1744. ABONAMENTE la toate oficiile poștale, la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. TARIF DE ABONAMENTE: 3 luni — 26 lei; 6 luni — 52 lei; un an — 104 lei. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic „Casa Școlii”.

pregătiri pentru 24 ianuarie

În atenția multor instituții culturale din țara noastră se află în aceste zile pregătirile pentru sărbătorirea celei de-a 107-a aniversare a Unirii Principatelor. La Muzeul de istorie a orașului București, de pildă, se fac pregătiri pentru realizarea unor acțiuni care să evoce actul Unirii: conferințe la cererea unor instituții, ține de profesorii Ștefan Ionescu, Valeriu Leahu, Panait I. Panait, Claudia Pleja și alții, un ciclu de comunicări tipărite, o expoziție temporară la sediul muzeului și una volantă în unele instituții și întreprinderi (cu fotografii privind Unirea la București, coperte de publicații ale vremii, scurte texte), vitrine de stradă etc.

Societatea de răspîndire a cunoștințelor din regiunea București va organiza un număr mare de expuneri pe tema Unirii și simpozioane pe teme istorice și din actualitatea construcției socialismului în țara noastră. Asemenea simpozioane vor fi ținute în orașele Călărași, Giurgiu, Fetești, Oltenița, Lehliu, Alexandria și altele, fiind urmate de programe artistice specifice (recitări din opere despre Unire); în sfîrșit, profesorii de literatură română din regiune vor face expuneri la casele de cultură pe tema „Scritorii noștri cîntă Unirea”.

Paul GOLUMBEANU

laminoriștii gălățeni își propun...

În uzinele, fabricile, pe șantierele din întreaga țară au loc dezbateri însuflețite asupra cifrelor de plan pe 1966, primul an al cincinalului. La „Laminorul de tablă subțire” din Galați dezbaterile s-a desfășurat într-un cadru festiv, participînd zeci de muncitori, maiștri, tehnicieni și ingineri. Din referatul prezentat a reieșit că sarcinile șesenalului au fost îndeplinite la 15 octombrie 1965, principalii indicatori ai planului pe 1965 fiind depășiiți cu 4% la producția globală, 2,5% la producția marfă, realizîndu-se o productivitate de 3,3% concretizată în peste 2.200 tone tablă. Din discuțiile purtate a reieșit că sarcinile de plan pe anul 1966 sînt pe deplin realizabile, urmînd să se acorde în continuare o atenție deosebită creșterii productivității muncii, îmbunătățirii calității produselor (în principal la tabla decapată și zincată), precum și creșterii ponderii tablei din oțeluri slab aliate. S-au mai abordat probleme ca ridicarea calificării, însușirea celei de-a doua meserii, întărirea disciplinei în muncă, protecția muncii și altele.

Laminoriștii gălățeni s-au angajat să îndeplinească cu succes și să depășească planul producției pe 1966, să ridice calitatea la tablă neagră și tablă cositorită cu 5%, cu 1,5% la tablă decapată, să reducă rebuturile cu 2% și cu 1% produsele declasate, în așa fel încît să se realizeze circa 1.000.000 lei economii peste plan la prețul de cost.

P. PETCU

fiecare concert — un eveniment artistic

Pe dirijorul MIRCEA BASARAB l-am deranjat în preajma unei repetiții generale de sîmbătă dimineața... Convorbirea noastră a fost scurtă și-i mulțumesc și pe această cale pentru felul concentrat în care mi-a înfățișat proiectele instituției pe care o conduce: Filarmonica de stat „George Enescu”.

Un program de activitate artistică a Filarmonicii nu poate fi conceput decît pe o perioadă de timp mai larg desfășurată și în raport direct cu ceea ce ne-am propus să creăm în folosul publicului și pentru a-i oferi un contact permanent cu muzica mare... Dorim ca fiecare concert să fie un eveniment artistic — fierește, nu e ușor să reușim întotdeauna — dar avem datoria să luptăm pentru aceasta.

Vorbești despre o concepție larg desfășurată în timp a structurii programelor săptămînale.

Prima strădanie este să oferim ascultătorilor noștri posibilitatea de a-și forma, într-un timp relativ scurt — un an sau doi — bazele unei culturi muzicale temeinice. Și prin asta înțeleg că este de dorit să prezentăm în acest rîst timp cîteva grupuri de lucrări fundamentale ale repertoriului clasic.

Anul trecut „Simfoniele londoneze” de Haydn, anul acesta „Suitele” de Bach, simfonii și concerte de Mozart...

Am cîntat în stagiunea trecutată „Johannes Passion” de Bach, vom cînta în stagiunea aceasta „Magnificat”. Astfel de lucrări sînt momente de vîrf ale tradiției muzicale și trebuie să poposim asupra lor tocmai în scopul pe care vi l-am expus: cultura muzicală a unui om care iubeste muzica se va completa mereu prin interesul lui permanent de a asculta cît mai mult. Noi, la Filarmonică, nu putem face istoria muzicii; trebuie însă să cuprîndem ceea ce este esențial pentru marile epoci de creație.

Muzica românească actuală este și ea inclusă în acest mod de a gândi eficacitatea programelor Filarmonicii?

Cîntăm tot ce este autentic reprezentativ din creația compozitorilor noștri. Filarmonica nu este o instituție de debuturi, de experiență...

...ci de consacrare a valorilor culturii noastre, care să stea cu cîntec în contextul internațional al repertoriului.

Dacă vom descoperi un mare și autentic talent nou, nu ne vom opri de a fi primii care să-l promovăm.

Ați vorbit mult despre Filarmonică. Dar unele preocupări care privesc direct activitatea dv. de șef de orchestră?

Am și început de mai multă vreme să mă ocup de prezentarea lucrărilor vocal-simfonice. Imi face mare plăcere această muncă intensă de pregătire a unor opere de anvergură. În această stagiune voi dirija Recviemul de Berlioz, cu toată aparatul uriaș de care are nevoie... și sper că, într-un viitor nu prea depărtat, să prezint unul dintre oratoriile lui Paul Constantinescu. Încă un lucru foarte important: nu mă pot opri să nu vorbesc despre bucuria noastră, a tuturor, prilejuită de ciclul de concerte dedicate studenților, unde tineretul nostru vine cu un entuziasm admirabil și ne face să simțim cîtă însemnată are munca noastră. Vom continua concertele pentru tineret: anul acesta ciclul Simfoniilor de Beethoven. Avem certitudinea că în felul acesta pregătăm publicul de mîine...

Ada BRUMARU

știință și producție noi soluri de plante...

Rezultatele activității instituțiilor de cercetări agricole din țara noastră se materializează pe scară din ce în ce mai largă în practica agricolă. Studii comportării plantelor de cultură în condițiile pedoclimatice oferite în diverse regiuni, ameliorarea soiurilor existente, obținerea de recolte sporite, iată cîteva din direcțiile în care se îndreaptă

atenția cercetătorilor acestor institute. Recent au fost obținuți noi hibrizi de cereale, cu o productivitate sporită și cu o mare rezistență la condiții de climă mai puțin favorabile. Perspectivele de aplicare în cultura mare a acestora sînt foarte bune. Dintre hibrizii de grâu se remarcă soiurile: București 1, Cluj 1 și Iași 1. Valoarea de panificație a semînelor acestora este mai ridicată decît a soiului 301 pe care îl vor înlocui treptat, iar productivitatea la hectar, rezistența la cădere, capacitatea de adaptare la condițiile noastre de climă și sol sînt mult ameliorate. La porumb au fost obținuți hibrizi cu o perioadă mai scurtă de vegetație și cu o productivitate sporită. Se remarcă hibrizii dubli 98 și 100-„Fundulea” și soiul 333.

Și în domeniul legumicului s-au înregistrat o serie de noutăți. Recent, Consiliul Superior al Agriculturii a aprobat raionarea a 37 noi soiuri de legume obținute în stațiunile experimentale din diferite regiuni ale țării. Fîind experimentate în cursul anului 1965, aceste soiuri au dat recolte mari și cu calități nutritive din cele mai ridicate. Astfel, vinetele hibride ICHV, mari și cu un gust plăcut, pot să dea o producție pînă la 5 vagoane la hectar. La roșii, ardei, varză, mazăre, castraveți, morcovi s-a trecut la obținerea de semînte de hibrizi cu calități îmbunătățite, semînte aflate în momentul de față în depozitele Agrosem. În anul 1966 acestea vor fi cultivate pe circa 30.000 ha. Activitatea de cercetare continuă. Se vor experimenta, în curînd, încă 100 de soiuri de legume valoroase, prin a căror aplicare în cultură producția din acest sector va crește substanțial.

Radu NICORĂ

...și noi mașini agricole

În perioada 1966-1970 — așa cum a stabilit cel de-al IX-lea Congres al Partidului Comunist Român — se va termina în linii generale mecanizarea complexă a agriculturii. Pentru a avea o imagine de perspectivă în acest sens ne-am adresat tov. dr. ing. CHIARIAC VASILIU, adjunctul secției de mecanizare din Consiliul Superior al Agriculturii.

Pentru a da viață sarcinilor trasate de cel de-al IX-lea Congres al Partidului Comunist Român privitoare la mecanizarea complexă a agriculturii — a prezizat interlocutorul nostru — Consiliul Superior al Agriculturii în colaborare cu Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini au elaborat pentru perioada 1966-1970 un program de însușire și de fabricație a peste 100 tipuri de tractoare, mașini și instalații agricole. Asemenea mașini și tractoare vor fi folosite la efectuarea lucrărilor din cultura seclei de zahăr, cartofului, pomiculturii, viticulturii, legumiculturii, zootehniei. Mecanizarea complexă este reclamată și de terenurile în pantă și de cele amenajate pentru irigații.

În trecut au existat unele întîzieri în asimilarea în fabricație a unor mașini și utilaje agricole. Care este părerea dv. în această privință?

Este foarte adevărat că în acest sens s-au manifestat tergiversări în ce privește elaborarea studiilor tehnico-economice, proiectarea, executarea prototipurilor și omologarea lor. Se impun deci măsuri corespunzătoare pentru simplificarea și scuturarea termenelor de-a lungul tuturor fazelor. În același timp industria trebuie să sprijine agricultura prin asimilarea și fabricarea în serie a noilor mașini la nivelul parametrilor de exploatare a tipurilor omologate.

Un rol de seamă în scurtarea perioadei de asimilare a noilor mașini agricole îl pot aduce cercetătorii. Ce ne puteți spune în acest sens?

De bună seamă, rolul acestora trebuie să crească foarte mult. Ei pot aduce o contribuție valoroasă la perfecționarea tehnicii experimentale în vederea reducerii timpului afectat studiilor și experimentărilor.

După cît știm, institutele de cercetări ale agriculturii au obținut unele succese însemnate în ceea ce privește mecanizarea lucrărilor agricole.

În ultimii doi ani, în aceste institute s-a experimentat o gamă întregă de modele de tractoare,

mașini și instalații agricole cu performanțe la nivelul celor mai bune realizări pe plan mondial. Rezultatele obținute la aceste experimentări le vom folosi pentru stabilirea tipurilor de noi utilaje.

G. MINIȘAN

anticipări editoriale (VI)

În numărul de față al revistei facem popas la o altă editură bucureșteană: „Meridiane”. Din interviu pe care ni l-a acordat tov. director ION BLAGA putem afla cele mai importante titluri care vor apărea la „Meridiane”. — *Vă rugăm să indicați cititorilor noștri ce albume vor găsi în librării anul acesta.*

— În comparație cu anii trecuți, planul editurii noastre pe anul 1966 este mai diversificat tematic, fiecare capitol al acestui plan fiind sensibil îmbunătățit. Acțiunea de editare a măestrilor artei românești va fi continuată prin publicarea monografiilor „Ion Andreescu”, de Radu Bogdan, prin albumele „Dumitru Chiță”, prefată de A. E. Baconsky, și „Tuculescu” — prezentat de I. Vlasiu. Va apărea o monografie „Brâncuși” în colecția „Măestrii artei românești” și apăsarea „Dărăscu”. Galeria de pictură „Muzeul Zambaccian” va fi obiectul unui alt album. O serie de valori apreciate ale artei românești vor face obiectul lucrărilor din seria „Artiști români” dedicate lui C. Baraschi, Ligia Macovei, G. Anghel, Florica Cordescu, A. Ciupe, Al. Phoebus și A. Mărculescu. Vor apărea, de asemenea, primele plachete, întârziate în tipografie, din colecția „Artiști români contemporani”: I. Pacea, I. Gheorghiu, Brăduț Covaliu și Ion Vlad. Colecția va fi continuată cu lucrări dedicate altor artiști contemporani. Răspîndirea și prezentarea în masa publicului larg a celor mai de seamă creatori din plastica universală se va concretiza în tipărirea volumului „Rembrandt” în colecția „Măestrii artei universale”, a antologiilor „Velasquez” și „Giotto”, a plachetelor (în coeditare cu Fernand Hazan — Paris): „Arta chineză de la începuturi până în perioada T'Ang”, „Piero della Francesca — Frescele din Arezzo”, „Cézanne — natură moartă”, „Daumier — pictură”, „Modigliani — portrete”, „Picasso — perioada albastră și roz”.

— *Ce cărți de teorie, critică și istoria artelor plastice vom putea citi?*

— În domeniul teoriei, criticii și istoriei artelor, planul editurii pe 1966 prevede în primul rând tipărirea volumului I din „Istoria artei românești”, operă monumentală în 5 volume, alcătuită de un colectiv sub conducerea acad. G. Oprescu. Vor mai apărea: „Scrieri despre artă”, de G. Oprescu, „Cum privim sculptura” de Adina Nanu, „Despre culoare” de C. Demetrescu, „Jurnalul” lui Pallady, „Pictura în ulei” de Stephanowitz (traducere din limba germană); se va reedita vol. I din „Istoria artei” de M. Alpatov.

În numărul viitor vom publica în continuare selecțiuni din planul pe 1966 al Editurii „Meridiane”.

Horățiu STĂTESCU

confecțiile și tricotatele noului an

— Cred că nu vă îndoiiți, tovarășe director general, că ceea ce va anunța nou pe 1966 sectorul industrial de care răspundeți interesează în cel mai înalt grad pe cititorii noștri.

Fiește, tov. MIRCEA URMU-ZACHE, director general al direcției tricotate-confecții din Ministerul Industriei Ușoare, nu are în acest sens nici cea mai mică îndoială. Așa că ne stă, cu amabilitate, la dispoziție.

— La noi, la producători, se întâmplă adesea ca un an să devină legitimul beneficiar al celui ce l-a precedat, să „profite” — ca să zică așa — de hârnicia predecesorului. Ceea ce va întâmpla și în acest an 1966. Multe din fabricile noastre, dezvoltate ori nou construite în 1965, își vor da acum întreaga măsură.

— Așteptăm exemple concrete. — Ați auzit, desigur, de tinăra și ultramoderna Fabrică de confecții din Focșani, care a împlinit în prima zi a lui 1966 un an de existență: ea va atinge în acest an un nivel de plan de două ori mai mare; o fabrică cu tradiție în sectorul nostru, „Mondiala”-Satu-Mare, a fost îmbogățită cu utilaj modern și cu noi benzi tehnologice, ceea ce îi va spori capacitatea de producție cu 20-25%. Fabricile „1 Mai” din Rîmnicu-Sărat, „Proletarul roșu”-Birlad, fabricile de confecții din Arad și Botoșani au fost toate înzestrate cu utilaje sau chiar pavilioane și unități noi. Trecute din domeniul bilanțurilor contabilicești în cel al vieții cotidiene, aceste informații cifrice înseamnă o cantitate sporită de mantouri și rochii, de uniforme școlare și raglance, de taioare și sacouri. Iată, de pildă, numai noua linie instalată la F.C.T. București va da anual circa 6 milioane de cămăși clasice și sport în plus.

— Nu am putea spune că abundența produselor, că aspectul cantitativ al producției de confecții și tricotate nu ne interesează. Am vrea totuși să știm...

— Vă întreb, dacă nu vă supărați, pentru o clipă. Să nu ieșim din domeniul cifrelor până nu vă informez că în sectorul de tricotate vom realiza de asemenea sporiri substanțiale: fabrica „Sosemeșul” din Cluj va avea din acest an o capacitate mai mare cu 700 000 bucăți tip lină anual, tricotate pe mașinile cele mai moderne — rectilinii cotton; fabricile „Miorița” din Oradea și „1 Iunie”-Timișoara se dezvoltă de asemeni.

— Informația este, într-adevăr, prețioasă și vă mulțumim pentru ea. Dorim însă să vă întrebăm asupra unui alt aspect decât cel cantitativ: cel al calității. Să recunoaștem că, în ce privește vestimentația, problemele de varietate a sortimentelor, de linie modernă, de finisaj îngrijit sînt esențiale.

— Știm, aveți perfectă dreptate, și noi stăruim în permanență asupra problemelor pe care le-ați enunțat. Iată, contractăm acum cu comerțul fondul de marfă pentru trimestrul II și III 1966. Pregătim de pe acum rochiile, mantourile și taioarele verii și toamnei lui 1966 și trebuie să avem, vă dați seama, simțul noului, al prezizibilului în modă; sperăm că cele 2 000 de modele noi ale colecțiilor noastre să satisfacă. Ne-a preocupat, în mod special îmbrăcămintea adolescenților...

— ...cam multă vreme neglijată de fabricile noastre.

— S-au creat, pentru această grupă, 270 de modele speciale cuprinzînd întregul sortiment de confecții destinat sezonului toamnă-iarnă.

— Să sperăm că vor fi pe gustul tinerilor noștri și că vor corespunde cerințelor modei.

— O dorim și noi, de bună seamă. Încă o noutate: vom lansa îmbrăcămintea din țesături sau tricouri dublate cu folii buretoase, o îmbrăcăminte practică, nesifonabilă. De altfel, noutățile pe care le putem anunța nu se opresc aici.

— Spațiul ne obligă însă pe noi să ne rezumăm la ceea ce ne-ați spus. Așteptăm aceste noutăți în vitrine. Și pe cit mai curînd.

S. DIMA

pentru turiști în viitorul apropiat

Bătrînele noastre hanuri, unele cu o tradiție de secole, cucerind o statornică faimă (e de ajuns să-l amintim numai pe cel din largă vale a Siretului, în al cărui prag „Ancuța cea tinăra stătea reze-mată de ușor; și-o bătea soarele de toamnă pieziș, aurindu-i o jumătate de obraz”), bătrînele noastre hanuri au revenit în actualitate ca forme specifice ale ospitalității românești. Le vom înfili de acum înainte din ce în ce mai des pe drumurile țării, mai cu deosebire în acele locuri care îi atrag pe turiști cu frumusețea peisajului lor. Dar aici nu vom mai privi „tabere de cară” ci automobile; drumeții nu vor mai asculta lăutarii „ridicați de prin coltoane” și nu vor mai fărîma oalele nouă din care au băut vinul vechi, deși muzica, vinul și produsele bucatăriei autohtone nu vor lipsi. E vorba de alt fel de hanuri, concepute să satisfacă pe deplin gustul și exigențele de confort ale turistului din zilele noastre. În anul 1966, cei ce vor vizita mănăstirile din Moldova sau vor urca pe Valea Bistriței, spre Poiana Teiului și Bicaz, cei ce vor străbate drumuri sau poteci ce duc spre Bran, Bilea, Geagiu, Săvișin ori Herculanu vor avea prilejul să facă popas la unele din aceste oaze ale ospitalității. Vor avea la dispoziție camere confortabile, cu unul și două paturi.

restaurante, braserii, crame, locuri de parcare pentru automobile etc. Se vor servi bucate, vinuri, în funcție de specificul tradiției locale. Rețeaua hanurilor turistice, a motelurilor și a campingurilor se va extinde foarte mult în viitorii ani, ajungînd să acopere cea mai mare parte a teritoriilor străbătute de turiști. Primele realizări de acest fel pot fi văzute de pe acum. La Potoci, de exemplu, pe malul lacului Bicaz, s-au terminat lucrările de construcție a unui camping modern cu o capacitate de 24 locuri în cabană și cu un spațiu pe care se pot monta 200 de corturi și gara 100 automobile. Călătorii au la dispoziție dușuri, iluminat electric, canalizare, o terasă-restaurant etc.

Așadar, viitorul le rezervă o serie de noutăți și amatorilor de turism. Nu ne rămîne decît să le urăm călătorie plăcută.

R. NICOLAE

În anul 1965 au fost date în folosință 50 000 de apartamente construite din fondurile statului. În cursul anului ce a început vor fi construite și predate beneficiarilor 58 000 de apartamente pe o suprafață totală locuibilă de 1 730 000 mp. Sînt vizate, în primul rînd, centrele industriale Galați, Reșița, Hunedoara, Valea Jiului; noile zone industriale din regiunea București și Porțile de Fier etc. Fonduri bănești însumînd 10,5 % din totalul investițiilor sînt destinate construcțiilor de locuințe (și gospodăriei comunale) cărora li se va asigura un ridicat grad de confort. În fotografie: o nouă arteră din cartierul Steagul roșu al orașului Brașov.

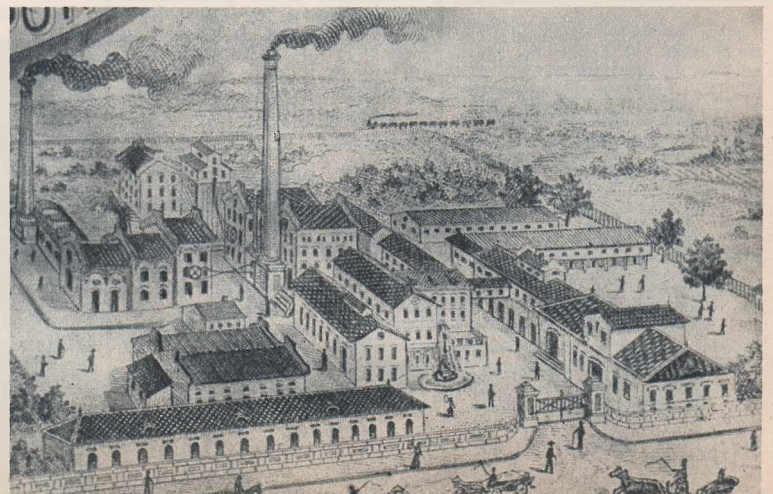
vaporul lui assan

La jumătatea veacului trecut tot griul folosit la fabricarea pîinii consumate zilnic de cei 110 000 de locuitori pe care-i avea atunci Capitala se măcina cu ajutorul apelor Dimboviței. La intrarea și la ieșirea din București morile erau înșirate pe firul apei una lângă alta și toate huruiau ziua și noaptea, neîntrerupt, ca să poată satisface cererile de făină ale brutărilor. Abia în anul 1853 se modernizează morăritul în București. Un întreprinzător al timpului, George Assan, aduce de la Viena în acel an un cazan de abur și cu el pune în funcție prima „moară de foc” din țara noastră. Este vorba de „Vaporul lui Assan”, de la care au rămas pînă în zilele noastre, concret, un cilindru, aflat în muzeul tehnic din parcul Libertății și, simbolic, numele unei străzi: strada Vaporul lui Assan, strecurîndu-se astăzi, modest, printre marile blocuri de locuințe de pe șoseaua Mihai Bravu, între străzile Lizeanu și Mașina de Piine. Cazanul de abur adus de Assan cîntărea 7 000 kg; transportul său de la Viena la Giurgiu a durat 15 zile, iar de la Giurgiu la București... 30 de zile, deci cam 2 km pe zi. A fost nevoie să se construiască un car special, pe

măsura cazanului, cu roți late și cu osii puternice și a mai fost nevoie să se refacă toate podurile de pe traseu, care erau standardizate pentru sarcini maxime de 2 000 kg, cit cerea atunci traficul impus mai ales de comerțul de sare. Moara a fost pusă apoi în funcție și, pînă la înapoierea de la studii a fiilor lui Assan, a fost dată în grija unui... potcovar neamț, singurul „specialist” care a putut fi găsit atunci în București. Unul din băieții proprietarului, inginerul mecanic Bazil Assan, din însemnările căruia aflăm toate aceste amănunte, menționează: „Cînd vaporul a început să miște moara, brutarii veneau, căscău ochii, se minunau de tot ce vedeau, dar nu aduceau nimic la măcinat de teama... focului care sigur că le-ar arde griul. A trebuit să vină o iarnă grea care să înghețe toate morile de pe Dimbovița pentru ca brutarii din București să cuteze a aduce griu la moara de foc”.

La începuturile sale „moara de foc” de la Colentina măcina pînă la „cinci care de griu pe zi”, deci cam 3 000-4 000 kg. Astăzi întreprinderea de morărit „Griul”, extinsă în locul vechii mori, măcină în 24 de ore, cu instalațiile moderne de care dispune, cam atîtea care de griu cite ar fi măcinat vaporul lui Assan într-un trimestru.

Ion MUNTEANU

cartea

■ **Recomandăm a fi consultată** revista de istorie **Studii**, ce apare la Editura Academiei Republicii Socialiste România. Din ultimul număr (4) pe anul trecut, de pildă, atrag atenția o seamă de articole între care cel referitor la **Academia Domnească din Țara Românească în sec. XVIII** (de Gh. Cronț), **Țărâna munteană și evenimentele din 22-24 ianuarie 1859** (de Dan Berindei), **Evoluția rezervei feudale din Țara Românească sub Regulamentul organic pînă la 1848** (de I. Corfus), o serie de alte note și comunicări, discuții, recenzii etc.

■ **Tot din domeniul istoriei** semnalăm cartea lui Ștefan Ștefănescu despre **Bănia Olteniei**, apărută recent la Editura științifică. E o privire dintr-o nouă perspectivă asupra acestei instituții feudale, cu menirea, rolul și destinul ei în vreme. Lucrarea relevă un istoric cu reale aptitudini în direcția interpretării.

■ **Trecînd la literatură**, consemnăm apariția a două noi volume din opera lui Tudor Arghezi. În seria **Scrieri** au apărut în volumul X romanul **Cimitirul Buna-Vestire**, iar în XI, **Lina**, alt roman relevant pentru calitatea scrisului în proză al maestrului. Editate în aceleași excelente condiții grafice, sub direcția supraveghere a autorului, cele două cărți constituie o prezență necesară în biblioteca oricărui cititor.

■ **Aproape simultan a văzut lumina tiparului și un volum de Versuri lungi** ale lui Tudor Arghezi (Ed. tineretului), subliniind prospețimea continuă a scrisului său, fecunditatea sa neistovită.

■ **La Editura pentru literatură universală s-a tipărit o mare operă a literaturii lumii** — romanul **Țărâni**, de W. Reymont. Tradus de Const. Toiu, T. Holban și B. Jordan, cartea beneficiază de o excelentă prefată (de fapt, un adevărat și foarte la obiect studiu), semnată de un tînăr specialist în problemele literaturii poloneze — Stan Velea (autor al mai multor remarcabile studii și prefete despre și la opere și scriitori ai acestei literaturi). Cunosător și al altor literaturi, evident și al celei române, Stan Velea a realizat o pertinentă încadrare a scriiturii poloneze în literatura universală.

■ **Cu unele nuanțe în plus, cu o mai complexă privire istorică** volumul lui Z. Ornea despre **Junismul** (Editura pentru literatură) ar fi constituit o cercetare întru totul realizată. Oricum, și așa cum este, ea marchează un cert progres în această direcție, ca și un nou prilej de a rediscuta chestiunile junismului și rolul său în cultura noastră.

cinema

■ **Un nou film românesc: Camera albă** — debut în filmul artistic de lung-metraj al unui reputat regizor documentarist: Virgil Calotescu. Apreciem efortul de pătrundere în psihologia contemporanilor noștri dar, din păcate, cel mai emoționant subiect, dacă este strîns între barele de fier ale schematismului, se anulează pe el însuși. Curios lucru: scenariul lui Ion Băiesu, interesant la lectură, s-a subțiat simțitor o dată cu transformarea lui în imagini cinematografice, iar dialogurile, semnate de Francisc Munteanu, căruiă știm că nu-i lipsese nici priceperea, nici experiența, sună cît se poate de necinematografic. Ochiul sigur al regizorului și-a spus însă cuvîntul

în alegerea actorilor: Luminița Iacobescu (debut într-adevăr valoros), Silviu Stănculescu (se impune prin expresivitatea jocului său interiorizat) și Ion Besoiu (știe să-și găsească locul în orice rol).

■ **Tatăl soldatului**. Interpretarea actorului gruzin Sergo Zaharidze domină prin firescul și vigoarea sa toată această povestire de război cu multe situații artificiale. De altfel, Zaharidze a fost răsplătit pentru acest rol cu „Premiul pentru cea mai bună interpretare masculină” la Festivalul de la Moscova din 1965.

Nadja Tiller.

■ **Trageți în Stanislas** — reînțînire cu regizorul Jean-Charles Dudrumet și cu Jean Marais. Sintem bucușori să-i revedem (după **Onorabilul Stanislas, agent secret**) pentru că Dudrumet este inteligent, își respectă spectatorul, iar Jean Marais dovedește încă o dată că farmecul nu are vîrstă. Partenera sa, Nadja Tiller, este și ea o cunoștință veche (**Rosemarie, Moral '63**).

■ **Inceputul anului** păstrează pe ecrane cîteva din realizările cinematografice de prestigiu ce ne-au fost dăruite spre sfîrșitul lui 1965: **Fata lui Bube**, **În compania lui Max Linder**, **A fost odată un moș și o babă**. Așteptăm filmele promise pentru 1966.

■ **Pentru cei care n-au avut timp să-l vadă**, recomandăm încă o dată filmul lui Sidney Lumet, **Colina** — pentru asprimea lui bărbătească, pentru forța dezbaterii despre demnitatea umană, pentru jocul lui Sean Connery și Michael Redgrave.

■ **Căutați un cinematograful unde rulează drept completare** filmul de animație al lui Ștefan Munteanu **Petrică și încă cineva**. Este un film pentru copii dar care îi încîntă și pe adulți pentru că are nespūsă fantezie și, mai ales, grație și delicatețe; adică exact opusul dulcagărilor.

disc

■ **Scufița Roșie a fraților Grimm**, înregistrată pe disc de „Electro-cord” după o dramatizare a lui Călin Gruia, reprezintă un succes de editură. Mapa discului, desenată și concepută de Ion Drugă ca o mică jucărie, cu figurine decupate, transformabilă

Angela Moldovan.

într-o căsuță din povești, va constitui, desigur, în primul rînd încîntarea... microascultătorilor. Interpretarea actorilor Florența Cioromella, Dinu Ianculescu și Ionescu-Gion este susținută de ingeniosul fond sonor al ilustrației muzicale semnate de Romeo Chelaru. Ar fi cazul ca următoarele basme dramatizate să primească aceeași prezentare editorială.

■ **Angela Moldovan**, vocea de cristal a romanțelor noastre românești, acompaniată de Orchestra de estradă a Radioteleviziunii dirijată de Sile Dinicu, ne convinge cu o autentică emoție (specifică genului) că: „Iubesc cum n-am iubit vreodată”. De altfel așa sînt romanțele... Pe cealaltă parte a discului EPC-588, Nicu Stoescu iubește și el în „Romanța primei iubiri” și mai ales în „Romanța de toamnă”.

■ **E suficient să apară un disc cu Maria Lătaretu** pentru că succesul casei de discuri să fie asigurat din plin. Fenomenul se explică ușor. Vocea Mariei Lătaretu continuă să câștige inimile, simpatiile și buna dispoziție (mai ales) a tuturor ascultătorilor, și de la orașe, și de la sate. Ascultați-o cîntînd pe ultimul ei disc: „Mă culcai în grădiniță”, „Garofiță și-un dudău”, „Lună, lună, ia fi bună”, „Dragu mi-și cînte cucu”. Acompaniază orchestrele Nicu Stănescu și Ionel Budișteanu (EPC-619).

■ **„Doina mea pe codru-i scrisă”**, „Bate vîntu-n valuri mari”, „Mîndră, ochisorii tăi” și „De ce nu pot eu cînta”; patru melodii de-o gingășie rar înțîlnită și care se potrivec de minune cu vocea lui Benone Sinulescu. Căldură, sentiment, emisie specifică sînt caracteristicile simple și notorii ale acestui cîntăreț ce se bucură de-o deosebită priză la public. Orchestra Victor Predescu dozează cu discreție un acompaniament de bună calitate, fără acele penibile încercări, existente la alții, de-a depăși solistul (EPC-621).

muzica

■ **Cele mai atrăgătoare seri muzicale ale începutului de an** le oferă Teatrul de operă și balet, care a primit un oaspete cu un nume mai puțin cunoscut, dar cu funcții de mare prestigiu: dirijorul Mladen Basic din Austria, șeful orchestrei „Mozarteum”

Ileana Iliescu.

și director al Operei din Salzburg. La București el dirijează două opere din marele repertoriu al clasicii: „Fidelio” de Beethoven și „Cosi fan tutte” de Mozart.

■ **Orchestra simfonică a Radioteleviziunii inaugurează anul 1966** cu un concert de muzică contemporană, în prima audiere. Dirijează Emanoil Elenescu. Variațiunile pentru orchestră de Anton Webern, Concertul pentru vioară și orchestră de Alfred Mendelsohn (solist George Hamza) și Simfonia a V-a de Bohuslav Martinu (Studioul de concerte al Radioteleviziunii).

■ **Ne reîntorcem la Teatrul de operă și balet** pentru a semnală al doilea spectacol cu noul balet românesc (muzica de Cornel Trăilescu): „Domnișoara Nastasia”, după piesa lui G. M. Zamfirescu, pe un libret de Oleg Danovski, care semnează și coregrafia. Conducerea muzicală, Mihai Brediceanu; scenografia, Ofelia Tutoveanu. În rolurile principale: Valentina Massini, Petre Ciortea, Dan Moise, Ileana Iliescu, Cristina Hamel, Victor Marcu, Bojidar Petrov (12 ianuarie).

■ **La Filarmonica „George Enescu”, concertul săptămînal** va fi dirijat de Mircea Cristescu: Marțian Negrea, Brahms, Mozart. Soliști, Ștefan Gheorghiu și Radu Aldulescu (8 și 9 ianuarie).

teatru

■ **Premiere cu piese originale** (în Capitală — în această lună). În sfîrșit: **Sfîntul Mitică Blajinu** de Aurel Baranga (Teatrul „Lucia Sturza-Bulandra”), **Simple coincidențe** de Paul Everac (Teatrul Mic), **Ariciul de la dopul perfect** de Ion Băieșu (Teatrul

Ion Siminie.

„Barbu Delavrancea”). Cu **cine mă bat?** de Aurel Storin (Teatrul Muncitoresc C.F.R.-Giulești), **Au fost odată... două orfelime**, pseudomelodramă de Eugen Mirea (Teatrul „C. I. Nottara”).

■ **Mai notăm din agenda viitoarelor premiere: Meșterul Manole** de Octavian Goga (Teatrul „C. I. Nottara” — regia Ion Olteanu), **Insula** de Mihail Sebastian (Teatrul de Comedie — regia Crin Teodorescu), **Idolul și Ion Anapoda** de G. M. Zamfirescu (Teatrul „Barbu Delavrancea” — regia Ion Simionescu și Cornel Girbea).

■ **Bună inițiativa Teatrului** do stat din Reșița de a prezenta piesa **Idolul și Ion Anapoda** de G. M. Zamfirescu. Regia: Neli Iarașoc Gheorghiu. În distribuție: Ninon Florescu, Iulian Doru, Mariana Marinescu, Aurel Gheorghiu, Grigore Alexandrescu, Florin Timpu.

■ **Premieră pe țară și debut în dramaturgia pentru teatru de păpuși: O aventură în țara roboților** de Corneliu Sturzu, o piesă inspirată și spirituală la Teatrul de păpuși din Iași. Regia — Sergiu Tudose (actor la Teatrul Național „Vasile Alecsandri”) și Ion Agachi.

■ **Tragedia omului de Madach** — clasic al literaturii maghiare — a fost prezentată într-un spectacol remarcabil pe scena Teatrului maghiar de stat din Cluj. Regia — O. Rapaport.

■ **O bătaie... pierdută a înregistrat Teatrul de stat din Oradea** cu piesa **Călugăreni** (unde a învins la timpul său Mihai Viitezul) de Octav Dessila. Livresc,

verbozitate, patetism desuet. Păcat de munca celor 50 de interpreți, de costume, arme și fire-turi.

■ **Debut bucureștean: tînărul actor Ion Siminie**, remarcant pentru o complexă activitate creatoare la Teatrul de stat din Brașov. Angajat la Teatrul „C. I. Nottara”, joacă rolul principal — Piticescu — în **Soneti pentru o păpușă** de Sergiu Fărcașan (rol deținut și de Mihai Fotino) și în **Omul care și-a pierdut omenia** de Horia Lovinescu.

televiziune

DUMINICA 9 IANUARIE. Sub titlul „Hai să dăm mină cu mină” — o emisiune de mărturie folclorice despre Unirea Principatelor (19.45) ■ **Evocarea unui minunat cîntăreț al frumuseților patriei: Calistrat Hogăș** (20.00) ■ **Un spectacol laudat, cu alt prilej, de rubrica noastră de teatru: „Ondine”** de Jean Giraudoux, în interpretarea studenților Institutului de artă teatrală și cinematografică „I. L. Caragiale” (clasa prof. C. Carabin). Spectacolul merită atenție (20.30).

LUNI 10 IANUARIE. O problemă rutieră — face obiectul unei anchete a TV intitulate „Sens interzis” (20.00) ■ **Un film care va aduce celor cu pîrul sur tandre amintiri din amii adolescenței: „Cerule albastru”** cu Bing Crosby și Fred Astair. Cum să pierzi un asemenea film? (20.30)

MIERCURI 12 IANUARIE. Recital de poezie cu tema: „Poetii care au cîntat Unirea” (20.00) ■ **O surpriză oferită de săptămînală seară de teatru: „Anton Pană”** de Lucian Blaga în interpretarea „Naționalului” din Iași (20.15).

JOI 13 IANUARIE. În program adresat școliarilor: O vizită la Muzeul militar central avînd ca obiectiv documente despre Unirea Principatelor și domitorul Al. Ioan Cuza (19.15) ■ **Emisiunea „Pentru noi, femeile”** pe care o consemnăm dar nu o recomandăm. Prea a fost plicticoasă ultima dată. Dacă se va îmbunătăți în viitor... (20.00) ■ **Atenție cinefilii! Contramandați orice alt program pentru a viziona un mare film: „Zero la purtare”** al lui Jean Vigo (20.45) ■ **Pianista poloneză Regina Smendzianka** ne oferă un recital (22.00).

VINERI 14 IANUARIE. „Hamlet, Miau. A evadat un mămuțoi”. Ameștor titlu al emisiunii pentru cei mai mici telespectatori, cărora Alecu Popovici și Al. Adrian le oferă un scenariu-foileton pentru păpuși (19.15) ■ **Petru Comarnescu** ne va însoți cu un competent comentariu într-o vizită prin expoziții (21.45) ■ **Emisiunea „Varietăți pe peliculă”,** prilej de a cunoaște (măcar pe ecran) vedete de talie mondială ale muzicii ușoare (22.00).

SIMBĂTA 15 IANUARIE. Nu uitați, simbăta e „Teleenciclopedie” (20.00) ■ **Celebrul tablou** al lui Theodor Aman „Hora Unirii” a inspirat un film documentar realizat de TV (21.00) ■ **Emisiunea, misterios intitulată „TV 111”,** prezintă — satisfăcînd preferințele telespectatorilor, ni se spune — un program muzical-coregrafic cu nume (și voci) sonore: Anda Călugăreanu, Dan Spătaru, Remo Germani, Violeta Villas, Luis Mariano s.a. (21.10) ■ **„Sfîntul”** Frumosul Simon Templar (nu mai seamănă cu Mircea Crișan) continuă să împartă, mărinimos, dreptatea în lume și să zdrobească inimile femeilor (21.40).

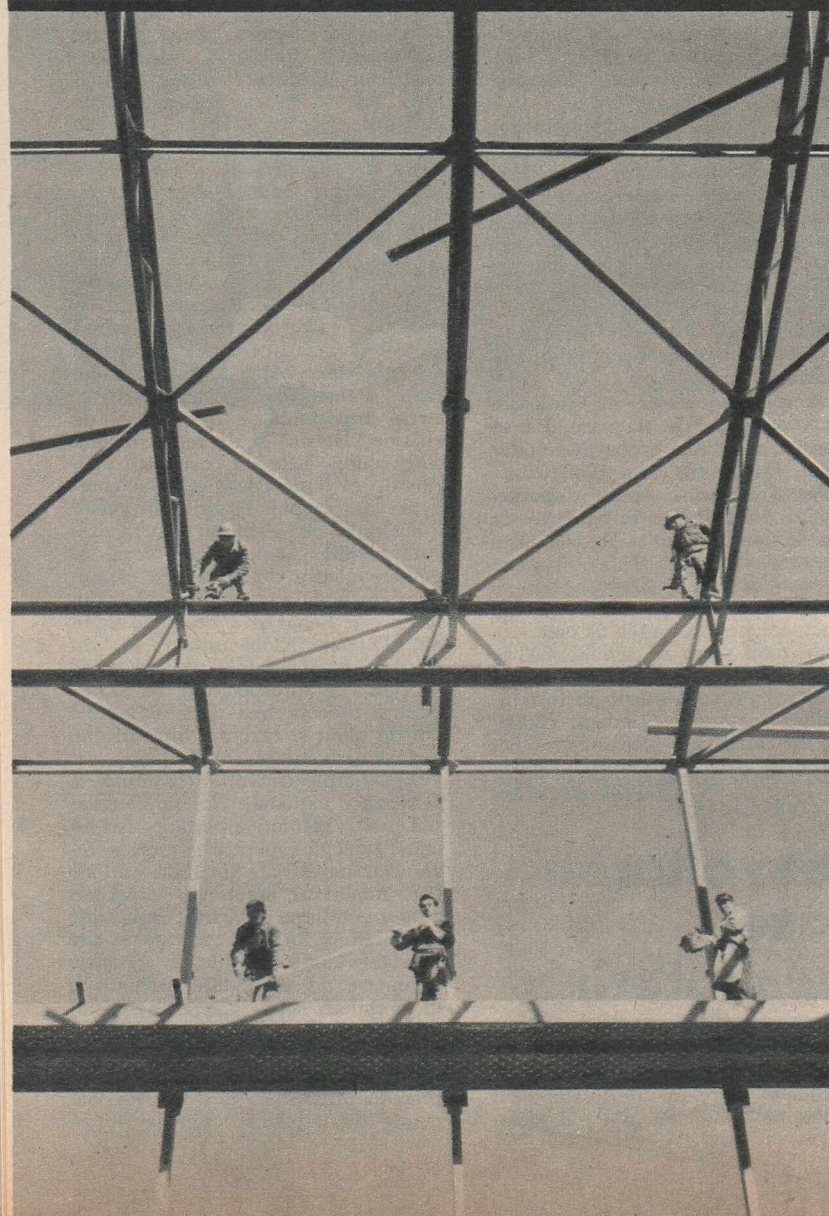
Stela Popescu.

Geologi în Hășmașul Mare (regiunea Mureș-Autonomă Maghiară).

Combinatul siderurgic Galați: montaj la hala noii turnătorii mixte.

a început cincinalul

Un an bogat în evenimente de seamă, anul 1965, s-a încheiat de curând. Desprinzînd din calendar ultima filă, oamenii muncii au încheiat bilanțul vastului plan economic de șase ani ale cărui prevederi au fost îndeplinite și depășite, trecînd totodată la realizarea obiectivelor cincinalului, mărît program de dezvoltare a țării, elaborat de cel de-al IX-lea Congres al partidului. La hotarul acestei importante etape istorice pe care ne pregătăm să o străbătem se conturează perspective grandioase ce vor fi transpuse în fapte prin eforturile pline de elan ale întregului popor, se pun temelile dezvoltării în viitor a industriei și agriculturii, ale științei și culturii, ale bunăstării tuturor.

Am pășit în noul cincinal.

Desprindem din primele pagini ale monumentalei sale cronici care în aceste zile a început să fie scrisă unele aspecte semnificative luate din diverse sectoare de activitate.

galați, citadela oțelului

— Ce pregătiri s-au făcut în vederea intrării în primul an al cincinalului? — l-am întrebat pe tovarășul profesor inginer DUMITRU STĂNEȘCU, director tehnic al Combinatului siderurgic „Gheorghe Gheorghiu-Dej” din Galați.

— După cum este cunoscut, Combinatul siderurgic „Gheorghe Gheorghiu-Dej” de la Galați — ne-a răspuns tovarășul ing. Stănescu — va fi o unitate siderurgică în care procesul de fabricație începe de la materiile prime (minereuri, calcar) și, prin transformări succesive, obține ca produse finite: fontă, oțel, semifabricate și laminate finite. În final, producția combinatului va fi de peste 4 milioane tone oțel lingouri pe an. Pentru a se realiza intrarea în producție a primului sector tehnologic, eveniment care va avea loc în primul an al cincinalului, a trebuit să străbătem o etapă lungă cuprinzînd atît lucrările de proiectare cît și cele de construcție propriuzise. Lucrările executate în șesenal au creat condițiile de lucru pentru cincinal. S-au realizat legături feroviare, intrări și ieșiri din combinat, legături rutiere, toate acestea pe amplasamente definitive. S-au executat lucrările de gospodărie subterană (canalizările), s-au făcut legăturile pentru alimentarea cu energie electrică din sistemul național, alimentarea cu gaz metan, apă industrială de răcire a agregatelor, apă potabilă etc. Tot în șesenal s-au început lucrările de construcții ale laminorului de tablă grosă, iar în cursul anului 1965 au fost începute lucrările la sectorul furnale, aglomerare, sectorul de oțelărie și al laminorului slebing.

Pentru ca lucrările de construcții să se poată desfășura ritmic, s-a a-

doptat o soluție nouă, amenajîndu-se în afară, dar în imediata apropiere a combinatului, o bază de depozitare unde s-au fabricat cofrajele, betonul, accesoriile metalice și unde s-au creat locuri de parcare pentru mijloacele de transport. Această soluție nouă, modernă, economică este întîlnită pentru prima oară pe șantierele de construcții la combinatul siderurgic din Galați.

Halele laminorului de tablă grosă acoperă o suprafață de circa 110 000 metri pătrați; puse cap la cap, acestea ar avea o lungime de peste 3 kilometri. Toată construcția metalică a laminorului a fost proiectată și executată în țară. Aici s-au montat pînă acum peste 20 000 tone utilaje mecanice, precum și echipamentele electrice aferente, iar în luna decembrie 1965 au început lucrările de reglare. Astfel s-au creat condiții ca, în primul semestru al anului curent, să se execute probele în gol și să se înceapă și probe sub sarcină. În semestrul al doilea al anului curent laminorul de tablă grosă va intra în producție. Conform directivelor Congresului al IX-lea al partidului, pentru construirea combinatului siderurgic de la Galați se vor alocă în cursul acestui cincinal două treimi din fondurile de investiții ale Ministerului Industriei Metalurgice. În acest scop se prevede ca în intervalul 1966-1968 să intre în funcțiune majoritatea sectoarelor tehnologice ale combinatului.

— Ce ne puteți spune despre calitățile tehnico-funcționale ale instalațiilor și agregatelor ce se vor monta în cadrul combinatului?

— Agregatele siderurgice care se vor monta la Galați sînt concepute și dotate la nivelul tehnicii celei mai înaintate, unele dintre ele reprezentînd noutăți în țara noastră și fiind printre primele în lume. Astfel, benzile de aglomerare care se vor pune în funcțiune sînt cele mai mari din țară, depășind cu mult pe cele de la Hunedoara și Reșița.

(Continuare în pag. 6)

În ceea ce privește producția de oțel, aceasta se va face numai în convertizoare insuflăte cu oxigen, agregate care au productivitate mult sporită față de cuptoarele martin instalate în oțelării din țară. Durata unei șarje teoretice sau, cum am mai putea spune, durata, după proiect, a unei șarje de oțel de 150 tone de la convertizoarele oțelăriei este de numai 51 minute față de circa 7 ore cât este necesar unui cupitor martin cu o greutate de șarjă similară.

Paul TUTUNGIU

Început de capitol la poarta argeșului

Cu vreo trei ani în urmă am văzut la o expoziție macheta de ansamblu a hidrocentralei „Gheorghe Gheorghiu-Dej” de pe Argeș. Operă de artă, în felul ei, aceasta reprezenta munții cu scobiturile geometrice din inima lor prin care aveau să curgă apele râului încântat, cu barajul semicircular de la Vidraru, cu galeria de fugă lungă de 12 km. Modelată în celuloid, macheta semăna, desigur, cu lucrarea reală, pe atunci aflată într-o fază intermediară de execuție, însă nu dădea impresia de grandios ce o trezește contactul direct cu munții, cu tunelurile, cu barajul real.

Totuși e simplu, îmi spusese: trebuie doar un efort de imaginație prin care să amplifici macheta de treizeci de mii de ori. Mă înșelam, dar aveam să înțeleg asta abia mai târziu.

De mai multe ori de atunci am urcat spre izvoarele Argeșului pe șoseaua de coronament de la înălțimea căreia șantierul se vede ca în palmă în toată grandioarea lui. Cum să se poată reconstitui, în imaginație, fie și pe baza unei machete, o priveliște ca aceea? Mai întâi munții, înalți, prăpăstioși, severi. Apoi amenajările de pe coastele lor abrupte, uneori aproape de verticală. Și între culmile Vidrarului și Cetățuii, barajul. Acest din urmă element de decor, plombă de beton împlintată între colții de cremene, a crescut metru cu metru, ajungând să domine întreaga vale pînă departe. Au forțat în jurul lui constructorii, i-au plutit pe deasupra benele funicularului încărcate cu beton și într-o bună zi (30 decembrie 1965) a fost gata. Așa cum stă azi, parcă încordată, în așteptarea celor peste o jumătate de miliard de metri cubi de apă pe care va trebui să-i țină în spate, pare un uriaș legendar cioplit de dalta unui Brâncuși. În orele în care s-au solidificat ultimele cupe de beton turnate în corpul lui, înalt de 165 m, a fost sărbătoare pe Argeș. Evenimentul avea loc doar cu câteva zile înainte de începerea anului cel nou, 1966, anul în care hidrocentralea va intra în funcțiune. Era cel mai recent succes dintr-o serie de mai multe altele, începută în vara precedentă, când s-au săvîrșit primele străpungeri la galeria de fugă.

În aceste zile, pe șantier se lucrează intens. Pe drumul apelor care începe de la piciorul barajului, principalele „escale” sînt pregătite minuțios. Turbinele se află în plin montaj în monumentală sală subterană tăiată mai demult în granit la o adîncime de câteva zeci de me-

tri. Sînt patru la număr, fiecare avînd o putere de 550 MW. Laborios, cu precizie de sutimi de milimetru, subsansamblurile metalice sînt așezate unele peste altele, centrate, strînse în șuruburi. Încăperea, deasupra căreia nu-ți vine să crezi că se află un munte întreg, pare un laborator de măsurători exacte.

Aici totul s-a născut printr-o a-prigă înclăștare cu natura potrivnică. Dar partea cea mai grea a construcției a fost de mult terminată. Oamenii n-au uitat însă eroismul cu care primii constructori veniți în această vale sălbatică au deschis drumuri de acces, lucrînd adesea suspendați pe funii deasupra prăpăstiei. N-au uitat nici asprimea iermlor înfruntate sub cerul liber de cei ce au tăiat în stîncă șoseaua de coronament. Minerii care au desfășurat în subteran cei peste 42 km de tunel, prin care vor veni în albia Argeșului apele rîurilor Doamnei, Cernat, Vîlsan și Topolog sau vor fi refulate din turbine șuvoaiele dă-tătoare de energie, își vor încheia în curînd misiunea. Noul drum al Argeșului, tras de ei, se definitivează pe ultimele porțiuni. E un drum nevăzut de la suprafață, dăltuit în adîncuri, lung de peste 12 km de la baraj și pînă în vale la Oiești, unde apele abătute din drum vor reveni în matcă. Așadar la hidrocentralea „Gheorghe Gheorghiu-Dej” va începe în curînd acumularea în lacul din amonte de baraj ce se va întinde spre munți pe o distanță de peste 40 km. În anul 1966 apele strînse de centura de beton vor începe să-și cedeze energia fibrelor de metal ale liniilor electrice și efectul căderii lor în turbine se va vedea în mii de locuri, adică unde va arde o lampă incandescentă sau va fi topită o șarjă de oțel special, ori va alerga spre depărtări o locomotivă fără zgomot și fără fum. Din perspectiva momentului prezent, cînd ultimul metru cub de beton se pietrifică în zidul semicircular al barajului, Argeșul ne apare ca un rîu cu rosturi precise în planul economic de cinci ani. I-a precedat marea schimbare, impresionantul freamăt din înguste sale chei transformate pentru o perioadă de numai cîțiva ani în șantier. Iar sfîrșitul lucrărilor, care este acum aproape, va fi începutul acelei etape definitive cînd rîul va fi nu numai un punct de atracție pentru turiști, prin frumusețile nebănuite pe care natura i le-a risipit pe maluri, ci și un puternic izvor de energie.

Nicolae RĂDULESCU

la „vulcan” start puternic în 1966

Cu treizeci de zile înainte de sfîrșitul anului, la „Vulcan” se realizează planul pe întreg șesenalul la producția globală. Zece zile mai tîrziu devenea fapt împlinit și planul la producția marfă. În calendarul întrecerii socialiste pe anul 1965 al uzinei „Vulcan” erau însemnate și alte date îmbucurătoare: achitarea integrală a sarcinilor de export (peste obligațiile contractuale două cazane de 50 Gcal/h și un cazan de 24 t/h), realizarea planului tehnic în condiții mult mai bune decît anul trecut.

Cu toate aceste realizări, la „Vulcan” s-a vorbit, cu ocazia debaterii cifrelor de plan pe anul 1966, și de lipsuri care au existat în

anul care s-a încheiat. Au fost cazuri cînd nerespectarea strictă a tehnologiei și a documentației tehnice au produs neplăceri unor beneficiari. Întîrzieri în pregătirea fabricației au dus la nerespectarea unor termene de livrare stabilite de comun acord în cadrul planului de cooperare cu alte uzine. Despre toate s-a vorbit deschis și s-au căutat soluții, s-au făcut propuneri.

A fost un bun prilej de a se evidenția noi rezerve interne, de a se stabili noi măsuri tehnice și organizatorice care să asigure îndeplinirea ritmică a planului pe anul 1966, realizarea produselor la un înalt nivel calitativ.

Venite de jos, de la secțiile uzinei, care au studiat atent obiectivele din planul de producție pe anul 1966 și indicatorii săi economici, propunerile au alcătuit planul M.T.O. al uzinei. 354 de propuneri au fost prezentate comisiei.

Dintre măsurile care urmează a fi realizate, cîteva se detașează prin importanța lor: fluxul turnătoriei oțel — o nouă stație de CO₂ — un stand pentru probarea armăturilor — matrițarea unui grup de re-perere de serie — transformarea podurilor rulante de la 30 de tone la 50 de tone.

Planul M.T.O. în stadiul actual este un plan minimal. Pe măsura aprofundării cifrelor de plan și în continuarea comenzilor ce vor trebui executate în 1966, alte noi propuneri se vor alătura, dînd astfel planului M.T.O. caracterul de plan dinamic. Important este ca fiecare măsură din planul acesta să fie urmărită pe fazele sale de realizare și să se respecte cu strictețe termenii de punere în aplicare.

Tehnica modernă impune o organizare superioară a producției cu tot ceea ce include aceasta: pregătirea judicioasă și desfășurarea normală a proceselor tehnologice, ritmicitatea producției, folosirea deplină și eficientă a timpului de lucru, întărirea disciplinei.

Pe de altă parte, nivelul tehnic tot mai ridicat, gradul mai înalt de calificare a colectivului fac posibilă și totodată impun creșterea în ritm superior a productivității muncii.

La „Vulcan” întregul spor al producției planificate se va obține pe seama creșterii productivității muncii. Creșterea producției globale în 1966 va fi cu 9% mai mare față de 1965, iar creșterea producției marfă, cu 5,1%.

Întrecerea socialistă nu cunoaște pauze, perioade de stagnare. Ea se amplifică mereu la proporțiile noilor sarcini. Iar pentru anul 1966 uzinei „Vulcan” îi revin sarcini sporite. Creșteri importante în anul acesta față de anul trecut sînt localizate la cazane de abur 111,3%, cazane de apă fierbinte 28,4%, pompe noroi 9,2%, unități de pompare 5,5%, reductoare pentru unități de pompare 200%, total piese de schimb 300%.

Faptul că principalii indicatori economici pe anul trecut au fost îndepliniți înainte de termen, constituie un punct de plecare spre noi realizări.

Trăian PROSAN

dezvoltarea bazei de materii prime

Primele zile ale cincinalului îi găsesc pe lucrătorii din domeniul

Defrișări și destufizări în Balta Brăilei.

Secția cazangerie de la uzina „Vulcan”.

geologiei în plină activitate — ne-a declarat ing. IOAN PETRIȘOR, vicepreședinte al Comitetului geologic. Cercetările lor au ca scop lărgirea bazei de materii prime a industriei, prin utilizarea resurselor naturale atât de numeroase ale patriei noastre. Un obiectiv important al planului cincinal este crearea unor condiții tot mai bune pentru introducerea în circuitul economic a unor noi materii prime, pentru valorificarea superioară, eficientă, a resurselor țării. În vederea îndeplinirii cu succes a acestei sarcini au fost alocate pentru perioada 1966-1970 fonduri de investiții de peste 16 miliarde lei. Cu aceste sume s-a prevăzut să se execute un mare volum de lucrări de cercetare după cele mai noi metode și cu cele mai moderne mijloace tehnice.

În actualul cincinal noi vom acorda o atenție deosebită cercetării din timp a structurilor de hidrocarburi (petrol și gaze), căreia îi vor reveni aproape trei pătrimi din volumul total al lucrărilor geologice. Creșterea importantă a producției de energie electrică și de metal în anii cincinalului necesită cantități sporite de cărbune cocsificabil și energetic. În scopul lărgirii rezervelor industriale de cărbune se vor executa lucrări geologice de foraj și miniere pentru delimitarea zăcămintelor de huiilă din bazinul Văii Jiului și din Banat și a celor de lignit din Oltenia. Concomitent se vor efectua prospecțiuni geologice de suprafață și prospecțiuni cu foraje pentru descoperirea unor zăcăminte noi de lignit și cărbune brun în alte bazine carbonifere.

Necesitățile dezvoltării continue a economiei naționale impun efectuarea unui volum important de lucrări geologice pentru creșterea rezervelor industriale de mineruri de fier, mineruri neferoase, bauxită, substanțe nemetalifere, baritină, sulf și de alte substanțe minerale utile, în actualele perimetre de exploatare, precum și în perimetre noi. Lucrările geologice vor fi orientate, de asemenea, în direcția identificării și valorificării unor substanțe neexploatate pînă în prezent în țara noastră, dar cerute de industrie, cum ar fi fos-

riile de explorare să se facă în mod judicios, pe baza unor temeinice studii de cercetare și de prospectare.

În ultimii ani s-au înregistrat progrese în fundamentarea științifică a lucrărilor geologice. Se simte însă din ce în ce mai mult nevoia largirii studiilor și sintezelor, atât la nivel departamental, cât și în institutele specializate. În această direcție un prețios sprijin ne va fi Consiliul Național al Cercetării Științifice care are, între altele, sarcina de a coordona activitatea de cercetare științifică fundamentală și aplicativă în concordanță cu cerințele construcției socialiste. În viitor, Comitetul geologic va prelucra întregul material rezultat din lucrările geologice efectuate în ultimii ani și va întocmi hărți specifice la anumite nivele geologice și pe suprafețe mai extinse. Se vor crea condiții pentru aprecierea mai exactă a perspectivelor de rezerve de substanțe minerale utile în zonele cercetate. Valorificarea cu eficiență ridicată a materialului geofizic și geologic existent face necesară stabi-

pomind de la cercetarea fundamentală și întocmirea hărților geologice de ansamblu și de detaliu, pînă la stabilirea posibilităților de valorificare economică a noilor zăcăminte.

Gh. BRĂTESCU

condiții optime pentru o agricultură intensivă

Din primele zile ale primului an din planul cincinal, oamenii muncii au pornit cu hotărîre și entuziasm pentru a îndeplini în mod exemplar sarcinile mărețe trasate de cel de-al IX-lea Congres al Parti-

tului în perioada 1966-1970 reflectă grija deosebită a conducerii noastre de partid și de stat pentru înflorirea agriculturii. Amintesc faptul că aceste investiții sînt cu 60% mai mari decît în perioada 1961-1965.

— Întrucît dumneavoastră lucrați în cadrul secției de cereale și plante tehnice, v-am ruga să ne vorbiți în mod succint despre perspectiva recoltelor ce se vor obține la aceste culturi.

— Creșterea producției de cereale, îndeosebi de grâu și porumb, rămîne o sarcină de prim ordin. Avem toate condițiile ca în următorii cinci ani să realizăm o producție medie anuală de circa 4 800 000 tone de grâu și 7 600 000 tone de porumb. Sensibil va crește producția de cartofi, sfeclă de zahăr, floarea-soarelui și alte culturi.

— Pe seama căror condiții este pusă creșterea producției de cereale?

— În primul rînd pe seama bazei tehnico-materiale. Întrucît suprafața arabilă a țării noastre este limitată, ponderea principală în creșterea producției se va obține nu atît pe baza extinderii suprafețelor cultivate, cît mai cu seamă prin realizarea de recolte sporite la hectar. Acest lucru este pe deplin posibil, avînd în vedere cantitățile sporite de îngrășăminte chimice care se vor livra agriculturii. Dacă adăugăm la aceasta ridicarea gradului de mecanizare și creșterea suprafețelor ce se vor iriga, se poate spune că se creează condiții pentru sporirea recoltelor încă din primul an al cincinalului. Va trebui însă să se dea o atenție sporită amplasării judicioase a culturilor, introducerii soiurilor de mare productivitate la toate plantele; în același timp se impune generalizarea rezultatelor cercetărilor științifice, condiție de prim ordin pentru creșterea producției la hectar la toate culturile.

G. DUMBRĂVEANU

foritele, magnezitul, beriliul, precum și sărurile de brom, iod și bor ce se află în zăcămintele de ape subterane sau în apele care delimitează zăcămintele de petrol.

O caracteristică a lucrărilor de cercetare geologică din cincinalul care a început va fi aceea că ele vor ținti nu numai satisfacerea nevoilor imediate ale economiei, ci și conturarea cu mai multă precizie a perspectivelor bazei de materii prime minerale. De aici s-a desprins necesitatea ca în planul lucrărilor geologice pentru anii viitori să se stabilească o proporție cît mai judicioasă între eforturile care vor fi depuse pentru creșterea rezervelor industriale de substanțe minerale utile și cele pentru crearea condițiilor de descoperire a noi rezerve de materii prime în perspectivă. Trebuie arătat că sporirea rezervelor de substanțe minerale utile și precizarea celor mai bune metode pentru valorificarea lor în condiții economice favorabile constituie indicatorul cel mai important al eficacității cercetărilor geologice. Aceasta impune necesitatea ca lucră-

lirea unei metodologii unitare de executare a măsurătorilor geofizice și de interpretare a datelor furnizate de aceste măsurători.

Majoritatea fondurilor de investiții vor fi cheltuite pentru efectuarea de lucrări miniere și foraje de cercetare. Va căpăta o largă extindere forajul de cercetare de mare adîncime. Aceasta ridică însă o serie de probleme legate de procesul tehnologic propriu-zis și de calitatea utilajelor și a materialelor. În acest sens, noi studiem posibilitățile de îmbunătățire a regimului de lucru, de creștere a vitezelor de avansare, de obținere a unui volum sporit de informații geologice prin carotaje mecanice și investigații geofizice. Organizațiile care execută lucrări geologice vor fi înzestrate cu noi utilaje și aparate moderne.

Avînd menirea să aplice politica partidului și guvernului în domeniul dezvoltării bazei naționale de materii prime, geologii — a încheiat tov. ing. Ioan Petrișor — sînt hotărîți ca, în actualul cincinal, să realizeze o gamă largă de lucrări,

dului Comunist Român și hotărîrile Plenarei C.C. al P.C.R. din noiembrie 1965.

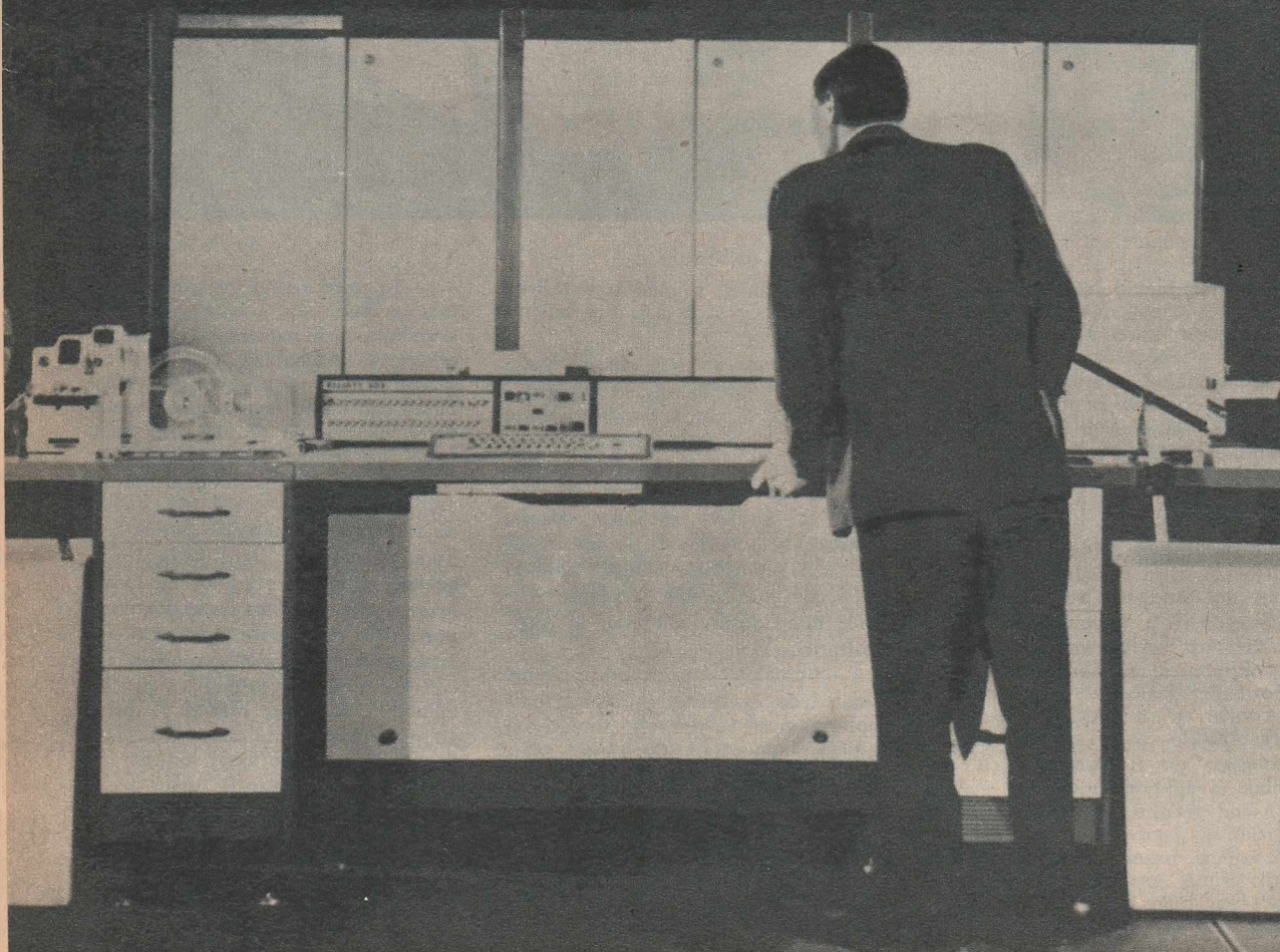
După cum se știe, în perioada 1966-1970 sarcini de covârșitoare importanță se cer a fi materializate de oamenii muncii din agricultură. Pentru a avea o imagine de ansamblu a agriculturii noastre, în perspectiva noului cincinal, redacția noastră a interviuat pe tov. inginer GHEORGHE TUȘA, adjunct al secției de cereale și plante tehnice din Consiliul Superior al Agriculturii.

— România are condiții bune pentru ca în viitorul apropiat agricultura ei să se dezvolte intensiv și multilateral. Condițiile acestea sînt de două feluri: naturale — solul și clima — și materiale — acestea din urmă avînd o bază puternică în înțeleapta politică a partidului nostru. Nu trebuie să fii mare specialist în economie agrară pentru ca să-ți dai seama că investițiile pe care le va primi agricultura din partea sta-

În actualitate: electronica industrială

de prof. univ. Edmond NICOLAU

Aparatele electronice sînt de neînlocuit în îndepărtatele zboruri cosmice, ca și în tăcutul laborator al savantului. Ele se întilnesc în ranița exploratorului, ca și în instalațiile automate din marile combinate chimice. În mod practic nu există sector de activitate în care electronica să nu intervină într-un mod sau altul. O deosebită însemnătate o capătă azi electronica industrială. Care sînt principalele ei direcții de dezvoltare? Ce poate da economiei naționale?

Viața contemporană nu poate fi concepută fără electronică, iar în revoluția tehnico-științifică care se desfășoară astăzi în întreaga lume un rol esențial revine electronicii și ciberneticii. De altminteri, legătura dintre aceste două științe este foarte strînsă.

În momentul de față, cînd partidul nostru trasează sarcina intensificării activității de cercetare științifică și folosirii pe scară tot mai largă a rezultatelor ei în producția materială, în tehnică și economie, în cultură — sarcină reliefată cu deosebită vigoare cu prilejul ultimei sesiuni a Marii Adunări Naționale — problemele pe care le ridică dezvoltarea electronicii, și îndeosebi a electronicii industriale, sînt de cea mai arzătoare actualitate.

electronica industrială în țara noastră

În România socialistă, datorită politicii înțelepte a partidului, s-a creat o puternică industrie. Asigurîndu-se o dezvoltare echilibrată a economiei naționale s-au înregistrat succese deosebit de importante în cele mai variate ramuri industriale. În atenția conducerii de partid și de stat a stat mereu folosirea tehnicii avansate în procesele de producție. Astfel, chiar de la primele planuri de dezvoltare a economiei naționale s-a acordat un loc de frunte introducerii electronicii în producție. Încă de la începutul planului de electrificare de zece ani (1951-1960) s-au utilizat la noi dispozitive electronice pentru pornirea automată a marilor agregate, pentru protecția instalațiilor etc. Treptat, instalațiile electronice și-au făcut apariția în toate ramurile economiei naționale. De exemplu la Combinatul chimic Borzești există hale întregi, ca de pildă, secția de preparare a acetilenei, unde procese foarte fine sînt conduse de dispozitive electronice fără prezența operatorilor umani. La acest combinat legătura operativă între camera de control automat și personalul de exploatare se realizează prin sisteme electronice.

La fel la Combinatul de cauciuc sintetic din Orașul Gheorghe Gheorghiu-Dej în controlul producției intervin, pe scară largă, dispozitive electronice. Un foarte minuțios control, cu ajutorul unor aparate electronice care detectează cele mai fine particule de metal din masa de cauciuc, asigură calitatea deosebită a cauciucului sintetic românesc.

Să dăm acum și cîteva exemple de utilizare în industrie a aparatelor electronice împreună cu surse radioactive. După cum se știe, fizica atomică și nucleară reprezintă un domeniu relativ nou al științei și tehnicii, care însă se impune astăzi în tot mai multe domenii ale activității industriale prin izotopii radioactivi. În această direcție electronica

Se apropie timpul cînd mașina electronică de calcul, simplă (în aparență), elegantă și rezolvînd cele mai complexe probleme de producție în fracțiuni de secundă, va deveni de neînlocuit în orice uzină. Prezența ei într-un birou de proiectare, într-o secție de planificare sau de aprovizionare cu materiale va fi poate tot atît de obișnuită ca aceea a unei simple mașini de scris.

a adus o contribuție esențială — fapt pentru care a apărut o specialitate nouă, electronica nucleară, cu largi aplicații în economia națională.

cuanta, gamadet și alții

La Institutul de fizică atomică al Academiei s-au construit diverse aparate electronice pentru aplicațiile industriale ale radioizotopilor, printre care amintim avertizorul de radiații „Cuanta” tip V.E. Acesta este un aparat portabil, de dimensiuni extrem de reduse și care, la

piese radio și semiconductoare Băneasa (I.P.R.S.), ca urmare a traducerii în viață a sarcinilor stabilite de Directivele Congresului al VIII-lea al partidului. La I.P.R.S. se fabrică actualmente diverse tipuri fundamentale de dispozitive semiconductoare, ca diode cu germaniu, redresoare de medie putere cu germaniu și siliciu, diode stabilizatoare de tensiune cu siliciu, transistoare de diferite tipuri, termistoare etc.

La uzina „Electromagnetica” se fabrică celule redresoare cu seleniu.

Industria de dispozitive semiconductoare constituie o bază puternică pentru dezvoltarea în viitor, cu și mai multă vigoare, a electronicii industriale în țara noastră.

Vom aminti, de pildă, de aparatele care permit analizarea într-un timp foarte scurt a diferitelor volume de gaze. Este important să reținem faptul că aceste dispozitive automate au, în același timp, avantajul că necesită cantități de gaz cu mult mai mici decât cele de care trebuie să dispună un chimist pentru a efectua analiza cu procedee clasice. *Dar aci contează în special rapiditatea și precizia pe care o aduce automatizarea și în acest domeniu.*

În metalurgie avantajele electronicii sînt și mai impresionante. S-au realizat astfel aparate care analizează diferite aliaje fără a distruge piesele, utilizînd numai o porțiune

nici prea mult, nici prea puțin

O problemă importantă care apare în legătură cu exploatarea miniere este aceea a săpării gale-riilor. După cum se știe, substanța utilă formează filoane principale care la un moment dat se pierd în așa-numitul steril — rocă în care nu există substanțe utile.

Trebuie știut însă că substanța utilă nu se termină în mod brusc, existînd o anumită zonă în care raportul substanță utilă / steril variază în mod continuu. Or, dacă ne limităm numai la zona centrală a filonului, atunci se pierde multă sub-

Punctul terminus al liniei de rezistențe chimice la întreprinderea de piese radio și semiconductoare Băneasa (I.P.R.S.).

depășirea unei doze de radiații pre-determinate, semnalizează prin a-prinderea unui bec.

Pentru măsurarea nivelului în recipiente fără acces (rezervoare de produse petroliere închise etc.) de un mare ajutor este „Gamadet 401”, aparat cu indici tehnici superiori. Aparatul „Cuanta” tip N.F.-02 servește la determinarea de la distanță și din exterior a nivelului în cuptoarele de sticlă în timpul funcționării, asigurîndu-se astfel un randament optim. O singură cifră poate ilustra calitatea deosebită a acestor aparate: ele arată nivelul cu o precizie de jumătate de milimetru. Astfel de dispozitive sînt montate și lucrează cu rezultate bune la fabricile de sticlă de la Azuga, Fieni, Mediaș, Scăeni, Timăveni.

Tot colectivul de la I.F.A. a realizat o instalație electronică care măsoară în condiții industriale grosimea diferitelor benzi de cauciuc, hîrtie, țesături etc. sau determină densitatea produselor petroliere în timpul prelucrării țiteiului în rafinării. La Rafinăria Teleajen, de exemplu, este montat actualmente un astfel de aparat care indică densitatea cu o precizie de 2 miligrame pe centimetru cub!

Amintim, în fine, de crearea în anii 1961-1962 a întreprinderii de

Pentru aprecierea perspectivelor, precum și a rolului pe care-l ocupă în prezent electronica industrială în tehnica modernă — în țara noastră și pe plan mondial — să schițăm principalele ei direcții de dezvoltare.

bombardament pașnic în metalurgie

Pentru a conduce în mod eficace un proces industrial trebuie ca în fiecare moment să se cunoască cu o precizie cît mai mare diferenții parametri caracteristici ai sistemului. De exemplu, într-un combinat chimic este necesar ca să se stabilească atît compoziția chimică cît și temperatura — respectiv presiunile — în diferitele puncte ale instalației.

Un simplu operator nu poate „citi” mărimile respective la indicatoarele unor instrumente „clasice”. Eventual, temperatura și presiunea pot fi determinate cu termometre și manometre, dar în ceea ce privește analiza chimică, pînă nu demult această operație era rezervată chimiștilor cu o înaltă calificare. Iată însă că analiza automată înlocuiește cu succes munca chimiștilor, asigurînd în același timp o viteză cu mult mai mare de lucru.

foarte mică din suprafața pieselor respective (circa 1 mm²). Această suprafață este bombardată cu ajutorul unui fascicul intens de electroni, care provoacă apariția unor unde electromagnetice de frecvențe foarte înalte — raze X — ce sînt apoi analizate automat cu ajutorul unui spectrograf special, de asemenea automatizat. După natura razelor produse se deduc elementele care au intrat în compoziția aliajului respectiv și se determină în același timp proporția diferitelor metale.

În ultimul timp, spectrorafele automate, bineînțeles electronizate, au căpătat o răspîndire foarte largă. Adesea spectrograful este însoțit de un calculator electronic care dirijează funcționarea întregii instalații.

În general aceste analizoare sînt construite pentru a determina prezența a 24 elemente chimice date, determinarea fiecărei substanțe durînd doar 15 secunde! Astfel se determină chiar și raporturi de 1 la 1 milion în ceea ce privește substanțele prezente în aliaj... Aceste aparate sînt extrem de utile în cele mai variate domenii, de exemplu în munca de cercetări metalurgice sau în minerit.

stanță utilă. Dacă, dimpotrivă, împingem exploatarea prea departe, atunci obținem prea mult steril.

Este foarte greu de dirijat procesul în mod optim fără aparate electronice. Însă analiza automată permite urmărirea în permanență a raportului dintre substanța utilă și steril și menținerea exploatarei în limite avantajoase. Este clar că unele din aparatele menționate în prima parte a articolului ca fiind fabricate sau folosite la noi în țară intră tocmai în această categorie de aparate de măsură.

la cea mai înaltă frecvență

Există și un alt domeniu în care electronica aduce o contribuție extrem de prețioasă. În industria constructoare de mașini este necesar, în numeroase cazuri, ca anumite piese să fie supuse unor tratamente termice.

Uneori, atunci cînd este vorba de piese masive, ele sînt introduse în cuptoare, urmărindu-se un tratament termic în întreaga masă a metalului. În alte cazuri însă acest procedeu

(Continuare în pag. 10)

prea ocupat?

de Eugen FRUNZĂ

— Și de când nu v-ai văzut ?
— Iaca de mult. De trei ani...

Ne aflăm în trenul accelerat care pleacă din nordul Moldovei cu destinația București. Interlocutorul meu e o femeie în vîrstă, cu catrină și cu broboadă neagră.

Peisajul de iarnă defilează calm și difuz pe dinaintea ochilor. Cerul picotește cenușiu în geamul aburit. Compartimentul s-a umplut de tăcere și gînd. Numai zgomotul roților repetă la nesfîrșit și monoton cuvintele femeii :

— ...de trei ani... de trei ani..., de...

— Amu, dacă am văzut și am văzut că nu vine, ce mi-am zis. Hai mamă, suie-ți bătrînețile în tren și caută-ți feciorul. Și apoi nepoțica, tovarășe. Tare se roagă inima de ea.

Trenul gonește, înghite spații și timp, și zăpezi cu reflexe stranii. Și iarăși îngînarea monotonă, de metal chinuit, a roților.

— Dar scrisori îți trimite ?
Femeia își clatină capul a tristețe și îngăduință.

— N-am mai primit de vreo patru luni. O fi prea ocupat. Ce-i glumă, acolo, în Capitală !... El servici, nora servici. Nici nu știi cînd trec zilele... Dar și eu, deh, ca mama. Mi-e greu.

— Mi-e greu..., mi-e greu...

Îngăduie-mi, stimate cititor, să te invît și pe dumneata la colocviul nostru și să te întreb ce părere ai. E oare cazul să trecem nepăsători pe lângă ingratitude și neomenie ?

Îmi aduc aminte că am asistat mai demult la o ședință sindicală într-o mare întreprindere. S-au discutat o mulțime de probleme ale producției, s-au clarificat sarcinile, s-au luat angajamente. Dar ceea ce m-a emoționat profund a fost un adaos în cuvîntul președintelui, fără legătură cu ordinea de zi. El a criticat pe un dispecer (de altfel evidentiat în muncă) pentru lipsa de grijă față de bătrînii săi părinți aflați în altă localitate.

— Nu faci bine, tovarășe, parcă n-ai fi om întreg, zău așa. Nu te muștră conștiința că ți-ai uitat părinții ?!

— Au pensie bună — încercă să se justifice respectivul.

— Dar au și suflet ! — interveni cineva din sală. Îmi permiteți, tovarășe președinte ?... Asta-i problema. Nu de bani e vorba. Chiar din gura dumitale am aflat că de șase ani nu le-ai făcut nici o vizită. Concediile ți le petreci frumos la mare și la munte, dar nu găsești măcar două zile ca să tragi o fugă la părinți, să-i întrebi de sănătate și să le bucuri inima. Foarte rău ! Pentru muncă te-am lăudat. Dar pentru asta, cum să spun, pentru etică va să zică, te criticăm.

A fost un moment tulburător. Memoria l-a înregistrat adînc și grav.

Acum trenul fuge dezlănțuit, zăpada se întunecă sub umbrele serii și în tăcerea din compartiment se aude parcă, duioasă și limpede, bătaia unei inimi.

— Nu ți-e somn, mătușică ?

— Somnul ca somnul...

— Dar ce alta ?

— Iaca, dorul...

nu este cel mai indicat. Să ne gîndim, de exemplu, la o roată dințată. Aci tratamentul termic are în vedere în primul rînd suprafața dinților, deoarece prin aceste suprafețe vin roțile în contact. Suprafețele trebuie să fie dure pentru a asigura angrenajului o funcționare cît mai îndelungată. Din contră, ne este indiferentă duritatea părții centrale a roții. De altfel, dacă o roată dințată este introdusă într-un cuptor termic și este tratată întreaga masă a metalului, pot apărea surprize neplăcute cum ar fi, de exemplu, fisurile.

Dacă însă o piesă metalică este introdusă într-un cîmp de înaltă frecvență, în el se vor naște curenți electrici care vor circula în special la suprafața corpului, și deoarece aceștia sînt foarte intensi, vor produce o încălzire puternică a regiunii respective.

Avantajele acestui sistem sînt multiple.

În primul rînd, piesa de călit nu este introdusă în atmosfera necontrolată a cuptorului ; durata călirii se limitează considerabil, deoarece se încălzește numai o mică porțiune din masa metalului ; în fine, procesul poate fi foarte bine controlat, atît ca durată, cît și în ceea ce privește călirea, adică ridicarea temperaturii și grosimea stratului călit.

Acest procedeu de încălzire prin curenți de înaltă frecvență nu se aplică numai pieselor metalice, ci se folosește și în cazul în care este necesar să se încălzească substanțe

rite centre industriale. Prin conducerea automată a acestor instalații cu dispozitive electronice speciale se asigură o creștere importantă a

atunci neeconomic să imobilizăm un aparat de măsură scump pentru a fi mereu conectat într-un singur punct al instalației.

ce poate electronica industrială

...Hale întregi în care procese foarte fine sînt conduse fără prezența operatorilor umani... O nouă specialitate: electronica nucleară... În 15 secunde, analiza unui aliaj... Cei o mie de ochi ai dispozitivelor electronice în industria chimică...

productivității muncii și a calității produselor. Trebuie menționate, totodată, lucrările valoroase privind tehnica încălzirii prin curenți de înaltă frecvență, elaborate de specialiști români — lucrări apreciate și peste hotare.

ce este centrotehnica

Electronica industrială este de neconceput fără aparate electronice de măsurare electrică a mărimilor ne-electrice. Orice proces industrial, pentru a fi stăpînit, trebuie să fie modelat matematic. Cu alte cuvinte, este necesar să cunoaștem valorile diferitelor mărimi care intervin în acest proces, iar un calculator electronic rapid să prelucraze aceste date.

Tocmai de aceea s-au realizat așa-numitele instalații de măsurări centralizate, în care un aparat de mare precizie este conectat, pe rînd, foarte repede, într-un număr mare de puncte, prin intermediul unei instalații electronice de comutare rapidă.

Tehnica modernă dispune de așa-numitele aparate digitale, la care rezultatul măsurării nu mai este dat de poziția unui ac indicator în fața unei scale, ci apare sub forma unor cifre, fie pe un panou luminos, fie imprimate la mașină. În instalațiile foarte perfecționate aceste date intră direct în calculatorul electronic care dirijează procesul industrial respectiv.

Unele instalații centralizate pot urmări valorile parametrilor într-o sută de puncte, fiecare punct fiind explorat la mai puțin de un minut interval. Eroarea măsurării este mai mică de 0,1%, deci o precizie foarte bună. Aparatul prevede în același timp punerea în funcțiune a unor semnalizări optice și acustice care anunță depășirea, în sus sau în jos, pe oricare canal, a valorii prescise.

Există și instalații care urmăresc mărimi într-o mie de puncte ale instalației — bineînțeles, într-o perioadă de timp mai mare. Astfel de aparate centralizate sînt utile în special în industria chimică, unde mărimile au o variație lentă.

La noi în țară această ramură a tehnicii, care se numește uneori și centrotehnică, se află deocamdată într-o fază incipientă.

De asemenea trebuie menționată o anumită rămînere în urmă în țara noastră în domeniul calculatoarelor electronice.

Mai sînt și alte domenii în care electronica industrială nu dă tot ceea ce ar putea da economiei noastre naționale. Realizările incontestabile existente — din care o mică parte au fost amintite la începutul articolului de față — nu trebuie să ne facă să uităm și deficiențele.

În expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu cu privire la îmbunătățirea organizării și îndrumării activității de cercetare științifică se subliniază importanța electronicii, care este caracterizată drept unul din domeniile științifice de importanță vitală pentru dezvoltarea industriei și agriculturii, pentru întărirea puterii economice a patriei. Dar în aceeași expunere se arată că electronica se numără printre acele domenii științifice care, în țara noastră, nu s-au dezvoltat pe măsura cerințelor actuale.

Fără îndoială că în noile condiții create prin îmbunătățirea organizării și îndrumării activității de cercetare științifică, electronica industrială va ajunge la locul corespunzător capacității specialiștilor noștri și nivelului general de dezvoltare a științei și tehnicii din patria noastră.

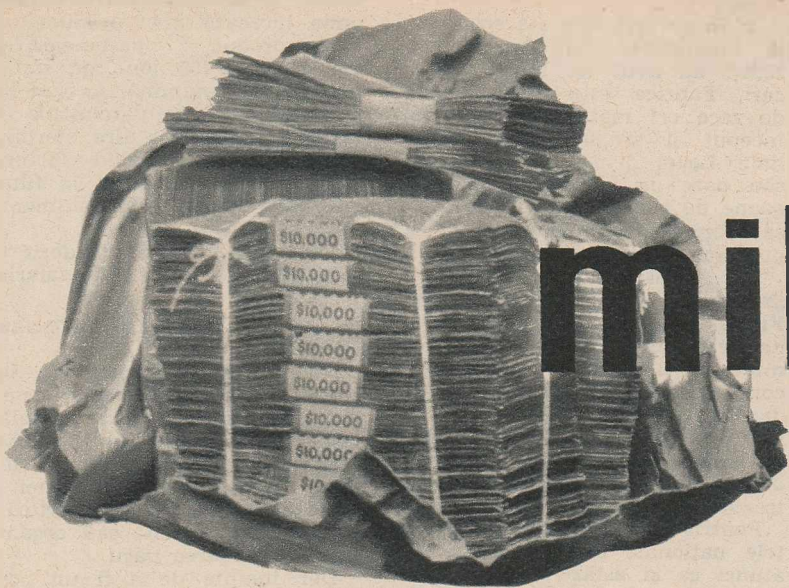
Acest pupitru de telemecanică, proiectat și construit la uzinele „Electromagnetica” din București, va deservi cîmpul de sonde din schela Moșoaia, regiunea Argeș.

izolante în care există apă — încălzirea făcîndu-se tocmai în vederea evacuării acestei ape. Această situație intervine în industria ceramicii, a lemnului etc. De unde înainte uscarea unor vase ceramice mari putea dura luni de zile, prin acest procedeu durată se scurtează la cîteva zeci de minute.

Instalații de încălzire prin curenți de înaltă frecvență se fabrică și la noi în țară și se utilizează în dife-

Tehnica modernă a realizat în acest scop dispozitive de măsurări centralizate — aparate electronice complexe, care pot urmări periodic variația diferitelor mărimi într-un număr mare de puncte.

Caracteristic pentru numeroase fenomene industriale este faptul că mărimile respective nu variază repede în timp. Temperatura unui cuptor, de exemplu, va varia foarte puțin în decurs de un minut. Apare

Jocul miliardelor

de N. MINEI

Moto: „Pentru fiecare om nu există decît o singură morală adevărată, dar nu toți oamenii au aceeași morală adevărată”. Acest aforism aparține lui Andrew Undershaft, unul din eroii piesei „Maiorul Barbara” de G. B. Shaw. Undershaft e un industrialist multimilionar și morala lui se află înscrisă, ca o deviză, pe frontispiciul uzinelor sale: „FĂRĂ NICI O RUȘINE”.

„Devenind acționari ai întreprinderii unde lucrați, puneți prima piatră la temelie viitoarei voastre averi. Nu uitați: așa au început cei mai mulți dintre milionarii lumii moderne”. Rîndurile de mai sus sînt extrase dintr-o circulară trimisă salariaților săi de o mare întreprindere industrială din Statele Unite. Metoda nu mai e de mult nouă și prezintă avantaje indiscutabile... pentru patroni. În primul rînd se urmărește crearea unui climat psihologic care să-l facă pe muncitor să se simtă „coproprietar” al uzinelor respective, unde, bineînțeles, deciziile și măsurile sînt luate în continuare de micul grup deținător al majorității acțiunilor. În al doilea rînd se obține reinvestirea unei părți din sumele plătite sub formă de salarii. În al treilea rînd — și poate cel mai important — se paralizază anticipat orice acțiune revendicativă, pornindu-se de la presupunerea că muncitorul nu va mai face grevă ca nu cumva să-și lezeze propriile sale interese de acționar.

În legătură cu asemenea procedee de „primenire” a capitalismului, de transformare a lui într-un „capitalism popular”, există o bogată literatură. Rezultatele dobîndite de aceste rețete cosmetice au fost cu mult inferioare speranțelor pe care și le puseseră în ele autorii lor căci, oricît de gros ar fi fost fardul, muncitorii vedeau totuși sub el chipul vechi și binecunoscut al exploatării.

Așa că nu despre asta ne propunem să vorbim. În schimb, revenind la ispititoare invitație adresată salariaților, să ne punem întrebarea: oare să fie adevărat că cei mai mulți din milionarii lumii moderne au început prin a strînge acțiune lingă acțiune, ca în vechile povești despre roadele economiei?

Răspunsul este un categoric nu! Trei exemple dintr-un

trecut mai îndepărtat sau mai apropiat vor dovedi că drumul spre marile averi este cu totul altul.

flinte și finanțe

1861. În Statele Unite a început războiul de secesiune între nordul industrial — deci doritor de mină de lucru liberă — și sudul agricol și sclavagist, care a părăsit Uniunea și s-a constituit într-o Federație independentă. Nevoia de arme e imensă și, conform obiceiului de pe vremea aceea, fiecare comandant de mare unitate și le procură singur. La statul-major din St. Louis al generalului Fremont se prezintă un anume Stevens, care-i oferă o partidă de 5 000 de carabine. Sînt vechi, demodate, aproape niște flinte, și costă destul de scump — 22 dolari bucata — dar sînt singurele arme disponibile. Și generalul le cumpără.

Cîteva zile mai tîrziu, la primele exerciții de tir, carabinele explodează în miinile soldaților, ucigînd și rănind grav cîteva sute dintre ei. Scandal, anchetă. Se constată că bătrînele flinte provin dintr-un depozit al armatei, care le-a vîndut cu 3,50 dolari bucata lui Stevens. Acesta e arestat, judecat și condamnat. Dar cei 110 000 dolari plătiți de Fremont nu sînt recuperați niciodată, pentru bunul motiv că ei se află în buzunarele celui care l-a finanțat pe Stevens, călăuzindu-l de-a lungul întregului business. Numele omului din umbră e John Pierpont Morgan.

Fiul unui mare bancher și comerciant — Junius Spencer Morgan — John Pierpont a fost, în primii săi douăzeci și trei de ani de viață, disperarea familiei. Trimis la celebra Universitate germană din Göttingen, a fost eliminat după un an, luînd note proaste la toate materiile. Uns director al unei filiale a

băncii paterne, a adus-o în pragul falimentului. Și pe deasupra s-a căsătorit cu o franțuzoaică de moravuri oarecum dubioase, care însă a avut tactul să moară destul de repede.

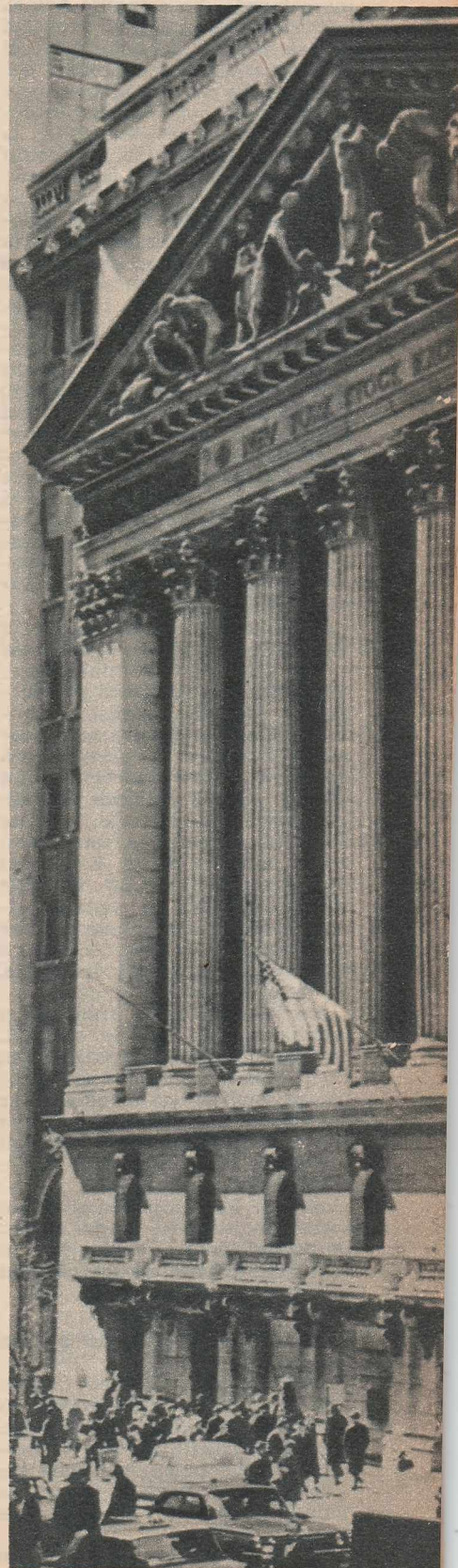
Afacerea cu carabinele îl reabilitează în ochii tatălui său. De la el John Pierpont primește sarcina de a pune mina pe compania de căi ferate „Albany and Susquehanna”, pe atunci singurul mijloc de transport spre minele de cărbuni din Pennsylvania. Metoda cea mai simplă ar fi să meargă la Bursa din New York și să achiziționeze un număr cît mai mare de acțiuni ale firmei. Metodă simplă, dar costisitoare. John Pierpont găsește un alt mijloc. De comun acord cu proprietarii celor mai importante mine din Pennsylvania, cărora le promite tarife reduse pe următorii zece ani, el răs-pîndește zvonul unei iminente epuizări a zăcămintelor. Societatea „Albany and Susquehanna” începe să se clatine și cînd noul om de paie al lui Morgan, James Tamsey, oferă o sumă reprezentînd cam a opta parte din valoarea reală a bunurilor companiei feroviare, consiliul de administrație al acesteia se grăbește să-i cedeze toate vagoanele, locomotivele și liniile ferate.

A doua zi după semnarea contractului ziarele din New York dezmint indignate zvonurile referitoare la epuizarea minelor de cărbuni. Și tot atunci proprietarii acestora îi cer lui Morgan să-și respecte angajamentul și să reducă tarifele transportului. Morgan înalță mirat sprincenele: care angajament? El nu-și amintește de așa ceva.

(Continuare în pag. 12)

În spatele acestor coloane se fac și se desfășoară averi. E Bursa din New York, în care zilnic se încheie tranzacții de milioane dolari.

istoria
adevărată
a cîtorva
regi
neîncoronați
ai banului

Dimpotrivă, are intenția să ridice cu 13 cenți costul tonei/kilometru de cărbune. Inmulțit cu 40-50 milioane de tone pe an și cu circa 800 kilometri de parcurs, asta face... De ce se supără domnii? Dacă au vreo nemulțumire, să se adreseze justiției, arătând că nu-și primesc răsplată pentru înșelătoria grosolană la care au fost complici.

Wall Streetul sărbătorește triumful lui John Pierpont Morgan care, la numai douăzeci și cinci de ani, se bucură de stima acordată de obicei unor businessmen mult mai în vîrstă. Și, pentru a demonstra că e vrednic de respectul ce i se arată, el acaparează, împreună cu un alt milionar, William H. Vanderbilt, încă o companie de căi ferate, „Philadelphia and Reading Railways”. De data aceasta a fost utilizată manevra de bursă descrisă de Maurice Druon în „Marile familii”: vînzînd un mare număr din acțiunile firmei, agenții lui Morgan au provocat panică printre deținătorii lor și cursul la care erau cotate s-a prăbușit. În momentul în care o acțiune valorînd nominal un dolar a ajuns să se vîndă la 4,2 cenți, Morgan și Vanderbilt au acaparat linișțiți întregul stoc.

Treptat, Morgan a ajuns să controleze nemijlocit 50 000 kilometri de cale ferată, iar prin intermediul băncilor sale — alte 70 000. Și cum pofta vine mîncînd, la imperiul lui bancar-feroviar se adaugă cu timpul uzinele siderurgice care au aparținut lui Andrew Carnegie (profit net anual: 70 milioane dolari), șantierele navale „International Mercantile Marine Company” (capital social: 170 milioane dolari), societățile de navigație „White Star Line” și „Dominion Line” (133 nave cu un deplasament total de 922 000 tone), precum și nenumărate alte companii de proporții mai puțin impresionante.

Criza economică declanșată în 1907 și presiunile exercitate de opinia publică determină Senatul american să-l aducă pe Morgan în fața unei comisii de anchetă. Cu acest prilej se descoperă că banca lui controlează direct 39 întreprinderi, cu un capital de 10 miliarde dolari, iar prin filialele sale — alte 200 întreprinderi, cu un capital de 40 miliarde dolari. E anul în care muncitorii de la oțelăriile sale fac o grevă de șapte săptămîni pentru a obține o ridicare a salariului de 1,70 dolari pe săptămînă. Reprimată de poliție, greva eșuează.

Ancheta durează, trenează și ia sfîrșit fără nici un rezultat. Avea lui Morgan sporește din ce în ce mai vertiginos. Se apropie primul război mondial. Dar cu un an înainte de izbucnirea lui, în martie 1913, „cel mai bogat om din lume” — cum l-a supranumit presa americană — moare la Roma, contemplant un scrin al reginei Maria-Antoinetta, pe care-l cumpărase în ajun cu 850 000 dolari. A fost ultima lui tranzacție.

bășici de săpun

1885. William Hesketh Lever este un prosper comerciant în comitatul englez Lancashire. Dintre mărfurile pe care le desface în cele patru magazine ale sale, cel mai bine se vinde săpunul. De ce nu l-ar fabrica el însuși?

Capitalul necesar — 60 000 lire

— și-l completează printr-un împrumut obținut de la vărul lui, James Darcy Lever. Acesta nu-și va mai vedea niciodată banii înapoi și va muri ruinat, șase ani mai tîrziu. Dar sentimentele de familie nu intră în rîndul „pietrelor de temelie ale viitoarelor averi”.

Patru barăci întunecoase și umede în apropierea orașelului Warrington. Aici cîteva sute de femei cu fețele zbîrcite timpuriu și cu mîinile roase de acizi prepară, în fumul înecăcios al cazelor, un săpun care poartă — ce ironie! — numele de „Sunlight” (lumina soarelui).

Treaba merge bine, dar nu destul de bine pentru gustul lui Lever. Concurența e mare, mai ales că alte fabrici produc și săpunuri mai bune decît ale sale. Din fericire mai există ceva despre care în Europa se știe încă foarte puțin, dar în America a căpătat o deosebită importanță: publicitatea. Și Lever se lansează într-o uriașă campanie. Mii de afișe împînzesc orașele Angliei: „Sunlight Soap brings sunlight to your skin” (Săpunul Sunlight aduce pielii dumneavoastră lumina soarelui). În fiecare zi și în fiecare zi apare același anunț. În magazine, stegulețe aurii cu emblema soarelui domină raioanele de parfumerie.

electorale: „Pentru mine oamenii trec înaintea dividendelor”.

În intervalul care s-a scurs de la întemeierea lui „Port Sunlight” au avut loc mari prefaceri. Fabrica este acum exact de zece ori mai mare decît la început și are nenumărate filiale. Lever dispune de propriul său parc de locomotive și vagoane de cale ferată, de propria sa fabrică de ambalaje, de propria sa tipografie.

Dar, mai presus de toate, „Sunlight” și-a înlăturat rivalii. Firma „A. și F. Pears”, deși data de peste un secol, i-a căzut în mîini ca un fruct copt. Un alt concurent, R. S. Hudson, i-a cedat întreprinderea în schimbul unui milion de lire sterline. Una după alta șaptesprezece fabrici de săpun din Marea Britanie au trecut în posesiunea lui Lever.

Pentru marile trusturi granițele naționale nu reprezintă — atunci ca și astăzi — obstacole de netrecut. În 1898 Lever a înființat prima sa sucursală în străinătate — în Statele Unite — căroră i-au urmat Filipinele, Japonia, China, India, Australia și mai toate țările vest-europene. Semnificativ e și ceea ce se întîmplă în timpul primului război mondial: filiala din Germania își traduce numele, care din „Sunlight” devine „Sonnen-

mult „regele bășicilor de săpun”.

Lordul Leverhulme domnește acum peste 250 întreprinderi, unde lucrează 214 000 muncitori care produc, împachetează și transportă 6 000 tone de săpun în fiecare săptămînă. Avea lui e evaluată — cu parcimonie — la 57 milioane de lire sterline. La 7 mai 1925, cînd închide ochii pentru totdeauna, în filialele sale de pe cinci continente se proclamă zi de dolii.

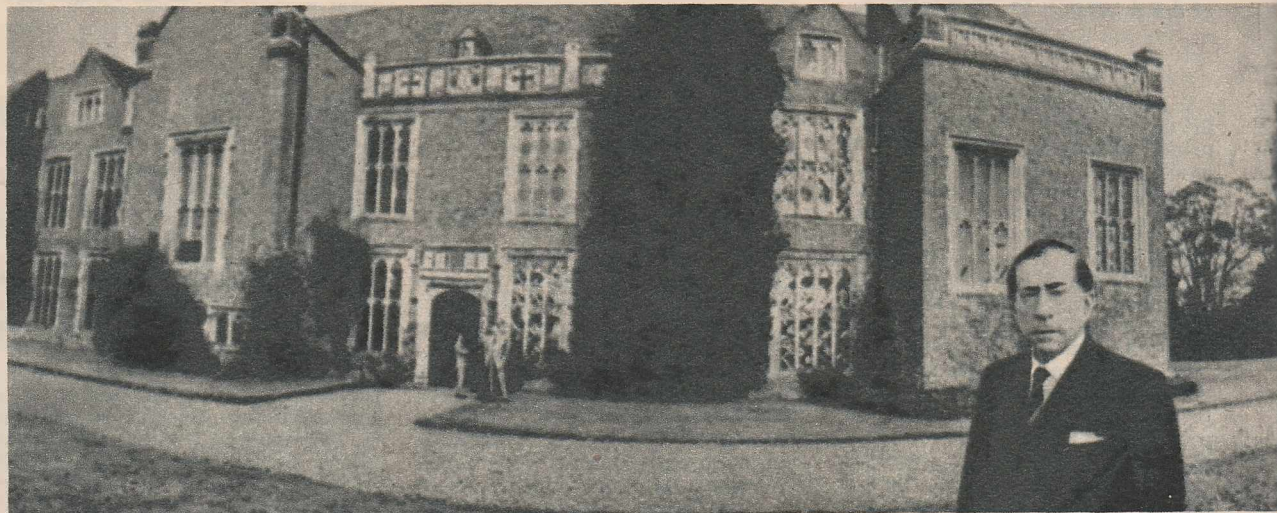
Care, așa cum ar fi dorit și răposatul, se scade din salariu.

salariul groazei

Numele evocă astăzi nu un om, ci un premiu de mare prestigiu internațional care răsplătește în fiecare an realizări deosebite pe tărîmul fizicii, chimiei, fiziologiei sau medicinei și literaturii, precum și eforturile depuse de persoane sau organizații în favoarea păcii.

Dar înainte de a fi un premiu, Nobel a fost un om, o personalitate complexă și contradictorie, un inventator de seamă și un financiar multimilionar, un fabricant de explozibile și un adversar al războiului.

De aceea locul pe care-l ocupă Alfred Nobel în galeria marilor potențați ai lumii moderne este unul cu totul special. Nu banul a fost principalul țel al existen-

Ceilalți fabricanți zîmbesc ironic: bani aruncați! Dar socoteala lui Lever se dovedește rentabilă. Reclama pe care și-o face își dă repede roadele și, după numai trei ani, din fiecare zece săpunuri vîndute în Anglia șase sînt produse de el. Fabrica de lîngă Warrington a devenit insuficientă, așa încît o nouă întreprindere se ridică în apropiere de Liverpool. Terenul este mlăștinos și bîntuit de malarie, dar ce contează? Hematozoarul palustru nu afectează cu nimic calitatea săpunului, iar muncitorii să se descurce cum știu.

Nu chiar în toate privințele însă. În „Port Sunlight”, cum se numește noua așezare, alături de clădirile fabricii se află locuințele celor care lucrează în ea. Controlul patronului asupra vieții personale și opiniilor politice ale muncitorilor este deplin: nimeni nu are voie să facă parte dintr-un sindicat, toți sînt înscrși din oficiu în partidul conservator. Pînă și căsătoriile trebuie să fie supuse spre aprobare prealabilă conducerii fabricii. Sîntem în anul de grație 1922. Lever candidează pentru un loc de deputat în Camera Comunelor și declară senin, într-unul din discursurile sale

schein”. Dar la sfîrșitul celor patru ani de ostilități, în cursul cărora sute de englezi și germani s-au măcelărit reciproc pe cîmpurile de luptă, Lever își primește și din Germania beneficiile ce i se cuvin, inclusiv dobinzile foarte exact calculate.

Săpunul are nevoie de materii prime și Lever își creează propriul său imperiu colonial. În Congo belgian și francez, în Guinea și Senegal, în Nigeria și pe Coasta de Fildeș spinărilor lucind de sudoare ale africanilor cară milioane de lazi cu nuci de cocos spre vasele care le vor transporta la „Port Sunlight”. Cînd în 1919 muncitorii negri de pe plantațiile sale din Nigeria se răscoală împotriva inumanității exploatări la care sînt supuși, Lever se deplasează personal acolo pentru a controla modul în care s-a făcut reprimarea. Bilanțul ei: 1 417 morți și 26 de sate rase de pe fața pămîntului.

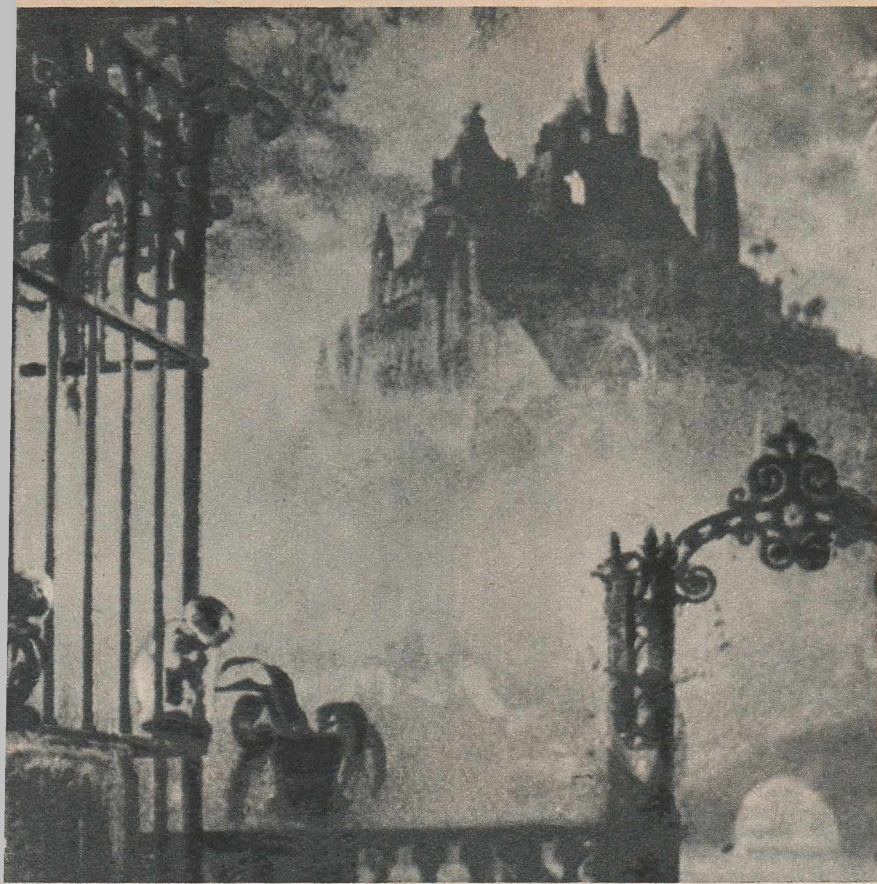
Dar nici Lever nu mai e Lever. În 1912 a devenit baronetul Leverhulme (numele soției sale înainte de căsătorie fusese Hulme). Zece ani mai tîrziu el urcă pe o treaptă nobiliară și mai înaltă, devenind viconte. Ziarele l-au botezat însă de

ței sale, iar pasiunea sa pentru știință este incontestabilă. Și totuși...

...1852. În capitala Rusiei, la St. Petersburg, arhitectul și inginerul suedez Emmanuel Nobel își petrece mai multe ore în laborator decît în turnătoria și atelierul mecanic al căror proprietar este. Îl atrage chimia, ca și pe fiul lui, Alfred, în vîrstă de nouăsprezece ani. Studiază împreună ciudatele proprietăți pe care le capătă glicerina atunci cînd se amestecă cu acidul azotic și cu acidul sulfuric. Lichidul dens, gălbui și uleios are o imensă capacitate explozivă pe care nimeni nu o poate controla. Pericolul e atît de mare, încît părintele „nitroglicerinei”, italianul Ascanio Sobrero, a renunțat să mai lucreze cu ea.

Cei doi Nobel încearcă la nesfîrșit diferite combinații. Dar nici una din ele nu dă rezultate: e suficientă o izbitură, e destul ca temperatura înconjurătoare să depășească 25 de grade pentru ca explozia să se producă.

Trec nouă ani. Cu un avans de 100 000 franci obținut de la „Société Générale de Crédit Mobilier” din Paris, Alfred își continuă experiențele la Heleneborg, în Suedia. În cele din urmă răb-

▲ **Castelul Xanadu... Somptuoasă, apăsătoare, heteroclită, adevărată culme a opulenței și prostului-gust — așa a prezentat Orson Welles în celebrul său film „Citizen Kane” reședința eroului său, un miliardar american.**

◀ **Timp de șapte secole Sutton Place a aparținut lorzilor Sutherland. Azi castelul este unul din cartierele generale din Europa ale magnatului american Jean-Paul Getty, cel mai bogat om din lume.**

▼ **Găsirea unui castron plin cu bani — rețeta îmbogățirii? Nu, simplă fotografie publicitară. Textul din josul ei încearcă să-l convingă pe funcționari că dacă vor recomanda patronului lor hîrtia „Consolidated”, acesta le va fi atît de recunoscător încît... s-ar putea să le mărească salariul.**

Got a potful? If not, here's a big recipe that could get you some extra coin from the boss. Just give him these facts. As the world's largest enamel printing press specialist, Consolidated offers best quality for less. Be specific. Consolidated

darea și perseverența sînt recompensate. El izbutește să pună la punct un detonator compus dintr-o mică încărcătură de fulminat de mercur închisă într-o capsulă. Aprinderea ei provoacă explozia amestecului de nitroglicerina și pulbere neagră, care altfel este inofensiv.

Sau, cel puțin, așa i se pare. Căci la numai un an după această descoperire clădirea din Heleneborg se năruie cu un zgomot infernal, îngropînd sub dărîmături pe cel mai tînăr dintre frați, Emil.

Pe Alfred accidentul îl zguduie fără să-l demoralizeze. El își continuă lucrările și izbutește să vîndă detonatorul și nitroglicerina lichidă constructorilor de căi ferate și proprietarilor de mine. În cîrînd cererea crește și o primă fabrică pe malul lacului Mälaren nu mai prididește să satisfacă comenzile. O alta se construiește la Vinterviken, o a treia la Krümmel, în Germania.

Aici Nobel are șansa să găsească un siliciu argilos — kieselguhrul — care se amalgamează de minune cu nitroglicerina. Combinînd trei părți de nitroglicerina cu o parte de kieselguhr el dobîndește un produs solid de o stabilitate aproape perfectă și cu o putere explozivă de cinci ori mai mare decît praful de pușcă. În 1867 invenția e brevetată sub numele de dinamită.

Omul de afaceri, care la Nobel îl dublează pe savant, se pricepe nu numai să producă, ci și să-și plaseze redutabila marfă. Dinamita este utilizată la o serie de construcții pașnice: străpungerea tunelului Saint Gothard, a celui de sub East River la New York, a canalului de Corint în Grecia. Dar principalii clienți sînt fabricanții de armament și guvernele care se pregătesc de noi războaie. Noul explozibil, în loc să-l servească pe om, ajunge inamicul lui. Germania îl folosește din plin în timpul războiului cu Franța din 1870-1871, Statele Unite o imită cu prilejul unor intervenții militare în America Latină.

De la 11 tone pe an în 1867, producția de dinamită crește la 3 000 tone anual în 1874 și la 66 000 în 1896. În același timp exploziile accidentale seceră mii de vieți, fabrici și depozite sar în aer în Norvegia, Germania, Anglia, Panama, Australia etc. Alte fabrici, alte depozite le iau locul. Pe frontispiciul tuturor figurează același nume: Alfred Nobel.

Milioanele pe care le cîștigă nu-i aduc însă fericirea. O surdă remușcare îi otrăvește viața. Sînt zile în care ar vrea să interzică orice utilizare destructivă a invenției sale. Sînt alte zile în care se tirguie cu încăpăținare pentru a obține un preț cît mai bun pe dinamită, deși știe că ea e destinată să ucidă. Asemenea lui Faust, ar putea spune: „Două suflete locuiesc — vai! — în pieptul meu...”

Conflictele lui interioare îl fac rece, inaccesibil, brutal chiar. În două rînduri se îndrăgostește și de fiecare dată femeia pe care o iubește îl respinge. Izolîndu-se din ce în ce mai mult de lume, el moare în decembrie 1896 la fel de singuratic cum a trăit. Prin testament lasă cea mai mare parte a averii sale — 142 milioane de franci — pentru crearea premiului care se mai decernează și azi.

E suprema lui tentativă de a se reabilita față de sine însuși și de omenire.

...Mai 1945. Cel de-al doilea război mondial a luat sfîrșit de cîteva zile. Nouă mii de cadavre zac încă în ruinele care au rămas de pe urma celei mai mari uzine de armament a Germaniei hitleriste — uzina de la Krümmel, înființată de Nobel. Acoherit de moloz, bustul lui de bronz e intact și poartă inscripția: „Alfred Nobel: Sieg der Technik über die Naturgewalten”. Victoria tehnicii asupra forțelor naturii...

Amară victorie...

dansul milioanei continuă

Sînt numai trei exemple din trecut. Dar prezentul cunoaște și el averi fabuloase. Întemeietorii unora dintre ele au pierit de mult, dar milioanele au rămas în mîinile familiilor lor, ale căror nume au devenit echivalente moderne ale lui Crésus: Rotschild, Rockefeller, Beaverbrook, Alba, Dupont de Nemours, Montecatini...

Alături de acești aproape legendari deținători de comori au apărut alții, incomparabil mai puțin cunoscuți, deoarece se drăpează în mantia protecției a anonimății. Poate că despre Aristoteles Sokrates Onassis se știe că este cel mai mare armator din lume (flota lui însuma încă din 1964 un total de peste 1 300 000 tone). În schimb cîți dintre noi au auzit de John Mecom, proprietar de terenuri petrolifere în Texas (200 000 000 dolari), de Henry Crown, mare acționar la „General Dynamics Corporation” (250 000 000 dolari), de Howard Ahmanson, președinte al unei societăți de asigurare (300 000 000 dolari)?

La întrebarea: „Care este cel mai bogat om din lume?” răspunsurile ar oscila probabil între cele cîteva nume celebre care se află pe toate buzele. Pușini sînt cei care s-ar gîndi la Jean-Paul Getty, cetățean american de origine irlandeză, în vîrstă de 72 ani, a cărui avere se ridică la peste 6 miliarde dolari. Cifra exactă n-o cunoaște nici el, căci, așa cum îi place să spună, „un om care-și mai poartă număra banii nu este cu adevărat bogat”.

J. P. Getty posedă gigantice pachete de acțiuni în cele mai diverse întreprinderi: uzine aeronautice și rafinării de petrol, hoteluri și magazine universale, fabrici de hîrtie, mase plastice, confecții și chiar jucării. Una din pasiunile sale este să colecționeze... castele. Piesa cu care se mîndrește cel mai mult e Sutton Place, care timp de 700 de ani a fost reședința aristocraticii familii engleze Sutherland.

Dar mai presus de toate îi place să facă bani. Veniturile lui se ridică la aproape 4 000 dolari pe oră — indiferent dacă e vorba de ore de zi sau de noapte. Cu titlu pur informativ se poate menționa că, după calculele oficiale ale Departamentului Muncii din S.U.A., un total de 34 500 000 de americani au un venit sub 3 500 dolari (de familie) și sub 1 500 dolari (dacă sînt celibatari). Nu pe oră, ci pe an!

Orice legătură dintre milioanele lui Getty și milioanele de oameni care cîștigă mai puțin într-un an decît el într-un ceas nu este de loc întîmplătoare.

stagiune neîntreruptă

Finala celui de-al IV-lea Festival bienal de teatru „I. L. Caragiale” (care a antrenat 11 000 de formații) a reunit 118 spectacole (dintre care: 53 ale colectivelor de teatru, 36 ale celor de păpuși, 18 montaje literar-muzicale și — pentru prima oară intrate în această competiție — ale celor 11 teatre populare). Protagonisți: aproape 2 300!

Fără îndoială, această uriașă desfășurare de forțe artistice a avut un caracter pozitiv. În acest sens, ne referim la cuvintele lui Tudor Arghezi :

„Așa-numitele «arte» au intrat în visul și în preocuparea tuturor. Între ele se deosebește TEATRUL, una din puterile culturale cele mai tari.

Fericită țară, trăiești o epocă de mare înflorire !

Iubiți artiști ai poporului nostru, pentru rîvna și zborul vostru, spre toate marile frumuseți, primiți urările de înfrățire ale poeziei și literaturii scrise tot mai luminos”.

Apariția unor talente interpretative autentice, care se numără cu ordinul sutelor, e primul cîștig al acestei finale. Să-i amintim numai pe cei care au primit premii speciale de interpretare : dr. Rodion Bunescu (Mangalia) ; Mișu Slătuculescu (Caracal) ; Leonida Moldoveanu (comuna Făraoni, regiunea Bacău) ; Apan Vasile (comuna Vad, regiunea Maramureș) ; Panghel Apostol (comuna Homocea, regiunea Bacău) ; Marin Cimponeru (Slănicul Moldovei) ; Titus Dobrescu (Brașov) ; Georgeta Ceaunică (comuna Dolhasca, regiunea Suceava) ; Stan Rogoz (comuna Bîrzava, regiunea Banat) ; Alexandru Mișușă (Bistrița) ; Vilhelmina Brandstater (comuna Gilbert, regiunea Brașov) ; Vlad Gheorghe (Hîrșova, regiunea Dobrogea) ; Orner Ana (comuna Darova, regiunea Banat). Al doilea cîștig : repertoriul. Din cele 65 piese de teatru prezentate în finală, 39 aparțin autorilor români contemporani, 8 sînt scrise între cele două războaie mondiale, 4 sînt semnate de clasici români, iar 14 aparțin dramaturgiei străine clasice și contemporane. Dintre creațiile clasice : „Năpasta” și „D-ale Carnavalului” de I. L. Caragiale. Dramaturgia națională contemporană : „Citadela sfărîmată” și „Revedere” de Horia Lovinescu, „Noaptea e un sfetnic bun” de Al. Mirodan, „Ștafeta nevăzută” de Paul Everac și altele, iar dintre piesele scrise între cele două războaie mondiale : „Caițele” de Al. Kirilțescu, „...Escu” de Tudor Mușatescu, „Jocul de-a vacanța” de Mihail Sebastian, „Take, Ianke și Cadîr” de Victor Ion Popa. Din dramaturgia

străină, piese ca : „Hei, oameni buni” de Saroyan, „Antigona și ceilalți” de Karvaș, „Doctor în filozofie” de Nușici și altele.

Repertoriul teatrelor populare : „Febre” de Horia Lovinescu, „Fii cuminte, Cristofor !” de Aurel Baranga, „Iubesc pe al 7-lea”, de Coman Sova alcătuiesc capitolul dramaturgiei contemporane ; ele au fost prezentate de teatrele populare ale sindicatelor din Tulcea, Orașul Victoria și Orașul Gheorghe Gheorghiu-Dej. Piese ca : „Rața sălbatică” de Ibsen, „Hangița” de Goldoni, „Dincolo de zare” de O'Neill, „Montserrat” de Robbles și „Bătrînul” de Gorki, prezentate de teatrele populare din Tr. Severin, Mediaș, Hunedoara, Rm. Vlcea, Lugoj, Ploieni-Ploiești mărturisesc creșterea substanțială a forței artistice a acestor colective. „Scrisoarea pierdută”, în interpretarea Teatrului popular din Călărași, întregeste tabloul spectacolelor teatrelor populare.

Mai amintim și montajele literar-muzicale : „Cimpia soarelui”, „S-au trezit pădurile”, „Cetioara mea de

brad”, „Preludiu cosmic” și „Soarele se-nalță din ape”.

Al treilea cîștig : ținuta unor spectacole. Să amintim numai cîteva din cele laureate : „Catiheții de la Humulești”, prezentat de Căminul cultural din Dodeni-Bicaz, „Omul care a văzut moartea” de Victor Eftimiu, prezentat de Căminul cultural Jibla-Argheș, „E vinovată Corina ?” de Laurențiu Fulga, prezentat de Casa de cultură a raionului Grivița roșie din Capitală, „Dincolo de zare” de E. O'Neill, prezentat de Teatrul popular din Rîmnicu-Vlcea și altele.

Au rămas însă unele probleme deosebite ; dintre acestea amintim : piesa într-un act de o reală valoare literară și pregătirea instructorilor amatori. Prima cade în primul rînd în sarcina scriitorilor ; a doua, plecînd de la o experiență pozitivă a Școlii populare de artă din Brașov, poate în sarcina școlilor populare de artă. Oricum, soluțiile trebuie găsite pentru că sînt așteptate.

Iată, în încheiere, spicuite, cîteva păreri :

„Ștafeta nevăzută” de Paul Everac — sindicatul uzinelor „Steagul roșu”-Brașov.

„Catiheții de la Humulești”, dramatizare de I. Mironescu în interpretarea artiștilor amatori ai Căminului cultural Dodeni-Bicaz.

„Colegii”. Piesă de Axionov, interpretată de artiști amatori ai sindicatului uzinelor „Semănătoarea”.

în mai anul trecut, cite două repetiții pe săptămână. Dacă acum — spre bucuria mea — nu mai „scap“ de artiștii amatori, în primele săptămâni alergam eu după ei, le dădeam telefoane, ceream sprijin organelor sindicale pentru a-mi asigura prezența la repetiții. Țin minte că o dată m-am supărat tare din cauza nepunctualității unora și am plecat spre gară. Unul dintre actori, matrișerul Anghel Berindei, distribuit în rolul avocatului, a fugit după mine pe bicicletă, și-a cerut scuze, a promis în numele tuturor că „va fi o disciplină de fier“. Am povestit toate acestea pentru a sublinia evoluția unei atitudini; deși la început activitatea în formația de teatru le părea oamenilor un efort în plus, fără prea mari satisfacții, cu timpul ea a devenit o reală pasiune.

Horea Popescu artist emerit:

În teatru totul este convenție. Inclusiv decorul. Dacă însă, prin definiție, publicul acceptă ideea

Fragmente din montajul folcloric „Cetioara mea de brad“, prezentat de Căminul cultural din Homocea.

„Cetioară de trei brazi
Merge trenul din Bicaz
Și tot ies în calea lui
Stelele Stejarului.

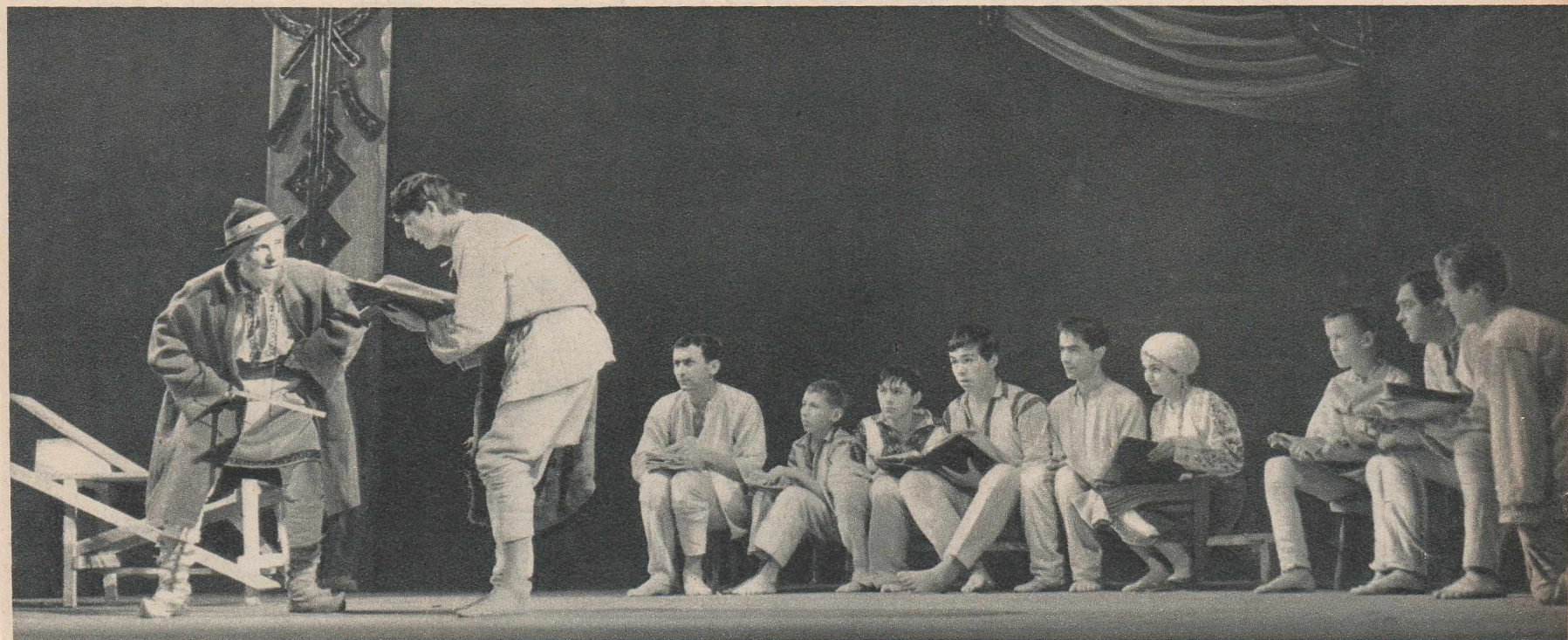
Vintuleț, iute ce sui,
Mergi la București și du-i,
Dragului, partidului,
Inima și dorul meu,
De aici, de la Bacău,
Și spune-i că-i mulțumesc
Pentru vremea ce-o trăiesc“.

decît dacă logica textului și a acțiunii scenice o pretinde.

Costache Antoniu artist al poporului:

Sînt un vechi și statornic prieten al artiștilor amatori. Doar am fost și eu... amator: de teatru m-am îndrăgostit încă de cînd eram elev.

După cum vedeți, n-am trădat pasiunea de atunci. Iar prietenia

Acad. Victor Eftimiu:

Cu ani în urmă, la primele concursuri, admiram la artistul amator talentul cu care a fost înzestrat de la natură. Astăzi prețuiesc grija lui tot mai manifestă pentru șlefuirea harului natural. Spectacolele trupelor profesioniste, cartea de teatru, întîlnirile cu oamenii de specialitate dau tot mai bune rezultate. Entuziasmul specific artistului amator are astăzi corolarul lui firesc — grija pentru calitate.

Niki Atanasiu artist al poporului:

11 000 formații, 2 000 artiști în finală, 118 spectacole, 11 teatre populare, iată cifre rezultate

ale unei selecții exigente, care ne vorbesc despre faptul că tot mai multe colective teatrale de amatori se înscriu pe orbita realizărilor artistice de valoare. Prezenți cu toată dăruirea inimii lor generoase pe scenele finalei, cei mai valoroși artiști amatori au dat glas sentimentelor de adîncă dragoste și recunoștință față de partidul și guvernul nostru, față de poporul român și patria noastră.

Nicolae Făgădaru actor:

Desigur, numai întîmplarea a făcut să ajut pe artiștii amatori din formația de teatru a sindicatului Șantierului naval Oltenița să pună în scenă tocmai o piesă în care am jucat și eu un rol: „Acuzarea apără“ de Ștefan Berciu. Am început lucrul cu ei

de convenție, creatorii spectacolului — și implicit scenograful, despre care ne vom ocupa aici — trebuie să o facă suportabilă. Cum? În cazul scenografului, prin folosirea logică a suprafețelor, a volumelor și a culorilor, prin justa proporționalizare a dimensiunilor decorului și costumelor.

Am văzut, în timpul acestui festival decoruri de bun-gust, dar am avut și neplăcuta surpriză de a constata că, de multe ori, crezînd că ajută la impresionarea spectatorilor, scenografii amatori folosesc culori tari care prin lipsa lor de armonie cromatică devin stridente.

Este mult mai ușor să armonizezi cîteva nuanțe de culori pastel decît să alături unui verde tare un albastru sau un portocaliu la fel de intens. Desigur că o asemenea alăturare este posibilă, dar ea necesită virtuozitatea unui artist de înalt rafinament și apoi nu poate fi folosită

și atașamentul meu față de amatori au rămas aceleași. N-am urmărit însă pasiv dezvoltarea mișcării de amatori, ci — dacă mă pot exprima așa — am pus și eu, cît de cît, umărul. Am fost adesea în mijlocul celor ce-și dăruiesc cu pasiune și entuziasm timpul liber pentru slujirea artei teatrale, împărțîndu-le din experiența mea, dîndu-le sfaturi.

Constat cu mare satisfacție că mulți dintre ei au devenit mai pretențioși față de ei înșiși. Se simte că arderea lor este la o temperatură mai înaltă, că munca lor a fost mai stăruitoare, căutările mai profunde. Firește, în timpul spectacolelor mi-am notat și unele observații pe care, cu alte prilejuri, le voi împărtăși prietenilor mei, artiștii amatori. Vor fi observații făcute de la artist la artist, în dorința de a sluji arta căreia ne-am devotat cu toții.

Pagini realizate de
Bazil DUNĂREANU
Fotograful de I. TIBOR

căutări și reușite

Dacă n-a descoperit capodopere, primul Festival al filmului balcanic din anul trecut — necompetitiv — a avut totuși un merit esențial: ne-a familiarizat cu producția cinematografică a țărilor peninsulei, producție pe care n-o cunoaștem decât sporadic, din achizițiile cu totul întâmplătoare și nesemnificative ale D.R.C.D.F. Cum e cazul filmului iugoslav.

Fără a reprezenta încă o „școală națională” (în ceea ce privește lung-metrajul, pentru că școala de animație de la Zagreb și-a câștigat de mult prestigiul în lumea întreagă), filmul iugoslav își are trăsături bine distincte în concertul cinematografic mondial. El s-a impus la festivalurile internaționale printr-o căutare înfrigurată a unui limbaj filmic modern și original dar, în primul rând, printr-abordarea — cu un realism eguditor — a temelor mari, eroice din istoria popoarelor iugoslave. Dacă prima

direcție creatoare este încă în curs de cristalizare (și asupra ei ar trebui revenit cu altă ocazie) în ceea ce privește, a doua — aceea a filmului eroic, filmului-epopee ori a dramei istorice — cinematografia iugoslavă și-a cucerit cu Kozara, cu Radopolje, cu Marșul asupra Drinei (mai demult), cu Violentă în piață, cu Al nouălea cerc un loc de frunte printre marile opere realiste ale genului, alături de filmele poloneze, italiene și sovietice pe aceeași temă. Kozara, de pildă, premiat la Festivalul filmului de la Moscova de acum doi ani, s-a bucurat și la noi de o caldă apreciere.

istoria — marele izvor de inspirație

Filmul lui Veljko Bulajic, pe care-l cunoaștem, pleacă de la o realitate concretă. În regiunea Muntelui Kozara, în plină cotoșire hitleristă, exista în anul 1942 o porțiune independentă apărută de 3 000 de partizani, care au rezistat eroic, multă vreme. Filmul descria ultima ofensivă a fasciștilor, atrocitățile înspăimântătoare comise de ei asupra populației și drama celor 80 000 de victime ale crâncenei represii. Se

poate măsura în vreo unitate artistică forța unei opere inspirate dintr-o asemenea realitate de proporțiile mitului antic? Puținii supraviețuitori ai tragediei de la Kozara au fost consultați de regizor, unii au apărut chiar în fața aparatului de filmare, evocând impresionați una din cele mai patetice file ale istoriei moderne.

Și un alt fapt real — generator al unui alt film cutremurător prin grandiozitatea și totodată simplitatea tragicului conținut într-însul: Radopolje al lui Stole Iankovic. Un sat de munte în care fasciștii au împușcat toți bărbații. N-au supraviețuit decât un bătrîn fugit pe cîmp și un copil. Se va mai putea înălța cîndva, din mijlocul ruinelor, Radopolje? Filmul nu prezintă viitorul, ci insistă asupra trecutului acestui sat mort și urmărește, ca într-o incantație a durerii și speranței, eforturile fizice dar mai ales morale ale femeilor din Radopolje de-a reaprinde scintila de viață în satul dărîmat. Mitul lui Sisif, legenda Troiei dărîmate din temelii, povestea Cartaginei arse, toate sînt adunate parcă, într-un suflu patetic, în această odă modernă a nădejzii și efortului omenesc de supraviețuire. Vizionat în cadrul Festivalului filmului balcanic la o seară după monumentala Electra a lui Kakoianis, filmul lui Stole Iankovic demonstrează că marile

tragedii prin care a trecut omenirea în ultimele decenii deschid încă, în artă, posibilități uriașe.

o nobilă tradiție

Succesele filmului eroic iugoslav își au obârșia într-o valoroasă tradiție a documentarului. Primul film documentar iugoslav, realizat în 1905, oglindea răscoalele țărănești din Macedonia, în timp ce primul lung-metraj turnat în 1910 de Ilija Stankovic era dedicat insurecției contra Turciei. Ca și la noi, se poate vorbi astăzi de o „școală a scurt-metrajului”, afirmată printr-o varietate de stiluri creatoare, de personalități și mai ales o abundență a temelor mari, importante, din realitatea imediată. Am văzut la Varna impresiionantul Skoplje 68, document de o rară forță dramatică, evocînd un cataclism (de data aceasta natural): cutremurul de mari proporții care a ridicat în ajutorul regiunii distruse mii de oameni de pretutindeni. Un simț al amploarei tragice dar și al speranței, al luminoasei încrederi în solidaritate și efort creator guvernează pelicula documentară (semnată de Veljko Bulajic, autorul Kozarei). Există un tonic transfer de mijloace între cele două genuri, o sobrietate și o autenticitate a dramei ce imprimă aceeași noblete și simplitate filmului jucat, ca și reportajului cinematografic.

O cucerire a filmului documentar mi s-a părut și „O lacrimă pe obraz”. Merită toată lauda ideea artistică inițială. Cunoscuta melodie italiană „Una lagrima sul viso” a inspirat cineaștilor sîrbi o dramatică alternanță de imagini evocînd viața pașnică și războiul, un contrapunct sugestiv, un dialog succint și foarte grăitor între viață și moarte. Doi îndrăgostiți ascultă în liniște placa preferată și deodată armonia e spartă, cîntecul capătă rezonanțe tragice, subliniate de chipul înspăimîntat al unui copil ce-și caută părinții sub ruine sau al unei fete cu ochi goi, ingenunchesată lingă cadavru unui soldat ucis. Documentarul își are puterea lui, nelimitată, de stimulare a memoriei și imaginației, de declanșare a unor sentimente care, uneori, par mai puternice cînd sînt doar sugerate și nu refăcute „in extenso”, remimate, în fața obiectivului. Una lagrima... se bazează pe material autentic de arhivă și în iscusita lui contrapunere cu crîmpele bine filmate și mai ales bine înlănțuite stă valoarea sa emoțională.

școala de la zagreb

Ea merită, desigur, un articol separat datorită valoroaselor filme desenate a căror faimă a trecut peste granițe și care — pentru prima dată — au adus în Europa marele premiu american Oscar pentru animație. Dušan Vukotic, autorul celebrelor Surogat și Jocul, este un om modest și amabil care nu scapă ocazia să ne amintească admirația sa pentru Gopo și dorința de-a cunoaște și alți creatori români de desene animate. Prin ce s-au impus filmele sale? În primul rînd printr-o concepție originală, modernă asupra specificului animației. Desenul nu trebuie să concureze realitatea redînd-o naturalist, ci să o sugereze cu mijloace proprii; el nu poate să facă decât mișcările care-i sînt proprii. Pornind de aici, Vukotic realizează ingenioase caricaturi animate, parodiînd vicii fundamentale ale lumii moderne.

Surogatul corespunde pe planul desenului animat Unchiului meu al lui Tati, desființînd, cu o ironie mai necrutătoare decît a regizorului francez, imitația de viață, traiul confortabil dar steril al unei anumite societăți. Celălalt fondator al școlii de animație din Zagreb, Vatroslav Mimica, se ocupă de desenul animat prin intermediul căruia creatorul exprimă stări de spirit, mai ales neliniști, solitudini ale omului modern: Oul (despre care s-a vorbit în presa noastră), Solitarul, Happy-end la fotograf reprezintă o suită de esuri grafice în mișcare, cu un ritm interior pregnant, filme care pentru a fi înțelese mai bine se cer revăzute, așa cum ascuți de mai multe ori o muzică. În incheiere, se impune o subliniere: filmul iugoslav contemporan e mult mai complex și mai interesant decît reiese din cele câteva comedioane modeste gen Presedintele jucător de fotbal sau Călătorie în jurul lumii cu care ne „răsfată” difuzarea noastră de cîțiva ani încoace.

Alice MĂNOIU

▶ Beba Loncar, cunoscută din filmul „Al nouălea cerc”, transmite și ea un salut cititorilor „Flacării”.

pentru „flacăra”

Cu prilejul noului an redacția noastră a primit salutul unor cunoscuți actori de film:

◀ **ROSANNA SCHIAFFINO:** „Cititorilor «Flacăra» — cu căldură”.

▲ **NINA DOBRIȘEVA și VITALI KONEAEV:** „Pentru noul an cele mai bune urări din partea familiei noastre”.

◀ **EWA KRZYŻEWSKA** — R. P. Polonă: „Cititorilor revistei «Flacăra» — cu simpatie”.

prietenul nostru crainicului

Musafiri la noi în casă în fiecare seară, crainicii, crainicii-reporteri, prezentatorii de emisiuni sînt oameni cărora nu le dăm voie să fie altfel decît desăvîrșiți.

E o meserie grea, pretențioasă. Cel ce o practică trebuie să fie chipeș ca un actor de cinema, să posede o dicțiune și o memorie fără greș, să fie întotdeauna îmbrăcat și pieptănat după ultimul jurnal, dar fără ostentație, să nu se piardă cu firea în nici o împrejurare, să aibă darul de a improviza, să fie în măsură să salveze situația ori de cite ori un interlocutor stîngaci sau intimidat este pe cale de a compromite emisiunea și să aibă o mie de alte calități. Nici măcar un crainic cu înfățișarea lui Gérard Philipe, prezența de spirit a lui Bernard Shaw și erudiția lui George Călinescu n-ar fi deasupra criticilor. Printre milioanele de telespectatori s-ar găsi, fără îndoială, mulți care să prefere un Jean Marais elocvent ca Cicero și cu umorul lui Chaplin.

Telereporterul vine în fața noastră și, fără să ne vadă, se străduiește să mulțumească preferințele tuturor, desigur diverse și adesea contrarii. Priciperea, pregătirea, verva sa tind să ni-l impună ca pe un prieten competent și plin de idei pe care este gata să ni le împărtășească. Cum izbutește și de ce uneori nu izbutește?

În toial recentei campanii electorale din Franța, Robert Escarpit, care semnează în *Le Monde* scăpărătoare microfoiletoane, admira temeritatea candidaților la președinție: nu e puțin lucru, spunea el, să cutezi a te prezenta alegătorilor alături de un as al televiziunii, care te interviează. Sînt toate șansele ca personalitatea lui s-o copleșească, s-o întunece pe a ta.

Din ce ingrediente se compune în fond personalitatea unui „om de televiziune”? Prin ce calități ne-au cucerit unii dintre oaspeții noștri de seară? Să începem cu Cleo Stiber, cea mai agreabilă dintre toți. Este, desigur, foarte telegenică. Principala sursă a farmecului ei este însă modul spiritual, dezinvolt, inteligent în care își îndeplinește toate obligațiile, de la citirea buletinului meteorologic pînă la declamarea unei nesfîrșite pagini din istoria filmului.

Emisiunile pentru copii se bucură de concursul a doi animatori de prima mîină: Așchiuță și Irina. Ați observat cum știe Așchiuță să-i ajute pe copiii care-și uită rolul, să creeze atmosferă și căldură, la nevoie să umple o pauză neprevăzută? Păcat că în ultima vreme, cu excepția duminicilor, copiii sînt privați aproape de totul de tovărășia lui zburdalnică. Irina e luminoasă, spontană și manifestă pentru tot ceea ce se vede sau se află în emisiunile pentru copii un interes pe care îl comunică și telespectatorilor.

Competența profesională, seriozi-

tatea și precizia comentatorului sînt atuurile lui Dumitru Tănăsescu. El și Emanoil Valeriu (din nou avem aici a ne plînge de absențe prelungite) fac din emisiunile sportive unul din punctele de atracție irezistibilă ale televiziunii.

Lista prezentelor agreabile este lungă. Ea îi cuprinde pe Alexandru Stark și pe Stela Popescu, pe Ioana Bătrînu și pe Răzvan, pe Gheorghe Savu și pe Paul Sava, în ultimul timp pe Toma Popescu și, desigur, pe mulți alții. I-am înșirat într-o ordine dinadins arbitrară. Cu mai mică sau mai mare contribuție originală, profesioniști sau amatori ai vorbitului la televiziune, ei tind să se apropie de ceea ce trebuie să fie un specialist al acestei meserii (sau arte) noi.

Dar contactul zilnic cu ei ne-a învățat să fim exigenți. Sînt unele cusururi pe care micul ecran le amplifică. Obligat să fie el însuși, să se comporte natural, crainicului, ca și prezentatorul de emisiuni, n-are voie să pozeze, să interpreteze un rol. Daniela, de pildă, care ne-a fost ani de-a rîndul atît de dragă, nu mai este o fetiță, dar încearcă să se prefacă a fi. Rezultatul: o notă falsă pe care și copiii o percep.

Pentru că este tînără și atît de frumuseț, sîntem gata să-i iertăm Sandei Țăranu naivitatea. Ba chiar ne amuză să știm dinainte că la sfîrșitul unei piese tragice ne va anunța distribuția cu lacrimi în glas și, în schimb, după o comedie ne va zîmbi încîntată. În general însă telespectatorii nu țin să se simtă mai pătrunzători, „mai deștepti” decît cei ce li se adresează de pe micul ecran. De aceea stîngăcia, bilbuliala unor reporteri vizibil depășiți de interlocutorii lor indispuși ca și, de altfel, tonul protector, superior, suficient cu care unii reporteri se adresează celor cărora le iau interviuri sau telespectatorilor.

O exigență atît de elementară ca vorbirea corectă a limbii române nici n-ar mai trebui menționată dacă „rețeta gospodinei” nu ne-ar aduce săptămînal maeștri bucătari, fără îndoială imbatabili în arta culinară, dar străini de arta cuvîntului. Oare n-ar fi mai bine ca ei să-și împărtășească secretele, înainte de începerea emisiunii, unor persoane aflate în termeni buni cu acordul gramatical?

Și, evident, ne deranjează prezentatorii de emisiuni cu public care citesc textul umoristic în loc să-l știe pe dinafară ori la nevoie să improvizeze.

Am citit despre un englez care, din respect pentru musafirii de pe micul ecran, înainte de a deschide aparatul se îmbracă în ținută de seară. Pare stupid, dar este în fond un omagiu adus unor lucrători harnici și grozav de tracasăți.

Felicla ANTIP

dialog cu cititorii

peșterile și apa potabilă...

O notă apărută în „Flacăra” nr. 47/1965 informează cititorii că la Institutul de studii și prospecțiuni din cadrul Comitetului de Stat al Apelor a început efectuarea unui amplu studiu privind rezervele de apă din peșteri. Obiectul studiului: inventarierea acestor rezerve ce pot fi utilizate pentru alimentarea cu apă a unor centre urbane sau instalații industriale.

În legătură cu nota respectivă ne scrie și geologul Mircea Pascu. Ca specialist pe lângă Institutul de studii și prospecțiuni, d-sa ne informează că la sfârșitul acestei luni, cel mai târziu la începutul lui februarie, o echipă de geologi și speologi va întreprinde, în scopul de care vorbeam mai sus, o expediție în una din cele mai mari și mai greu accesibile peșteri din țară. Este vorba de peștera Sura Mare din Munții Sebeșului (lângă Pui-Hațeg), care — așa cum ne comunică corespondentul nostru — n-a putut fi cercetată pînă acum decît pe o lungime de 2,5 km și unde rezervele de apă pot asigura un debit de 300 litri pe secundă.

Geologul Mircea Pascu ne mai informează că pătrunderea în peștera Sura Mare va fi posibilă numai cu barca, întrucît alte condiții de acces nu sînt.

unii își publică adresa numai pentru a-și vedea numele tipărit

Cititoarea Florentina Grosu din Galați ne scrie:

„Sînt unii cetățeni care își publică adresa numai de dragul de a-și vedea numele tipărit în revistă — căci de fapt nici nu se gîndesc să răspundă la scrisorile ce li se trimit. Aș dori să știu dacă nu s-ar putea întreprinde nimic împotriva acestora?”

Ce am putea face? Doar să ne exprimăm totalul dezaconcord cu atitudinea celor ce procedează în acest fel!

„muzica ușoară” o problemă grea”

Ancheta noastră intitulată „Muzica ușoară? O problemă grea” apărută în nr. 48/1965, ne-a adus, printre alte scrisori legate de această temă, și părerea unui cititor din Alba Iulia (tov. I. Bălgrădeanu). După ce arată interesul cu care sînt urmărite răspunsurile ce ne-au fost date de către unii compozitori și interpreți, corespondentul nostru este de

păreră că ar fi necesară continuarea anchetei și în rîndul amatorilor de muzică ușoară, a beneficiarilor, cum afirmă pe bună dreptate.

„M-a surprins faptul — a daugă în continuare autorul scrisorii — că în cadrul anchetei respective numai Margareta Pistolari a atins chestiunea importantă a traducerii cîntecelor străine de muzică ușoară, care de multe ori, chiar de foarte multe ori, nu sînt nici măcar traduceri apropiate, ci texte cu totul noi, care nu au nici o conțință cu cel original. În acest caz mi se pare că se nesocotește relația ce trebuie să existe între text și melodie”. Cititorul nostru din Alba Iulia dă o serie de exemple care demonstrează viciile grave ale unor texte traduse.

În concluzie, își exprimă dorința ca ancheta despre muzica ușoară deschisă de „Flacăra” să constituie obiectul unor largi dezbateri la care să-și spună cuvîntul și ascultătorii.

alo, „aragazul”!

Cititorii noștri își amintesc desigur de foiletonul intitulat „Despre niște urechi”, de Eugen Frumză, apărut în nr. 44/1965 al revistei noastre. Tema lui: „promptitudinea” cu care se răspunde de multe ori la telefoanele „Aragazului” atunci cînd se fac apeluri care au ca scop cereri pentru preschimbarea buteliilor cu gaze lichefiate.

Redacția a primit răspunsul din partea Ministerului Industriei Petrolului. Este adevărat — ni se comunică — că a existat o perioadă în toamna anului 1965 cînd s-au înregistrat multe dificultăți în obținerea legăturii telefonice cu birourile de preluare a comenzilor. Dar nu telefonistele erau vinovate, ci faptul că nu s-au respectat termenele de revizuire a unor instalații din stația de imbuteliere a gazelor lichefiate, ceea ce a dus la livrări necorespunzătoare cerințelor și implicit la dublarea și triplarea apelurilor telefonice din partea celor care solicitau preschimbarea buteliilor.

În prezent — ne asigură Ministerul Industriei Petrolului — livrările fiind complet normalizate, dificultatea obținerii legăturii telefonice a dispărut.

unde se pot comanda cărți și discuri străine

Victoria Bătrîncea din Hațeg ne scrie că — drept urmare a unui răspuns dat de „Flacăra” — s-a adresat întreprinderii de comerț exterior „Cartimex” pentru a comanda

niște cărți străine, dar răspunsul primit n-a satisfăcut-o, fiind sfătuită să se adreseze Centrului de librării și difuzare a cărții din orașul respectiv.

În legătură cu această problemă „Cartimex” ne comunică: 1) discurile din import se pot procura prin unitățile comerciale sau prin organele Ministerului Comerțului Interior; 2) cărțile din import se pot obține la librăria „Mihail Sadoveanu” din București, bd. Bălcescu 6-8, la centrele de librării și difuzare a cărții (în provincie) sau prin forul tutelar al întreprinderii unde lucrează cel care dorește să-și procure cărțile respective.

genericile filmelor și despre un îndreptar turistic așteptat

Ioșif Răcășan din Pitești ne pune următoarele întrebări:

1) De ce la unele filme (printre care și multe românești) numele celor care au contribuit la realizarea filmului sînt scrise cu litere mici?

2) De ce nu apare un ghid turistic al regiunii Argeș sau al orașului Pitești?

Răspundem:

1) Este o formulă grafică modernă pe care o utilizează de multe ori desenatorii tiști (graficieni specializați în desenarea titlurilor pentru ziare, reviste, cărți și diferite alte tipărituri ori pentru filme). De altfel puteți vedea că și revista noastră a adoptat-o, începînd chiar cu titlul de pe copertă.

2) După cum ne informează Editura „Meridiane”, în planul său pe anul 1966 este cuprins și un îndreptar turistic al regiunii dv.

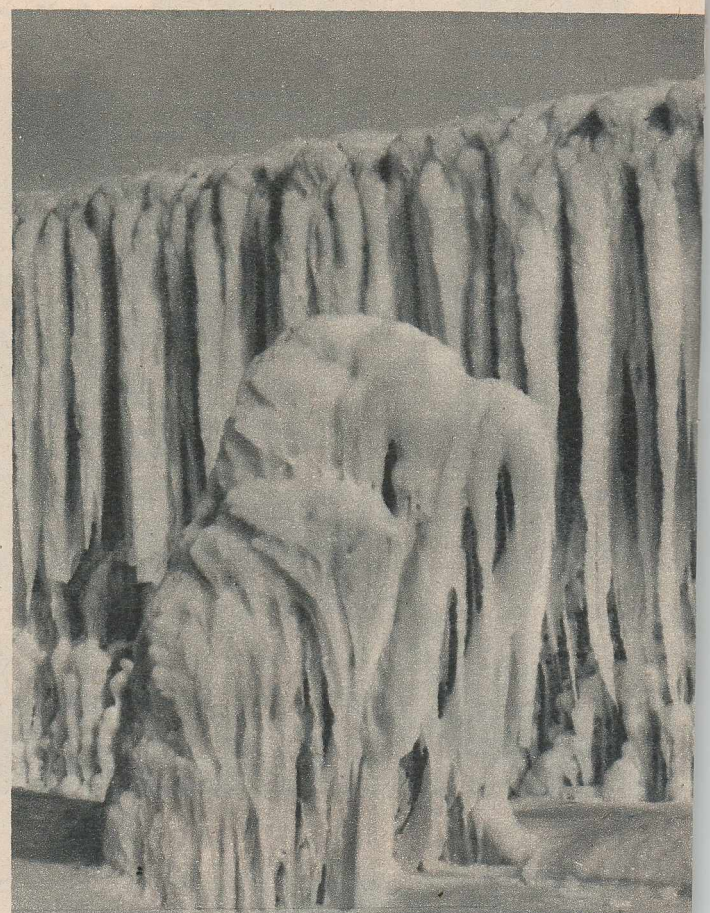
cititorii către cititori

Următorii cititori doresc să corespundeze: Argentina Badea, elevă, Ploiești, str. Petrolului 59: ilustrate; Norel Iorga, proiectant, Bicz, bl. 2, sc. B, ap. 14: teme diverse; Dumitru Pop și Ion Podică, mecanici, Baia-Mare, str. Eliberării 10: ilustrate; Ion Spătaru, muncitor, com. Tazlău de Sus III, rn. Moinești: ilustrate; Marioara Frincu, elevă, com. Joița, rn. Rm. Sărat: ilustrate; Marian Stuparu, elev, Techirghiol, Splaiul 6 Martie 2: cinema, sport, muzică, ilustrate; Marianty Tănăsou, elevă, Buzău, str. Agriculturii 40: ilustrate; Popa Zamfira, elevă, Techirghiol, str. N. Bălcescu 11: literatură, artă; Steliana Sava și Marieta Mărgărit, eleve, Galați, str. Brăilei 200: ilustrate; Ludmila Lazarovici și Sabina Elena Badiu, învățătoare, com. Tîbănești, rn. Brăila: literatură, artă; Gh. Ples, Școala profesională Păltiniș-Ciuc: cinema, muzică; Ștefan Vrapciu, elev, Buzău, str. Agriculturii 35: ilustrate; Jean Matei, Tg. Mureș, str. Șoimilor 53, bl. 12, sc. B, ap. 2: filatelie, cinema; Milită Ciobotaru, muncitor forestier, Predeal, str. Ilie Pintilie 19: teme diverse; Ion Jderu, contabil, București, intrarea Partizanilor 4, rn. 16

Februarie: cinema, muzică, sport; Virgil Sajur, student, Iași, aleea Sadoveanu 6, bl. 1, ap. 51: ilustrate.

Nuferi de gheață — Oseph Cahane, laborant, București.

Prima zi cu schiurile — ing. Justin Schmidt, Turda.

citi- torii foto- grafiază

Capriciile gerului —
V. Gheorghe, Con-
stanța.

Socoteli — Valeriu
Cîmpeanu, student,
București.

cititorii intreabă

din istoria telegrafului

„Cînd și în ce condiții a fost in-
ventat telegraful?”

Ștefan CHIRU, Iași

Răspunde prof. univ. SERGIU CON-
DREA de la Institutul politehnic
„Gheorghe Gheorghiu-Dej” din Bucu-
rești.

Care a fost primul aparat telegrafic
e greu de spus...

La început a fost, desigur, tele-
graful optic natural, adică sistemul
de transmitere a mesajelor la dis-
tanță cu ajutorul semnalelor lumi-
noase (focuri pe înălțimi, utilizate
de persi, de romani și de grecii an-
tici). Apoi a fost așa-numitul tele-
graf aerian, inventat în 1791 de fran-
cezul Cl. Chappe. Acesta consta
dintr-un sistem de două brațe mo-
bile instalate pe turnuri înalte, cu
ajutorul cărora se formau diferite
combinații ale pozițiilor brațelor
(ambele horizontale, unul vertical și
altul orizontal, unul la un unghi de
45° și altul orizontal etc.), corespu-
zînd diferitelor litere ale alfabetului.
Era un cod geometric. Telegraful
aerian al lui Chappe a rămas în
funcțiune, în câteva țări, pînă în
anul 1844, cînd a fost detronat de
telegraful electric.

Prima încercare cunoscută de
realizare a unui telegraf electric da-
tează din 1809, cînd germanul Söm-
merring a transmis, la distanță de
cîteva metri, curenti electrice care
produceau la recepție descompune-
rea galvanică a apei în oxigen și
hidrogen. Apariția globulelor de
gaze din apă era semnalul recep-
ționat!

Mai tîrziu, prin 1820, marele fi-
zician francez Ampère a încercat

un telegraf electric bazat pe acți-
unea curenților electrici asupra
cîmpului magnetic, principiu care
stă la baza telegrafului actual. Sis-
temul lui Ampère, realizat numai în
laborator, consta din mai multe fire
conductoare (atîtea cite litere sînt
în alfabet), prin care se transmiteau
succesiv, de la tot atîtea chei, im-
pulsuri de curent. Fiecare impuls,
corespunzător unei litere anumite,
ajungea prin firul respectiv la cite
un receptor de literă. Acesta era
format dintr-un ac magnetic (ca la
busola magnetică), peste care trecea
firul. Cînd firul era străbătut de cu-
rent, acul devia brusc și reprezenta
astfel o literă. Sistemul lui Ampère
nu a putut fi aplicat în practică,
deoarece necesita un număr prea mare
de fire conductoare de legătură.

În 1832 savantul rus P. L. Silling
a construit un aparat telegrafic cu
receptorul format din numai șase ace
magnetice. Pe șase fire se transmi-
teau combinații de curent, pozitiv
sau negativ, formînd astfel un cod
telegrafic.

În 1855 americanul Morse a inven-
tat aparatul care îi poartă numele,
folosînd un manipulator la emisie,
un fir conductor de legătură și un
receptor electromagnet. Acul mag-
netic a fost înlocuit cu un electro-
magnet, iar semnalele transmise erau
formate din combinații de impulsuri
scurte (puncte) și impulsuri lungi
(linii), formînd cunoscutul cod
Morse. Aparatul Morse mai este uti-
lizat astăzi pentru instalații simple.

Mai tîrziu au apărut aparate elec-
trice mai rapide, cu imprimarea li-
terelor (Cooke și Wheatstone în
1842 în Anglia, B. S. Jakobi în 1850
în Rusia, Hughes în 1855 în Ame-
rica, Baudot în 1874 în Franța).

biblioteca din ninive

„Care este însemnătatea bibliotecii
din Ninive și cînd a fost descoperită?”

Viorica MIHAI,
învățătoare, Babadag

Răspunde prof. RADU VULPE,
doctor în științe istorice.

Civilizația mesopotamiană, formată
timp de multe milenii prin contri-
buțiile sumerienilor, babilonienilor și
asirienilor, a folosit din belșug scri-
sul. Ca material servea cu deosebire
lutul moale, sub formă de tablete,
lentile, cilindri și prisme pe care
semnele scrierii, combinație din
liniute drepte, erau realizate prin
apăsare ușoară cu un vîrf de beti-
șor de trestie.

La progresele studiilor despre ci-
vilizația mesopotamiană a contribuit
enorm vestitul tezaur de tablete
scrise care a fost descoperit acum
un secol la Ninive, vechea capitală
a Asiriei, în ruinele palatului lui
Asurbanipal, situat în apropierea ora-
șului Mossul din Irak. Regele Asur-
banipal (669-626 î.e.n.), sub a cărui
domnie puterea Asiriei atinsese apo-
geul, a adunat copiile tuturor scrie-
rilor mesopotamiene, din cele mai
vechi timpuri pînă în epoca lui.
Zecile de mii de tablete conținînd
aceste copii, scrupulos verificate, au
fost depuse în numeroase camere
din palatul său, formînd astfel cea mai
veche bibliotecă organizată din lume.
Tabletele, sistematic rînduite, după
genurile conținutului lor, înregistrate
și marcate metodic pentru a fi ușor
găsite, erau așezate pe rafturi de lemn,
în teancuri pe lat, una deasupra
alteia. Pe muchia exterioară a fie-
căreia era scris pe scurt titlul lu-
crării respective, conștînd din re-
petarea primei propoziții din text.
Biblioteca din Ninive forma o vastă
enciclopedie a tuturor cunoștințelor
și creațiilor spirituale: scrieri reli-
gioase, opere literare (printre care

celebra epopee a lui Ghilgameș),
legi, documente de arhivă, lucrări
de astronomie, medicină, matematici,
gramatică, geografie. Tabletele bi-
bliotecii, descoperite de arheologi
englezi, se găsesc azi la British Mu-
seum în Londra, unde au fost descu-
pate și studiate pentru prima oară
de George Smith (mort în 1872).
Pînă în prezent nu a putut fi stu-
diată decît o mică parte din cele
30.000 de tablete scoase din ruinele
bibliotecii din Ninive. Cercetarea lor,
destul de anevoioasă, rezervă încă
multe surprize.

pe scurt

KATY ILIE, BUCUREȘTI. 1) Scri-
torului Theodor Constantin îi puteți
scrie pe adresa Editurii tineretului,
str. Ion Ghica nr. 5, m. Tudor Vla-
dimirescu, București. 2) Cluburile
sportive mai importante din Bucu-
rești au și secții de parașutism. Pu-
teți să vă adresați direct și Aero-
clubului central al Republicii Socia-
liste România din bd. Gheorghe
Gheorghiu-Dej nr. 55.

MIHAI PRIVACHE, CONSTANȚA.
În evul mediu alchimisții încercau să
obțină în laboratoarele lor așa-nu-
mita „piatră filozofală”, o substanță
capabilă să transforme în aur orice
corp cu care ar veni în contact.
Bineînțeles că această „piatră filo-
zofală” n-a existat decît în imagi-
nația lor. Dar căutările alchimisților
în goană după această iluzie au dus
adesea la descoperiri importante în
domeniul chimiei, care au determinat
de fapt dezvoltarea acestei ramuri a
științelor naturii. La fel stau lucrurile
și cu „perpetuum mobile”: o mașină
sau un aparat capabile să funcționeze
timp nelimitat fără a primi energie
din exterior sînt imposibile. Există
o lege obiectivă a științelor naturii:
legea conservării energiei, care se
opune unei asemenea posibilități.
Dar încercările făcute de-a lungul
veacurilor pentru crearea unui „per-
petuum mobile”, chiar dacă nu au
dus la inventarea unei mașini cu
funcționare nelimitată și fără con-
sum de energie, au avut drept
rezultat dezvoltarea cunoștințelor în
domeniul fizicii.

H. MARTINESCU, CARANSEBEȘ.
Despre începuturile cinematogra-
fieii românești am scris de mai multe ori.
Amintim din nou documentarul nos-
tru intitulat „Așa a început filmul
romănesc” apărut în „Flacăra” nr.
6 din 13 februarie 1960. Credem că
la o bibliotecă ce posedă colecția
revistei puteți găsi acest număr.

GH. ȚIMBĂLARU, BOTOȘANI. 1)
Despre Roentgen și razele ce-i poartă
numele vom scrie un material se-
parat. 2) Nu publicăm adresele ve-
detelor filmului și muzicii ușoare
din alte țări. 3) Margarettei Pislaru
îi puteți scrie și pe adresa Teatru-
lui „Lucia Sturdza-Bulandra” din
bd. Schitu Măgureanu 1, m.
V. I. Lenin, București.

MARILENA DIACONESCU, PI-
TEȘTI. Totuși Tokio este mai mare.
Disputîndu-și „supremația” pe plan
mondial cu New Yorkul, capitala
Japoniei are 10,6 milioane locuitori,
iar New Yorkul 10,2 milioane.
Șanghai, orașul cel mai populat din
China, are ceva peste 6 milioane
locuitori (recensămîntul din 1961).

IOAN MUNTEANU, GALAȚI. Ce
țări mai au regim monarhic? În
afară de Șahișahul Iranului de care
amintim, mai există împărați în E-
tiopia și în Japonia, iar numărul regate-
lor este și mai mare; amintim princi-
palele: Marea Britanie, Suedia, Da-
nemarca, Norvegia, Olanda, Belgia,
Grecia, Iordania, Maroc ș.a.

IOLANDA GOLOGAN, SUCEAVA.
Citiți răspunsul dat pe aceeași temă
unui alt cititor în rubrica „Poșta
noastră” din nr. 52 (25 decembrie 1965).

Y. SILVIAN

yoga și medicina

„Ce este yoga?”

Corneliu BOBOCI,
asistent medical, Ploiești

Răspunde dr. I. N. RIGA, medic
specialist ORL la Spitalul unificat
pentru studenți, București.

Medicina yoghină, cunoscută sub
acest nume în Birmania, China,
India, Japonia, Vietnam, înmănun-
chează un grup de tehnici și proce-
dee biologice privind igiena ge-
nerală, alimentația, respirația, contro-
lul conștient al unor grupuri ner-
voase și musculare ce funcționează
inconștient, împreună cu unele po-
ziții de gimnastică statică, sincroni-
zate între ele într-un fel specific și
individualizat, încă insuficient dez-
văluit. Adepții acestor practici sus-
țin că ele pot prelungi perioada
de sănătate și viață utilă, integrînd
organismul omenesc în ritmul lui
fisec, în concordanță cu natura în-
conjurătoare. Ei afirmă că princi-
piile amintite mai sus, aplicate în-
delung, cu multă prudență și im-

binate armonios cu necesitățile fizice
ale omului modern, duc la fortifi-
carea sistemului neuroendocrin și,
prin mijlocirea acestuia, la stăpînirea
proceselor metabolismului uman.

În cursul istoriei, diverse discipline
morale sau credințe și ritualuri re-
ligioase s-au putut suprapune teh-
nicilor yoghine, fără a face însă ne-
apărat parte integrantă din acestea
din urmă. De asemenea, interpretări
erone ori tendențioase date totali-
tății practicilor yoghine au mai pu-
tut izvorî și din însăși diversitatea
„școlilor” yoghine care au dezvoltat
cu predilecție, în mod exagerat, unul
sau altul dintre procedee.

În ciuda rezultatelor practice ob-
ținute de unii adepți ai tehnicilor
yoghine (aceste tehnici se folosesc și
la antrenamentul cosmonauților...) trebuie spus, în concluzie, că sub
aspect medical problemele sînt încă
insuficient aprofundate în toată ge-
neralitatea lor, iar concluziile cu
privire la yoga mai constituie obiect
de controversă. Dar oamenii de
știință nu și-au spus ultimul cuvînt...

povestea
vorbei

surprize filologice

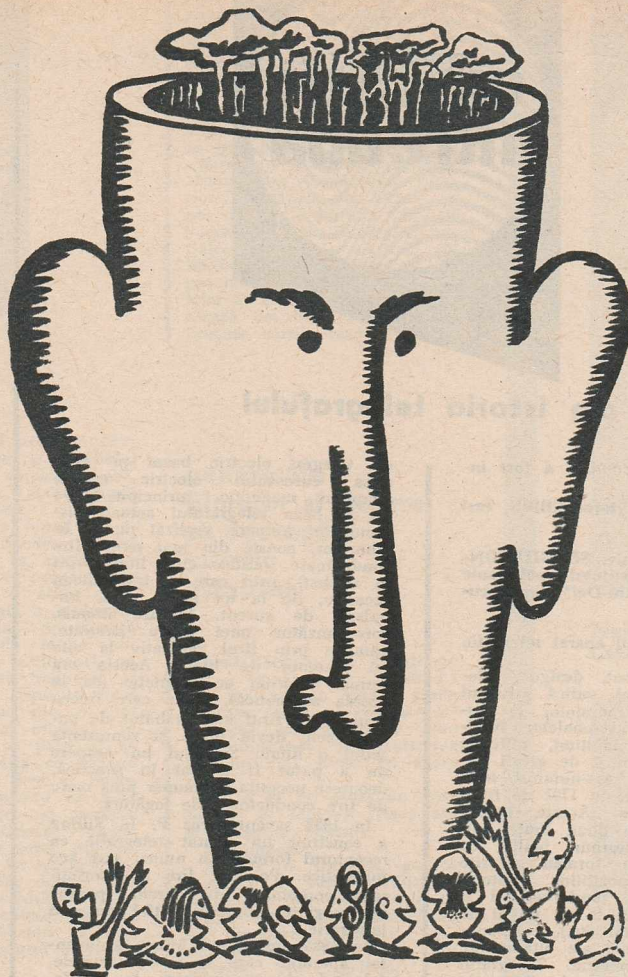
Doă cuvinte care au însemnat cândva „gură” au trecut prin schimbări de înțeles atât de radicale, încât povestea lor e dintre cele mai neașteptate. Merită deci să o ascultăm :

Primul este buclă. În limba latină, organul vorbirii se numea bucca, diminutivul corespunzător („guriță”) fiind buccula. Cum a fost posibil ca fenomenul acesta, trecut în limba franceză (boucle), să capete înțelesul de „șuviță de păr răsucită”? Răspunsul ni-l dă cunoașterea unui detaliu din meșteșugul fabricanților de arme ai legiunilor romane : în centrul scuturilor se desena un cap sau o gură de om. Aceasta era o buccula scuti („gurița scutului”). Ulterior, diverse obiecte metalice de poadoabă, în formă rotundă, au primit și ele numele de buccula, de pildă inelele, cerceii. Forma aproape inelară a cirlionților le-a atras denumirea de buccula și cu acest sens a trecut cuvântul în franțuzește, de unde l-au imprumutat românii.

Al doilea cuvânt este rost. La originea sa aflăm alt substantiv latin, rostrum, numele ciocului de pasăre, folosit în ironie și în legătură cu gura omului. Cu timpul, ironia s-a pierdut și primul sens al cuvântului românesc rost a fost „gură”. (Miron Costin scrie : „din rostul dreptului izvoârste înțelepciune.”)

Acest vechi înțeles explică expresiile a lua la rost, pe de rost și verbul a rosti. Astăzi rost nu mai înseamnă însă „gură”, ci „regulă, rânduială”. Explicația? Rost a fost mai întâi o rânduială stabilită verbal, o rânduială spusă, rostită, iar acum această limitare nu mai e simțită de nimeni. Din sensul de „rânduială” s-a dezvoltat acela de „tîlc, scop, menire”, și iată-ne astfel ajunși foarte departe de punctul de plecare : numele organului vorbirii.

Sorin STATI

Bună seara, dragi spectatori ! Îmi pare bine că ați venit. Gestul dumneavoastră e cu atât mai frumos cu cât e mai frig afară. E drept că cea mai mare parte ați primit bilete de favoare din partea mea, dar, oricum... Vă rog să luați loc. Piesa pe care o veți vedea acum este scrisă de mine. N-are importanță cum am scris-o. Ideea n-a fost a mea ; de ce să nu fiu sincer ? Un re-

gizor mi-a dat-o. Adică mi-a spus : „Fii deștept, scrie o comedie”. Altul mi-a dat o sugestie : „Fă așa : se întilnește un bărbat cu o femeie ; ea îi spune lui...” etc. Restul am combinat eu. Nu mi-a ieșit din „prima mână”. Nici din a doua. La a treia era să renunț. Noroc că am citit o prefață despre Balzac. Doamne, mult mai muncea omul acesta ! „Eu de ce să nu mun-

în seara

Schiță de Ion BĂIEȘU

cesc ?” — mi-am zis. Și iar am scris-o. Pe urmă am dus-o la teatru. „Domnule — mi-au zis — e bună ideea, dar e proastă piesa”. „Nu-i nimic că e proastă piesa — le-am spus — bine că ține ideea. O mai scriu o dată, de zece ori”. Am scris-o de unsprezece ori. Și le-o duceam în fiecare lună. Ultima oară le-am spus : „Dacă dv. aveți răbdare, eu o mai scriu încă de unsprezece ori”. „Nu — mi-au spus — lasă-ne că ți-o punem așa”. Adică mi-o pun în scenă. Adică exact ceea ce urmăream și eu. Încet-încet am ajuns și în seara premierei. Dacă ați ști cum îmi scrișnesc măselele în gură de emoție ! Sint bolnav. Gîndiți-vă, e prima mea comedie. Alta n-am mai scris. Și poate nici n-o să mai scriu. Că dacă nu vă place, mă las. Că eu nu scriu pentru plăcerea mea, ci pentru a dv. Dacă vă place dv., mai scriu ; dacă nu, nu ! Așa că vă rog să vedeți spectacolul cu atenție și să vă hotărîți. Vă place ? Perfect ! Mîine mai scriu una. Idei am. Am o idee excelentă, absolut excelentă. E o chestie cu o vacă și un văcar. Aparent banal. Dar o scriu frumos, cu metafore, cu tot ce trebuie. Văcarul discută cu vaca la modul cel mai normal. Bineînțeles, intră în conflict : el vrea să-o ucidă, ea e de acord, pe urmă nu mai e de acord ; în sfîrșit, o chestie foarte absurdă dar o să vă atragă, sint sigur.

a l b

ORIZONTAL : 1) Cu părul complet alb — Unul din cei șapte prieteni ai Albei-ca-Zăpada. 2) Tonul... albiturilor ! — Albă. 3) Alb la față — Plin de bucurie. 4) Cai (reg.) — Păsări răpitoare — Lipsește la versurile albe. 5) Floare albă, catifelată — Sport cu arma. 6) A stîrni — Ceată groasă, albicioasă. 7) Pronume — Fruct — A lucra pămîntul — Metru cub. 8) Insulă în Micronezia — A ascunde — Ondulat. 9) Moby Dick din romanul lui Melville — Păr netuns. 10) Autoarea poeziei „Cîntecul părului alb” — Numere divizibile cu doi. 11) Albă. 12) Cunoscutele flori de cîmp de culoare roșie — Simbolizată de culoarea albă. 13) Cele ale urșilor polari sint albe — Tesătură fină (pop.). 14) Alb pe margini ! — Articol — Glumă. 15) Ciuc în limbaj popular — Poet clujean, autorul poeziei „Calul alb” — Măsură de suprafață. 16) Vas în formă de cupă — Albă, dulce și bine bătută. 17) Colț alb — Numele unei plante. 18) Calcarul, de exemplu — Taișul armelor albe — Pronume palindromic. 19) Seara trecută (pop.) — Plantă erbacee... producătoare de puf alb. 20) Înveșmintă toată-n alb — Te face să devii alb ca varul.

VERTICAL : 1) Perne (reg.) — Plantă textilă numită și „aurul alb” — Cunoscutul urs alb al lui

Cezar Petrescu. 2) Albul iernii — Carne... albă — Care bat în alb. 3) Arbust cu flori violacee, albastre-roșcate sau albe — Manifestare de pierdere a cumpătului — Rocă albă. 4) La bidinea ! — Din nou — A se albina — Umezire. 5) Plantă acvatică inrudită cu nufărul, avînd floarea albă — Port în U.R.S.S. la Marea Neagră — Eroul Odiseei — Abis ! 6) Textilă — Roman. er american, autorul romanului „Colț alb” — Pom roditor cu fructe roșii și uneori albe — Scule ! 7) Ate — A curăța — Cap de afiș ! — Lichid potabil. 8) Titlu acordat odinioară unor demnitari turci — Păsări răpitoare — Chemare telefonică — Sportul armelor albe. 9) Alb este la bătrînețe — Între alb și negru — Varietate de struguri cu boabe mari, albe sau negre — Nu face față. 10) Popor antic de pe tărîmul Mării Adriatice — Bat mingea la tenis — Fac parte din schelet — La aer ! 11) Subînțeleasă — Carei ! — Continentul alb. 12) Ținta lui Eros (pl.) — Se poate încheia și cu un scor alb — Cusătură pe margine — Actor de pantomimă. 13) Albeată — Pește cu carne albă — Se poartă cu blană albă.

Dumitru IACOBESCU

Cuvinte mai puțin utilizate : EAP, CIC, INET, BEI.

dezlegările jocurilor „la masa...”, „...de anul nou”, apărute în numărul trecut

ORIZONTAL : 1) PLACINTA — BAR. 2) LACOMIE — LUNA. 3) UMORISTI — CTC. 4) GURITA — URARI. 5) UL — SA — P — OTET. 6) STAT — SUI — AN. 7) OIB — MARFAR — G. 8) RA — CURCAN — TH. 9) NOU — ME — ARIE. 10) VII — MALT — EMA. 11) I — EVALUAT — IT. 12) NORI — ESTRADA.

ORIZONTAL : 1) NOTA — SECOLI. 2) EPOCI — ROMAN. 3) OT — RAR — CATO. 4) L — RARES — TIV. 5) ORE — ADUS — TA. 6) GE — P — AMINAT. 7) INELE — ATU — O. 8) COLIND — AMOR. 9) VIN — OA — ETI. 10) BAN — TINERE. 11) ETATE — ANETA.

1	C	2	O	3	L	4		5	6	7	8	9	10	11	12	13
2	A	H	I	O	N					B	A	L	A	N	A	
3	P	A	L	I	D					F	E	R	I	C	I	T
4	A	T	I		U	L	I					R	I	M	A	
5	T		A		I	S	O	R		S					T	I
6	I	S	C	A		N	E	G		U	R	A				A
7	I	L			R	O	O			A	R	A			M	C
8	E	A	R			D	O	S		I			C	R	E	T
9			B	A	L	E	N	A				C	H	I	C	A
10	B	A	H	U	S					P	A	R	E			I
11																
12	M	A	C	I												
13			L	A	H	U	R	I								
14	A	B	A	L	E					S	N	O	A	V	A	
15			C	I	C					I	S	A	C			
16																
17																
18																
19																
20																

premierii

Ilustrații de S. BANU

Dacă vă place și asta, mai scriu una despre dragoste. Asta o să fie cutremurătoare. E vorba despre doi tineri, amândoi adolescenți, care se iubesc. Părinții lor însă se dușmănesc de moarte, află de iubirea tinerilor și-i despart. Ei se sinucid pînă la urmă și iese o istorie de-ți vine să plîngi. Dacă merge și asta, am

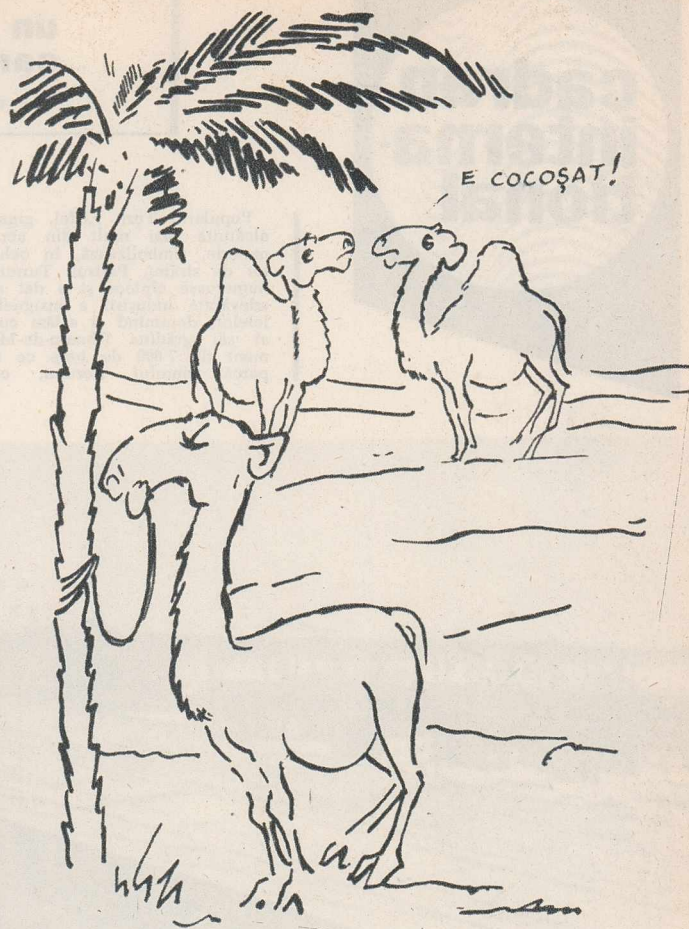
completeze tristețea. În zori, distrus moralmente, cu speranțele literare la pămînt, am să mă hotărăsc în sfîrșit să... Dar nu! Mi-e groază să mă gîndesc. Dragi spectatori! Văzînd acest spectacol să nu vă gîndiți numai la piesă. O piesă nu se scrie singură. La mijloc e și un autor.

o idee istorică. Tot cu dragoste (că asta place, domnule, la oameni!): un roman iubea o dată (sau invers, nu-mi amintesc precis), vine războiul, se iau la bătaie și mor toți, adică nu chiar toți, mai rămîn cîțiva. În sfîrșit, am foarte multe idei și toate sînt interesante. Depinde dacă vă place piesa din seara asta. Că dacă nu vă place, nu mai scriu. Mă las... Da, mă las...

Pe urmă nu știu ce-o să se întîmple cu mine. Am să plec singur pe stradă. Am să merg pe o stradă (prin mijloc), apoi pe altă stradă, apoi pe un bulevard și în cele din urmă pe Șoseaua Kiseleff. O să mă plouă, o să mă ningă, o să mă viscolească, vai de capul meu! În jur lumea se va bucura, va ciocni un pahar de vin, se va săruta, va dansa. Eu? Nu știu. Am să merg pe stradă toată noaptea. Spre ziuă probabil că voi intra sub o streășină. Fără îndoială c-o să vină și un ciîne vagabond lingă mine, ca să-mi

Iar autorul sînt eu! Eu, nu altul. Destinul meu depinde de dv. Că dv. sînteți mulți, dar eu sînt singur. Eu vă aștept în stradă, în fața teatrului. Nu mă mișc. O oră, două, trei, cit durează spectacolul. Cînd o să vă văd ieșind, o să-mi dau seama imediat care-i soarta mea. Un om, cînd îi place sau nu-i place ceva, o arată pe față. Vă rog frumos să vă placă! Chiar dacă nu vă place, rîdeți! Fiți veseli! Optimiști! Spuneți-vă glume unii altora și rîdeți! Vă rog din suflet, rîdeți! Rîdeți! Rîdeți, prieteni! Rîdeți. Și eu, după ce-o să vă văd rîzînd, mă duc acasă și mai scriu o piesă. Ori pe-aia cu vaca, ori pe-aia cu dragostea, ori pe-aia cu dacia. Și iar o să vă invit la premieră. Și iar o să rîdeți! Că dv. sînteți buni și rîdeți. Și-o să vă scriu iar o piesă. Și iar o să... Mulțumesc. Mulțumesc. Să tră...

umor

de peste hotare

**cadran
interna-
tional**

un eiffel care nu mai ucide!

— corespondență din paris —

Popularul Turn Eiffel, gigantica girafă alcătuită mai mult din aer decît din materie, simbolizează, în ochii milioane-
lor de străini, Parisul. Turnul a inspirat numeroase cîntece și a dat naștere unei adevărate industrii a insinelor și amuletelor, dominînd și astăzi cu cei 300 m ai săi grădina Champ-de-Mars. Monument de 7 000 de tone ce simbolizează parcă triumful fierului, construit de

inginerul Eiffel între 28 ianuarie 1887 și 31 martie 1889 la preț de un franc kilogramul, Eiffelul a deținut mult timp recordul la înălțime.

Treptat, după ce la început a fost o simplă afirmare a virtuozității tehnice, Turnul Eiffel a căpătat și o destinație utilitară. Apariția radioului și, mai apoi, a televiziunii l-a transformat într-o gigantică antenă. Concomitent, Eiffelul a

pedice asemenea salturi ucigașe, fără a dăuna însă esteticii turnului.

„Procesul” a avut loc cu „ușile închise” și sentința a fost dată după cîteva nopți. Precedentul fusese de fapt creat de o situație similară în cazul vestitei clădiri Empire State din New York, a cărei terasă din vîrf a fost înconjurată cu rețea de protecție.

Astfel, specialiștii au ridicat o plasă de oțel înaltă de 2 m deasupra balustradelor ce înconjură platformele-etaj a doua și a treia a Turnului Eiffel. S-a pus astfel capăt sinuciderilor dar panorama pariziană poate fi admirată mai departe în voie, iar obiectivele fotografice pot acționa în continuare ca și pînă acum nestînjinite. Estetica turnului nu a avut nimic de suferit.

Cu toată vremea mohorîtă, turiștii care s-au împușinat la număr continuă ascensiunea lor în Turnul Eiffel. Dar ei descoperă astăzi un Eiffel care nu mai ucide!

AI. GHEORGHIU

„experții” concuranței

Spionajul industrial este astăzi în lumea occidentală o îndelnicire la ordinea zilei: nici măcar nu mai constituie pentru nimeni un secret, iar formele și ingeniozitatea unei asemenea „arte” se studiază chiar în școli speciale. Și se pare că Anglia — după relatările ziarului italian *Il Sole* — 24 ore — deține recordul în această direcție. Furtul și vinzarea secretelor unei firme au depășit de mult stadiul diletantismului unui funcționar corupt oarecare. O întreagă gamă de experți calificați „operează” în stil mare pe teritoriul de peste Canalul Mîneci. Tim Matthews, fost salariat al Intelligence Serviceului (aflat azi la conducerea lui Management Investigation Service), afirma într-o recentă reuniune ținută la Londra cu conducători de întreprinderi că spionajul industrial a luat în Anglia proporții îngrijorătoare. Instrumentele de lucru ale unui spion modern în domeniul industrial sînt în special aparatele fotografice miniaturale și microfoanele ascuse în ceasurile de mînă și stilourii. Vanitatea, pâlăvrăgeala, aviditatea de bani ale unui funcționar sau altul fac jocul unui asemenea „expert”. Recent, mare vilvă a stîmfit la Londra cazul unui comis-voiajor al unei firme din Leicester acuzat de furtul unor documente secrete de la un coleg de branșă, salariat al unei firme concurente. Un caz similar a fost mult discutat în presă cu un an în urmă, cînd funcționarul unei societăți de publicitate „împrumutase” anumite acte cu caracter „strict secret” de la compania americană de detergenți Procter and Gamble, societății de săpunuri Colgate, pentru... 3 000 lire sterline, în speranța că afacerea... nu va lăsa urme. După aprecierile corespondentului ziarului *The Financial Times*, la Londra s-ar afla la ora actuală două din cele mai puternice organizații de spionaj industrial. În fața unui asemenea record, unele întreprinderi engleze și-au pus la punct servicii proprii de contrasponaj (adevărate școli de „experți” pe branșe și probleme) pentru a-și apăra secretele socotite „sufletul concurenței și al succesului comercial”.

Viorica BABA

O puternică grevă a fost declanșată la New York, din prima zi a lui 1966: 35 000 de muncitori din transporturi au încetat lucrul în urma impasului intervenit în tratativele cu municipalitatea. Greva a paralizat transportul în comun în marele oraș american de pe coasta Atlanticului. În fotografie: trenurile subterane imobilizate în depouri și gări.

un gabarit și o politică

Numeroase telegrame de presă au relatat în ultima vreme că nave moderne, prevăzute cu experți și utilaje de tot soiul, colindă întinderile Pacificului sau ale Oceanului Indian în căutare de... insule pustii. Scopul, dezvăluit în ziarele occidentale, ar fi aplicarea unui proiect anglo-american privind crearea unui nou lanț de baze militare. De ce e necesar ca insulele să fie pustii? „Din cauza furtunii politice pe care o provoacă în diferite țări «drepturile» de a dispune de baze” pe teritoriile respective (Washington Post).

Pe acest temel, nume de insule și atoli de mult uitate — Diego Garcia, Aldabra, Keeling, Christmas și altele — reapar în presă, fac obiectul unor comentarii, precizări, pronosticuri. Zilele acestea, alături de ele a apărut încă un nume: prescurtat — FDL (Fast Deployment Logistic — deplasare logistică rapidă). De data asta nu-i vorba de insule, ci de obiecte cu gabarit mai redus: cargoboturi. După cum relatează corespondentul din Washington al agenției France Presse, „marina americană intenționează să construiască cargoboturi ra-

pide care, instalate în diferite puncte ale lumii, vor servi drept nave-arsenal trupelor americane ce intervin în caz de urgență”, într-o parte sau alta a globului. Se anunță că N. Sonenshein, contraamiral american, a expus unui grup de 800 de reprezentanți ai constructorilor de echipament maritim din S.U.A. proiectul construirii a 20 de asemenea nave, sumele necesare pentru lucrările respective urmînd a atinge un miliard de dolari. Încărcate cu arme ușoare, tancuri și echipament greu, cargoboturile ar asigura „sprijin logistic” pentru trei divizii.

În ce privește destinația formației navale care ar acționa sub titulatura FDL, orice echivoc este exclus. E vorba de sprijinirea uneia și aceleiași vechi politici tînzind la intervenția militară în treburile altor țări, la înăbușirea mișcărilor de eliberare națională, la încălcarea dreptului sacru al popoarelor de a fi stăpîne pe destinele lor. Vechea politică a „marii bîte”, înfăptuită cu mijloace noi. O politică anaeronică, respinsă de popoare.

B. STOIAN

început să aducă servicii și meteorologilor.

Devenit un fel de totem al Parisului — „Parisul nu ar fi Paris fără el”, spune Maurice Chevalier într-una din șansonetele sale — Turnul Eiffel face astăzi concurență Muzeului Luvru, primul muzeu al Franței, primind anual peste un milion și jumătate de vizitatori, mai ales turiști străini, amatori de plimbări pe verticală. Urcînd cu unul din lifturile montate în cei patru piloni ai turnului, ei pot admira panorama Parisului de pe cele trei platforme-etaj. Cei care doresc pot lua dejunul „în plin cer” la restaurantele special amenajate sau la noul bar „Snackorama” de la primul etaj, unde prețurile sînt și ele „la înălțime”.

Datorită creșterii vertiginose a fluxului de vizitatori care mai făceau cozi interminabile la intrare, Eiffelul a fost înzestrat cu un lift de tip nou, ultramodern, electric, în afară de ceilalți confrăți ai săi mai bătrîni acționați prin forța hidrolică. Noul lift de mare capacitate poate transporta pînă la 1 000 de persoane pe oră.

Cu toată popularitatea sa, Turnul Eiffel a fost pus sub acuzare, nu pentru puterea sa de atracție, ci pentru că el ucidea! El are pe conștiință 343 de victime: sînt acei disperați, amatori de moarte violentă și spectaculoasă, care și-au ales Eiffelul pentru a sări în gol de pe platformele sale. Problema sinuciderii din Turnul Eiffel a preocupat serios autoritățile pariziene; anul acesta, consilierii municipali și reprezentanții poliției au căutat o soluție care să în-

printre sondori

Cimpul pe care îl străbătem este zona petroliferă Marinze din vecinătatea orașului Fier. Stilpii de înaltă tensiune și turlele sondelor se înalță ca niște paznici taciturni și impozanți. Tot timpul ne întovărășește zgomotul pompelor care extrag din străfundul pământului țitei, această mare bogăție pe care în trecut o jefuiau capitaliștii străini.

Ajungem într-un loc unde se termină scheletele metalice ale sondelor în exploatare. Iată-ne în fața mesei rotative a unei instalații de foraj. Tocmai se scot țijele metalice pentru a schimba trepanul de foraj. Tehnicianul șef al sondei, un tinăr bine făcut și sprinten, lucrează cu grijă la această operație, împreună cu ceilalți muncitori. Printre aceștia se distinge un bărbat mai în vârstă care dă comenzi precise și nu stă o clipă locului. Membrii echipei execută ordinele primite, insuflați de îndemnarea și competența lui. Uneori spune o glumă bună și toată lumea râde, continuând să lucreze. Este maestrul sonder Kaplan Hajdari. Fruntea lui, brăzdată de riduri, oglindește viața grea pe care a dus-o odinioară: sărac și orfan, Hajdari a fost nevoit să lucreze ca argat pentru un salariu de mizerie. Acum este cunoscut de toți muncitorii petroliști. A participat la forarea a peste 40 de puțuri. Pe piept îi strălucește steaua de „Erou al Muncii Socialiste”. Lucrează cu îndemnare la orice muncă de care se apucă, pentru că a făcut de toate — de la simplu muncitor la instalațiile de pompare până la maestrul sonder. Colecti-

vul îl respectă foarte mult. El a fost ales deputat în Adunarea Populară. Muncitorii sînt mîndri de maestrul lor. Ei văd acum cît de prețioși sînt petroliștii care, înainte de eliberarea Albaniei, nu au cunoscut decît biciul jandarmilor regelui Zogu și al carabinieriilor fasciști.

Se apropie ora 14. Lîngă sondă se oprește un autocamion din care coboară cei din schimbul următor. Ca și cum ne-am fi terminat tura, urcăm și noi în autocamion. Mulți dintre muncitorii au în mînă cărți. Ei discută probleme în legătură cu școala, despre cursurile se- rale pe care le frecventează fără a ieși din producție. Majoritatea urmează Școala medie tehnică de petrol și în curînd vor fi promovați tehnicieni cu pregătire medie specială. Practica pe care au dobîndit-o în muncă și cursurile tehnice pe care le urmează le vor permite să se perfecționeze, să se specializeze, să obțină succese și mai mari, să-și ridice tot mai mult nivelul de trai.

Autocamionul se oprește în sectorul Marinze, în fața clubului muncitoresc. Urcă un alt grup de oameni: de astă dată sînt inginerii pregătiți în țară sau care au făcut studii în străinătate. Ce satisfacție simți văzînd că toți acești oameni au devenit specialiști și maștri tehnicieni, lucrători în primele rînduri ale acțiunii atît de importante pentru economia țării de sporire a producției de petrol.

Autocamionul pornește spre așezarea muncitorească...

Ramazan DAKOLI

de ce a fost arestat glauber rocha

Festivalul cinematografic de la Karlovy Vary din 1962 a răsplătit cu premiul celui mai interesant debut filmul „Barravento” al unui foarte tinăr regizor brazilian, Glauber Rocha. Peste doi ani, la Cannes, un alt film al lui Rocha, „Dumnezeul negru și diavolul blond”, atrăsese atenția criticii de specialitate. Artista, în vîrstă de numai 25 de ani, se dovedea a fi una din cele mai interesante personalități ale noii cinematografii braziliene, pomită, în ultimii ani, pe calea unei serioase afirmări. Vi-goreea cu care Rocha a transformat în fapt de artă o realitate sumbră din se-cetoasa regiune de nord-est a Braziliei — așa-numitul „sertão” — vigoare aplau-dată de iubitorii filmului, a stîrnit însă

nemulțumirile tirzii ale conducătorilor de astăzi ai Braziliei. Nu demult, Glauber Rocha, împreună cu alți intelectuali pro-gresivi, a fost arestat. Fără îndoială, sub-stratul acestei acțiuni îl constituia în-drăzneala cu care înfățișase pe ecran, în „Dumnezeul negru și diavolul blond”, disperarea unor oameni torturați de foa-mete și nedreptăți sociale, precum și convingerile sale politico-artistice spuse față de: „Am învățat de la Nelson (n.n. — Nelson Pereira dos Santos, autorul fil-mului „Vidas Secas”, înaintașul nostru, că trebuie să refuzăm convențiile și să cău-tăm o independență artistică absolută, eli-berîndu-ne din mecanismul industriei cinematografice. De aceea ne-am îndreptat căutările în direcția integrării în reali-tatea braziliană... Cu un alt prilej, Rocha sublinia: „Foamea continentului latino-american nu este numai un simp-tom alarmant al sărăciei sociale, este însuși nervul societății noastre... Iată de ce cultura noastră poate fi socotită ca o cultură a foamei. Aici se află rădăcinile tragediei originalității a cinematografiei noastre în contextul artei mondiale: ori-ginalitatea noastră este însăși foamea noastră”.

Probabil că furia oficialităților a fost stîmrită și mai mult în fața următoarei declarații temerare a tinărului cineast: „Comportarea normală a unui infometat este violența; aceasta nu este un semn al primitivismului; estetica violenței, înainte de a fi primitivă, este revolu-tionară...”

Considerat periculos, Glauber Rocha a fost pus după gratii. După cum notează diferiți comentatori, se încearcă astfel să se abată drumul cinematografiei na-tionale de la problematica acută socială.

M. MIHĂILESCU

Glauber Rocha.

o peninsulă transformată în... insulă

La ultima mare întrecere a frumuseții feminine, cîntînd pentru titlul de Miss Univers, participarea reprezentantei spaniole Alicia Borrás a fost în ultimul mo-ment contramandată. Hotărîrea, adoptată de autoritățile de la Madrid, a fost con-siderată de mai multe ziare engleze, între care și Daily Mirror, drept o nouă „ma-nevră” în cadrul războiului rece în le-gătură cu Gibraltarul. Această decizie fusese adoptată în semn de protest pen-

tru participarea la finală a unei oare-care Rosemarie Vinales, considerată drept Miss Gibraltar, participare admisă și sprin-jinită de autoritățile britanice.

Conflictul Gibraltarului, care datează de mai multă vreme, a luat amploare în ultimul an, opunînd Angliei — stă-pîna de fapt a „stîncii” — Spania, care revendică anumite vechi drepturi asupra teritoriului. Nemulțumită de faptul că Anglia a acordat anul trecut Gibraltarului

statul de teritoriu cu autoguvernare, Spa-nia a luat o serie de măsuri represive la graniță. Practic, frontiera dintre Spania și Gibraltar a fost închisă pentru traficul auto, s-a redus numărul muncitorilor spanioli care primesc permisiunea să meargă zilnic să lucreze pe „stîncă”, s-a interzis englezilor care lucrează în Gibraltar să locuiască în Spania etc. Caracterizînd an-sambul măsurilor luate de autoritățile spaniole, Financial Times le-a denumit o „blocadă” care a determinat Gibraltarul să ia măsuri pentru a se transforma din peninsulă în insulă, singura legătură cu continentul — prin Spania — fiind su-primată. Sr. de Pimies, reprezentantul spaniol în „Comitetul celor 24” pentru aplicarea Declarației cu privire la acor-darea independenței țărilor și teritoriilor coloniale, a declarat anul trecut că mă-surile luate de Spania nu numai că vor sufoca economia Gibraltarului, dar vor face chiar imposibilă viața pentru lo-cuitorii de pe „stîncă”, datorită imobilită-ții forțate și a spațiului restrîns al zonei. Prorociriile nu s-au adevărit însă.

Care sînt, după mai bine de un an, consecințele blocadei? A îndreptățit ea speranțele oficialităților de la Madrid?

Evident, măsurile restrictive luate de Spania au avut la început unele efecte. A scăzut de pildă cu 48 la sută turismul, oare constituie o ramură de bază a eco-nomiei locale. Dar greutățile au început în mare parte să fie învinse. Unele pro-duse, aduse înainte din Spania, sînt im-portate acum — mai ieftin chiar — din Maroc și Portugalia. Au fost luate mă-suri pentru valorificarea mai mare a resurselor locale și a luat ființă un consorțiu care studiază posibilitățile de dezvoltare a teritoriului. Autoritățile lo-cale din Gibraltar sprijină aceste măsuri întrucît locuitorii „stîncii” nu doresc să

„Ce e de văzut în Gibraltar pentru vizitatorii care au timpul limitat” — scrie pe acest panou publicitar așezat la „frontiera” Gibraltarului și menit să-l atragă pe turiștii pe „stîncă”.

schimbe un stăpîn cu altul, ci vor ca Gibraltarul să devină un oraș liber, a cărui prosperitate să nu fie legată de rolul militar al Gibraltarului, ci de turism.

În ultima vreme conflictul anglo-spaniol a trecut, în același timp, din nou și pe plan diplomatic — o Carte albă a gu-vernului britanic în această chestiune pri-mind replica unei „Cărți roșii” publicate în decembrie la Madrid.

Florin UDREA

primării ipotecate!

Membrii comisiei financiare a Camerei Deputaților a Parlamentului italian exa-minează, de cîva timp, o problemă ex-trem de „spinoasă”. Din cele 8 000 de localități ale Italiei, 3 300 au datorii care se ridică la suma fabuloasă de 4 500 miliarde lire. Ce înseamnă această cifră se poate vedea din faptul că ea este cu 800 miliarde lire mai mare decît suma care reprezintă întreaga circula-ție fiduciară a Italiei!

În cererile de ajutor prezentate s-a subliniat că situația cea mai gravă poate fi înțilnită în Sicilia, unde din 380 de localități nu mai puțin de 362 sînt în-grodate în datorii. Există și un „clasa-ment” care are în frunte orașul Marsala cu 80 000 locuitori. Totalul datorțiilor fă-cute de primăria locală se ridică la 18 miliarde lire. Și întrucît a fost ne-cesar un gir, consiliul municipal a ipo-tecat, împreună cu întregul mobilier al

primăriei, chiar și... biroul primarului. Poate că lucrurile nu ar fi luat o în-torsătură atît de gravă dacă nu s-ar fi aflat că, din lipsă de fonduri, toți funcțio-narii și muncitorii municipali nu și-au primit de cinci luni salariile.

În cursul dezbaterilor care au avut loc în parlament, un reprezentant al Ministerului de Interne a dat asigurări că se caută mijloacele pentru a se ajunge la o reglementare a problemei. Dar el nu a precizat ce măsuri concrete se in-tenționează a se lua în acest domeniu. Comentînd faptul, ziarul vest-german Frankfurter Rundschau scrie că, singu-rul lucru știut de pe acum este că „după toate probabilitățile, o parte a defic-itului localităților va trebui să fie acoperit de salariații municipali care vor fi nevoiți să accepte o reducere a sala-riilor lor”.

I. RETEGAN

mai mult sau mai puțin de ris

Frămîntările familiei Frabb din An-glia au darul de a provoca zimbete, chiar hohote de ris dar nu numai atît; și iată de ce. Ted Frabb este „coman-dantul șef și liderul suprem” al orga-nizației Armata nazistă britanică care s-ar părea că se reduce la membrii ace-stei familii. Prima fisură a apărut cînd mama lui Frabb a anunțat că își va da demisia din organizație în cazul că „su-premul” insistă să fie executat ordinul pe care i l-a dat de a croșeta o față de masă în formă de zvastică. O a doua fisură a apărut o dată cu demisia unchiului Ken Frabb, care a anunțat că a constituit o organizație proprie. „Lui Ted — a declarat unchiul Ken cu pri-lejul demisiei — îi lipsește dinamismul. De pildă: numărul zvasticilor zugrăvite pe pereții din cartierul Slough în acest an (1965 — n.n.) este cu 18 la sută mai mic decît cel din anul trecut. A sosit timpul — a declarat unchiul Ken în fraze care reînvie o proză de tristă amîn-tire — să ieșim în stradă și, înveșmîntați în oțelul prefabricat al gîndirii globale fundamentale, să începem lungul și poate întortocheat marș spre per-spectivale de oțel ale viitorului!”

Comandantul Ted i-a răspuns unchiului Ken că n-are decît să facă ce vrea dar, tînd seama că divergențele dintre ei privesc principiile fundamentale, el „fi va administra un bun toc de bătaie în cazul că nu va restitui bidineaua im-prunată acum cîteva zile”.

Nu-i numai de ris. Primele elucbrații naziste care au răsănit în berăriile mîn-cheneze trebuie să fi apărut la fel de ridicole și nebunești contemporanilor as-censiunii hitlerismului. Numai că s-au găsit unii care să le și îmbrățișeze. Proza unchiului Ken este gustată de miîni rătăcite încă în ceața brună, iar bidi-neaua care pare să se transforme ciocnirile „de principii” în confruntări contondente are un rol practic bine definit: pic-tează zvastici aîfătoare pe zidurile car-tierelor englezești.

Recent, fiul criminalului de război Eichman, Klaus Eichman, a dovezăluit existența unei vaste organizații cu ca-racter internațional a foștilor naziști care-ca structură, metode și principii seamănă cu organizația existentă în vremea lui Hitler. Mai mult, el a dezvăluit că ar exista un nou „Goering”, un nou „Goe-bbels”, în fine tot felul de reeditări ale personajelor care au pierit în ruinele celui de-al treilea Reich, și ale căror nume sînt purtate de diferiți succesori. Pare aproape o glumă proastă, un joc stupid în sala unui spital de bolnavi mintali. Și totuși nu-i de ris. Se pot găsi alți nebuni care să-i ia în serios. Numai că acum omenirea este mai aver-tizată și mai capabilă să-i frîneze.

N. LUPU

Fabrica
de încălțăminte
„Banatul”

MARCA Durabil TIMIȘOARA

încălțăminte
pentru bărbați și copii

ELEGANT
DURABIL
MODERN
IEFTIN

TALPĂ FLEXIBILĂ

DUROFLEX